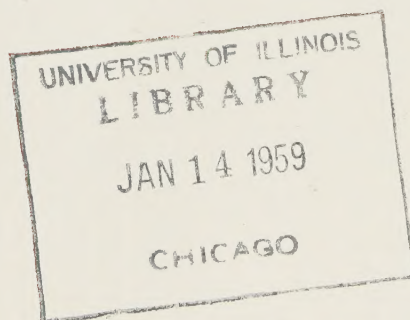

23

ARKITEKTEN

EDHOLD

y Fisker: Povl Bauman 80 år
rben Stokholm og Willy Hyldig:
Charlottehej, Ålborg

MEDDELELSER FRA DANSKE ARKITEKTERS LANDSFORBUND

ARKITEKTEN

ARG. 60

1958

NR. 23

SIDE 373-392

AFLEVERET TIL POSTVÆSENET 11. NOVEMBER 1958

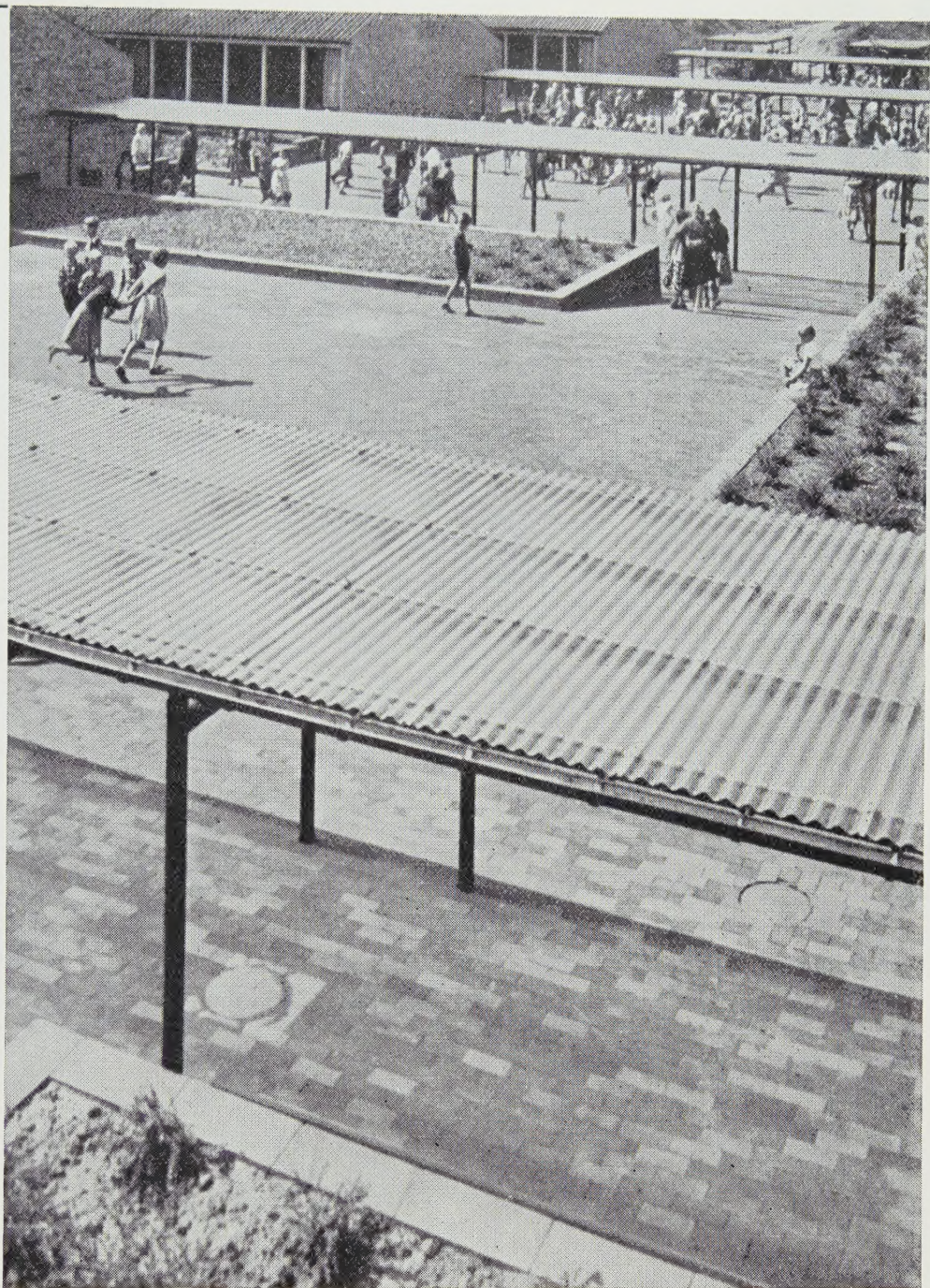
HUDEVAD

PLAN-

RADIATOR

HUDEVAD RADIATORFABRIK A/S

PR. AARSLEV . TELEFON DAVINDE 46

EGEGÅRD SKOLE

Pergolaer i skolegård udført som rørkonstruktion
med bølgetrædglass

Arkitekter M.A.A. Gert Edstrand, Eva og Nils Koppel

EDVARD STORR^{A/s} TEKN. AFDELING

LIVJÆGERGADE 17-19 . KØBENHAVN Ø. . TELEFON TRIA 4200

Fot. Nationalmuseum

OPFØRELSEN AF BABELSTÅRNET

Bibels beretning om menneskenes overmodige forehavende, at bygge et tårn så højt, at det nåede himlen, taler til fantasien på en ejendommelig realistisk måde, så længe man holder sig til den fortællende form. At lægge sten på sten i et bygværk forekommer lige naturligt som for eksempel at dyrke jorden, og at fortsætte med at lægge sten på sten falder egentlig naturligere end forestillingen om en absolut grænse for bygværkets mulige højde.

Den billedlige fremstilling af den bibelske beretning om Babelstårnet er det for nutidens mennesker langt vanskeligere at indleve sig i. For middelalderens folk, der var mindre forvante med rumfartsprojekter og science fiction, var den symbolske fremstilling som kalkmaleriet i Tirsted kirke på Lolland (omkr. år 1400) fuldt tilstrækkeligt til som synsoplevelse at berige, akcentuere og fastholde den fortalte beretning.

Murersvenden bærer tidens dragt, et tegn på den nære forbindelse mellem hverdagens arbejde med den deri nedlagte faglige bevidsthed og arbejdsglæden på den ene side og det åndelige liv, religiøst, kunstnerisk og etisk på den anden side.

Det fredelige håndværk har sin fredsforstyrrelse (han har måske ment at Babelstårnet kunne bygges både hurtigere og billigere med elementer). Han manes imidlertid i jorden, og som man vil vide har såvel teglstenen som murerhåndværket forstået at hævde sig gennem tiderne ved i sig at optage det værdifulde, som udviklingen har frembragt, og – ikke mindst – ved at udskille det, som var resultat af fejlslagne eksperimenter. Dette er kendetegnet på tradition.

ARKITEKTEN

Meddelelser fra Danske Arkitekters Landsforbund.
Udgivet af Arkitektens Forlag.

Redaktion:

Poul Erik Skriver (ansv.)

Chr. Enevoldsen

Redaktionsudvalg:

Johan Pedersen (leder), Jarl Heger, Erik Nilsson, Elliot Hjuler,
Henning Meyer og Gehrdt Bornebusch

Annonceredaktion:

Bertel Barnholdt (annoncechef)

Lillian Schmidt (sekretær)

Redaktionens adresse: Bredgade 66, København K, tlf. Minerva 1290.

Udsendelsesdag: Hver anden onsdag. Redaktionen slutter 14 dage
før udsendelsesdagen.

Pris: 3 kr. pr. hæfte i løssalg, abonnement 48 kr. årlig.

Signerede artikler står for forfatterens regning, usignede for den
ansvarshavende redaktors regning. Kun når det udtrykkeligt er
angivet, kan artiklerne ses som et udtryk for Danske Arkitekters
Landsforbunds standpunkttagen.

ERINDRINGSLISTE

Foredrag om Gottlieb Bindesbøll

Foreningen til Gamle Bygningers Bevaring har arrangeret en foredrags-
række om arkitekten Gottlieb Bindesbøll. De to første foredrag har
været afholdt 31. oktober og 7. november. Fredag den 14. no-
vember taler professor Peter Bredsdorff om *Lægeforeningens boliger,
et monument i det sociale boligbyggeris historie*. Det sker i National-
museets store sal kl. 20.15.

Foreningen har fået udført særtryk fra *Arkitekten* nr. 6, 1958 af
artiklerne *Gamle bygningers bevaring* og *Restaurering af byhuse*. In-
teresserede kan få dette særtryk ved henvendelse til foreningen.

Konkurrencer

International idékonkurrence om haveanlæg, Hamburg. Konkurrencens
program ligger til gennemsyn i D.A.L.s sekretariat. Afleverings-
frist 19. november 1958.

*International konkurrence om et monument for Jose Battle, Montevideo,
Uruguay*. Aflevering 30. december 1958. Program til gennemsyn
i D.A.L.s sekretariat, kan også rekvireres hos Comision Nacional
pro Monumento a Battle, 25 de Mayo, esq. 1° de Mayo, Monte-
video, Uruguay.

Nordisk byplankonkurrence. Offentlig idékonkurrence om forslag til
byplan for et område i Frederiksberg kommune. Konkurrence-
program udleveres i D.A.L.s sekretariat. Bilagene fås samme sted
mod et depositum på 100 kr. Afleveringsfrist mandag den 2. fe-
bruar, 1959.

Vinteråbningstider for Statens Museum for Kunst

Maleri- og skulptursamlingen samt Kobberstiksamlingens udstilling. Dag-
lig kl. 10-15, lørdag og søndag dog kl. 10-16. Mandag lukket.
Kobberstiksamlingens studieral.

Tirsdag og fredag kl. 12-15, søndag kl. 10-13.

Afstøbningssamlingen.

Alle hverdage undtagen mandag kl. 12-15, søndag kl. 10-16.

Afdelingen Kastelsvej 18.

Daglig kl. 10-15, lørdag og søndag dog 10-16. Tirsdag lukket.

Disse åbningstider gælder til og med 31. marts 1959.

Alle afdelinger i Sølgade lukket om mandagen.

Afdelingen på Kastelsvej lukket om tirsdagen.

ARKITEKTENS FORLAG

Bredgade 66, København K. Minerva *1290.

Forlagsleder: R. Dahlmann Olsen.

I dette hæfte indlæg fra:
Dansk Presenningudlejning A/S
Nordisk Ventilator Co. A/S

Patent nr. 86297

STJERNE SKIFER

Skriv efter:
tilbud
brochure
tækkeanvisning

Intet bræddeunderlag
Let at oplægge
Effektiv ventilation
Dobbelt lag asfaltskifer
Mange smukke farver
10 års garanti

A/s PHØNIX
TAGPAP OG VEJMATERIALER

København, telf. Byen 7636 Vejen, telf. nr. 1

Se **HFB** side 474

FLAMOL mod BRAND

Imprægnering og Flammesikring af brændbare Materialer med specielle FLAMOL-Typer.

Disse omfatter bl. a. brandbeskyttende, skumdannende Maling,
som er et Resultat af aarelange Forsøg efter Retningslinier, der
betegner et Brud med tidligere Principer og udgør et epokegø-
rende Fremskridt paa Brandimprægneringens Omraade.

Desuden FLAMOL til Behandling af specielle Emner som Juletræer,
Fyrregrene, Træuld m. v. samt Materialer til Scenebrug og Deko-
rationsformaal: Kulisser, Vægtæpper, Papir, Karton o. lign.

Bestaaet Statsprøveanstaltens Forsøg efter nyeste Normer fra Sta-
tens Provningsanstalt i Stockholm.

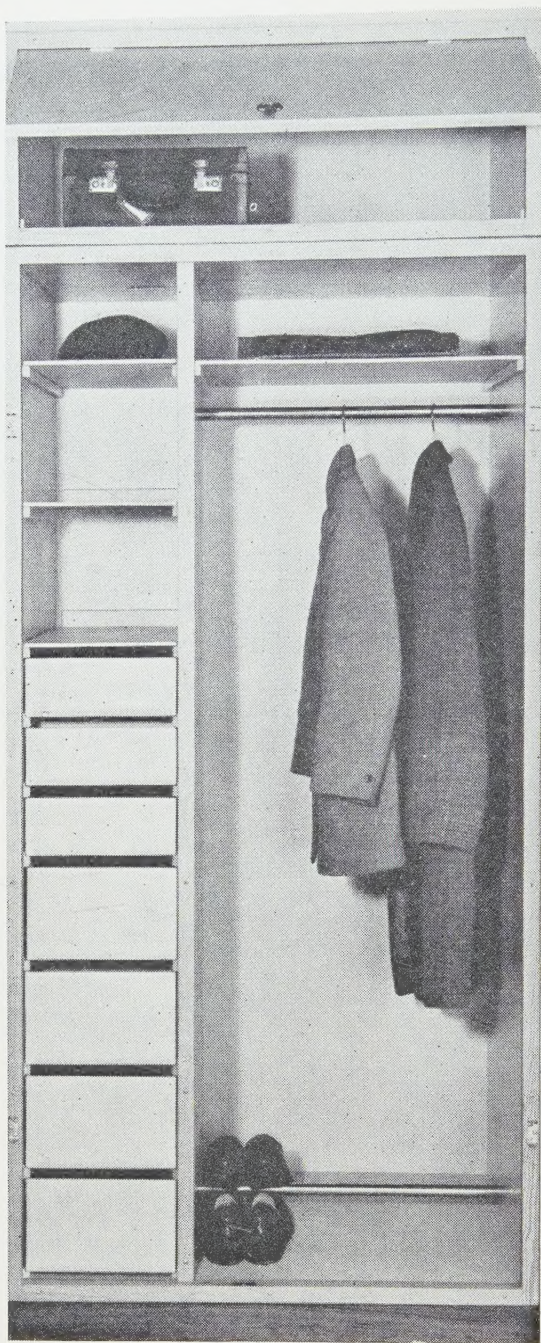
Forlang Brochurer med yderligere Oplysninger

A/s KYMEIA

Glentevej 61

København NV

Tlf. C. 7516 - 17

Tegnet af Grethe Meyer og Børge Mogensen

**Boligens
Byggeskabe**

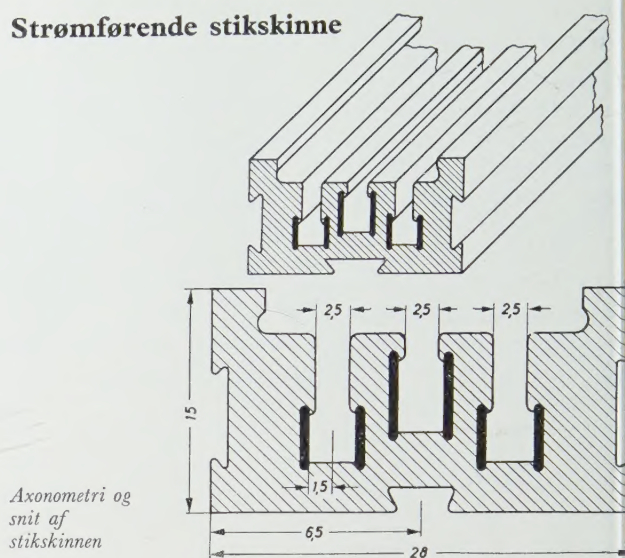
Forlang brochurer

**C. Danel . Gammel Kongevej 124
København V . Telf.: Hilda 2537**

A 664

BYGGETEKNISK ORIENTERING

Strømførende stikskinne

I mange lande arbejdes der på at finde frem til nye installationssystemer, som er bedret egnet i moderne byggeri end de traditionelle. Ønskerne og kravene er mange, og det er ikke let at få dem alle opfyldt, men man søger at komme det ideelle så nær som muligt.

Det, der skal omtales her er det tyske system „Strom-Steckschiene“, der minder en del om det amerikanske „Plug-In-Strips“. Forslaget til det tyske system blev for kort tid siden vist på industriudstillingen „Internbau“ i Berlin og går i korte træk ud på følgende:

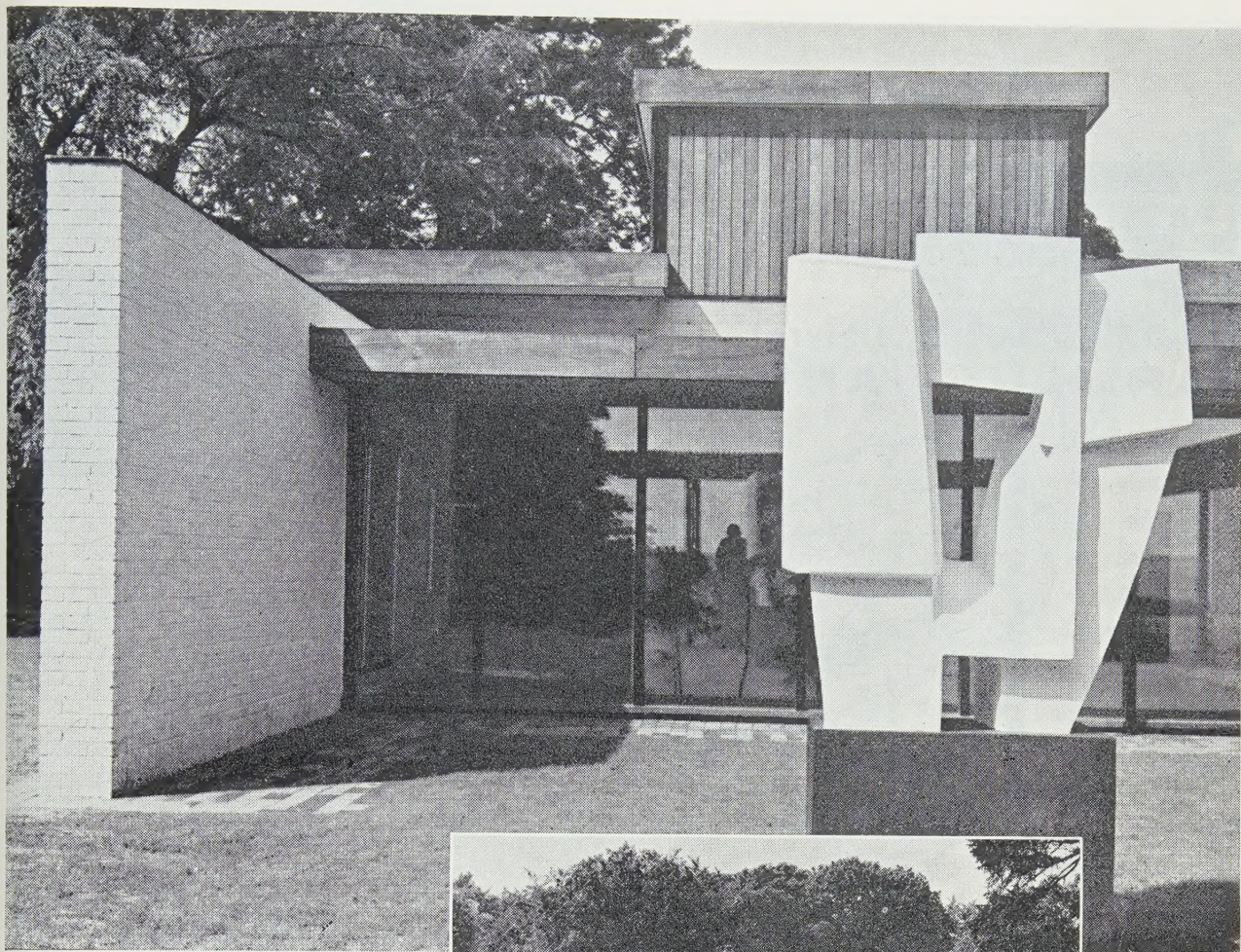
Et skinneresystem af isolerstof PVC, 28 mm bredt og 15 mm dybt, med fast indstøbte metalskinner og åbne slidser ud mod rummet føres rundt i lokalet i passende højde, plant indpudset som en slags panel, hvorved der overalt skabes mulighed for tilslutning ved hjælp af en særlig stikprop.

Fig. 1 viser profilet af skinnen, der tænkes fremstillet efter strengpresmetoden i endeløse længder, der på arbejdsstedet afskæres i de nødvendige mål. Skinneres legemet anbringes direkte på mur ved hjælp af gips eller cement, der griber godt ind i de svehaleformede profileringer, hvorefter der kan pudses.

De to yderste riller tænkes anvendt som spændingsførende ledninger 1,5 mm² og den midterste rille som jordledning. Samling foretages ved at støde de enkelte skinner til hinanden og anbringe særlige klemestykker, og afgrening evt. til lodrette skinner kan ske ved T-formede afgreningestykker som vist på fig. 2. Dette afgreningestykke kan også anvendes, når skinner skal tilsluttes den øvrige installation.

For at imødegå berøringsfaren hører der til systemet et dæksel, der kan forskydes i længderetninger og er fremstillet af tyndt elastisk kunststof. Man kan på denne måde dække alt det skinnerareal, der ikke øjeblikkeligt anvendes, og der regnes samtidigt med, at dette gør systemet anvendeligt i fugtige rum.

Den særlige stikprop, der må anvendes til dette strømførings- og kontaktsystem er udført med 3 dobbeltfjederkontakter, ved indstikning får jordkontakter forbindelse først og derefter de strømførende.

Arkitekter:
Jørgen Bo og Vilhelm Wohlert, M.A.A.

Malermester:
Hilmar Rasmussen, København F

Louisiana

HUMLEBÆK

Den ny-åbnede samling af nutidskunst og kunsthåndværk på LOUISIANA i Humlebæk har med rette vakt opmærksomhed langt udover Danmarks grænser.

Ny og gammel arkitektur er her på sjælden harmonisk vis føjet sammen, og et udsøgt fint malerarbejde, hvortil en række af vore bedst kendte malervarer er anvendt, sætter kronen på arkitektens værk.

Læg mærke til de rolige, fløjlsmatte vægge i hovedfløjen og det farveglade trappeparti – det er VELVET syntetisk mat vægmaling – den moderne, robuste og vaskbare vægmaling.

De nye fløje med de særprægede muredetailer er beskyttet mod vejret og strukturen fremhævet med den blændende hvide SNOWCEM cementmaling.

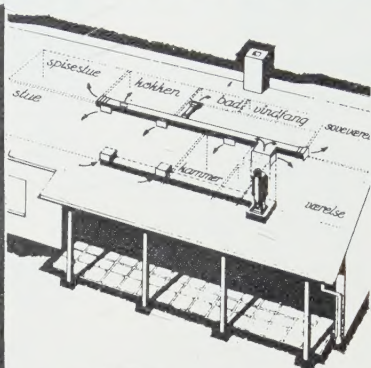
BECK & JØRGENSEN A/S
Farve og Lakfabrik

NØRREGADE 13 · KØBENHAVN K · TLF. CTR. 1980

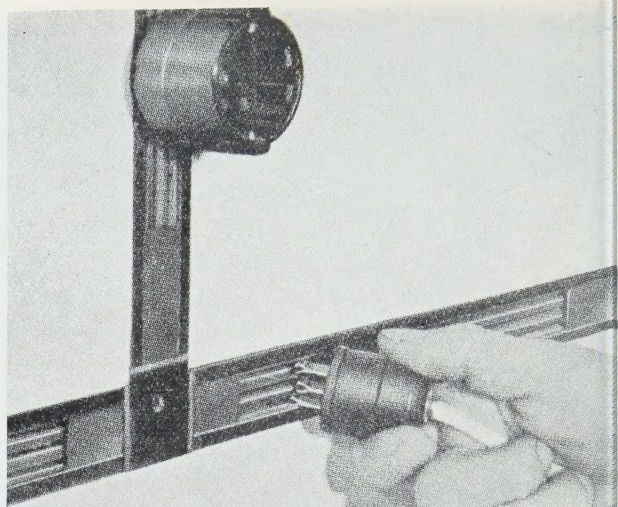
Fremtidens varmekilde
til enfamiliehuse

HESS O-TERM oliefyret VARMLUFT-ANLÆG

Effektiv og trækfri
varmefordeling
til alle rum...
Behageligt
opholdsklima
med ren, frisk
og sund luft.
Billig installation.
Lav brændsels-
regning.

Tal med nærmeste
Hess forhandler

Stikskinnen monteret

Fig. 2 viser denne stikprop under indstikning i skinnen, og umiddelbart over ses et særligt mellemstykke anbragt, som gør det muligt at anvende også almindelige stikpropper. Lamper kan anbringes på et særligt mellemstykke.

Den her viste model afviger stærkt fra væggen farve af hensyn til demonstration, men stikskinnen tænkes naturligvis fremstillet i enhver ønsket farve således at den falder godt sammen med væggen.

Af hensyn til folk, der her i landet arbejder med lignende ideer, kan det oplyses, at systemet er beskyttet gennem Deutsches Bundespatent nr. 84506 med tillægspatenter.

En foreløbig udførelse af dette strømførings- og kontaktsystem er forelagt V.D.E. prøveanstalten i Berlin til godkendelse og har der med forbehold om under hensyntagen til de gældende V.D.E. bestemmelser i det store og hele fået en positiv kritik.

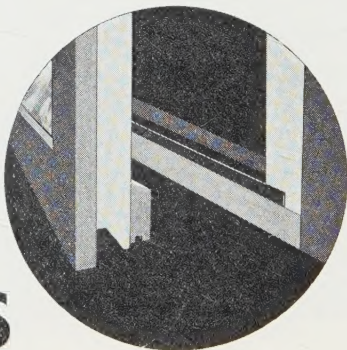
Hvorledes vort hjemlige prøvningsudvalg vil tage imod det, bliver en anden sag, systemet strider på forskellige punkter mod de danske bestemmelser, så umiddelbart vil det ikke kunne godkendes, men er det sikkert, at dersom man ærligt bestræber sig på at finde frem til de metoder, der tilfredsstiller de moderne byggeri bedst, må man til at tænke i helt andre baner end hidtil, og da er ethvert forslag værd at kommentere og fortjene at blive gjort til genstand for en alvorlig overvejelse.

SBI-T

Kilde: Lichttechnik, nr. 11, A-udg. 1958 (Tyskland).

Terrasser
og altaner
kræver
døre,
der kan

HÆVES

VIKTORIA HÆVEDØRE er ophængt i specielle hængsler, der løfter døren ca. 1 tomme fra en „kon“ terskel, før døren kan åbnes. Denne konstruktion muliggør en hidtil ukendt tæthed. Åbning og lukning af dørene sker meget let.

VIKTORIA HÆVEDØRE er låset i sænket stilling og kan kun åbnes og lukkes indefra.

VIKTORIA HÆVEDØRE leveres i standardtyper – een eller flerflojet, enkelte og koblede udadslående og indadslående – men kan efter ønske leveres i specialudførelse.

VIKTORIA HÆVEDØRE

Forlang yderligere oplysninger hos

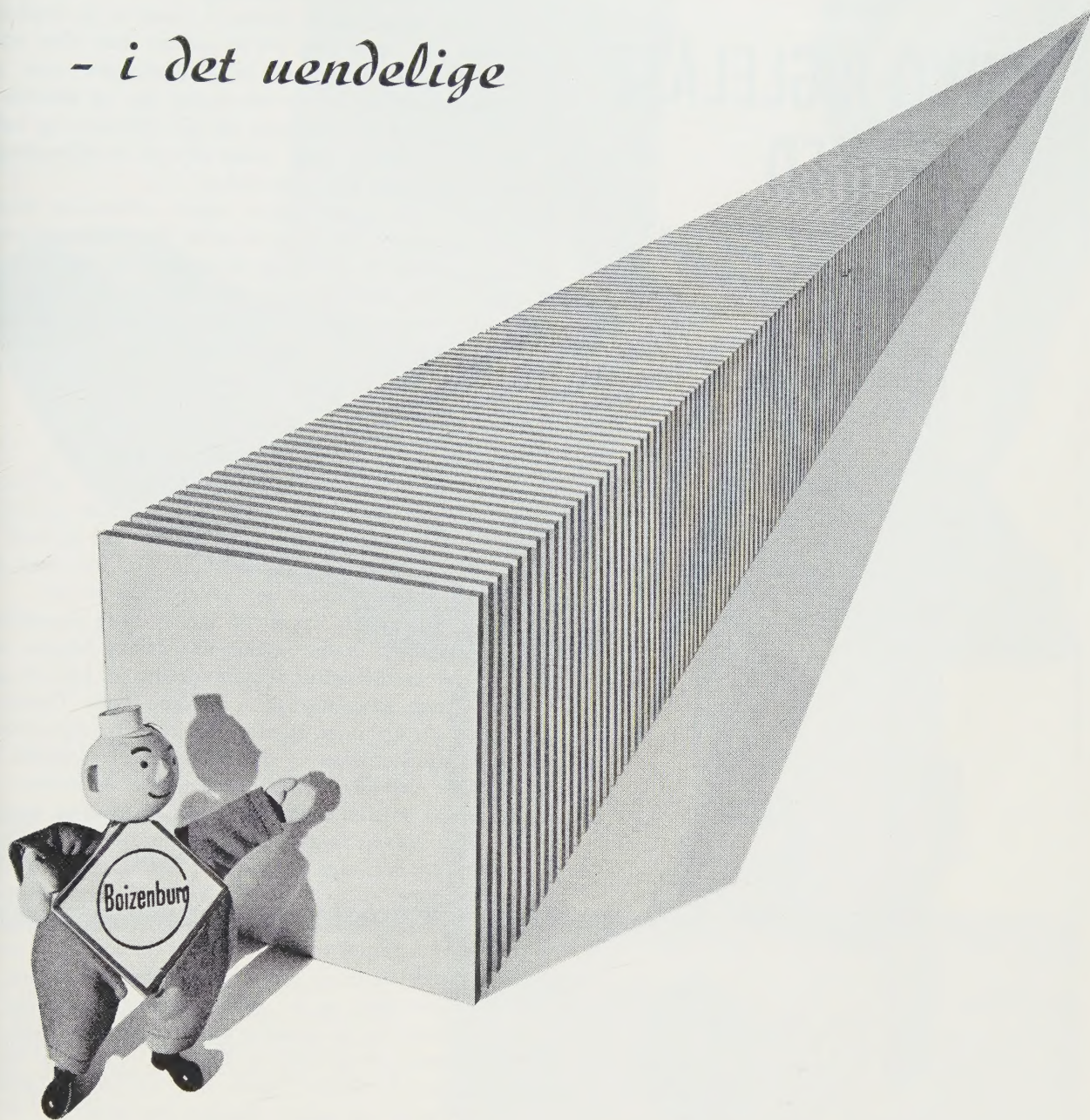
VIKTORIA VINDUET . VESTERBROGADE 6 C . KBH. V . MINERVA 772

Privat- og statsgaranterede prioriteter i USA

Mindre i udbetaling mod garanti for den »tunge« end
Selv under en ugunstig likviditet på pengemarkedet mener man i USA, at det vil være muligt at stimulere interessen for erhvervelse af eget hus, hvis man søger at angribe det problem, der hedder udbetalingen.

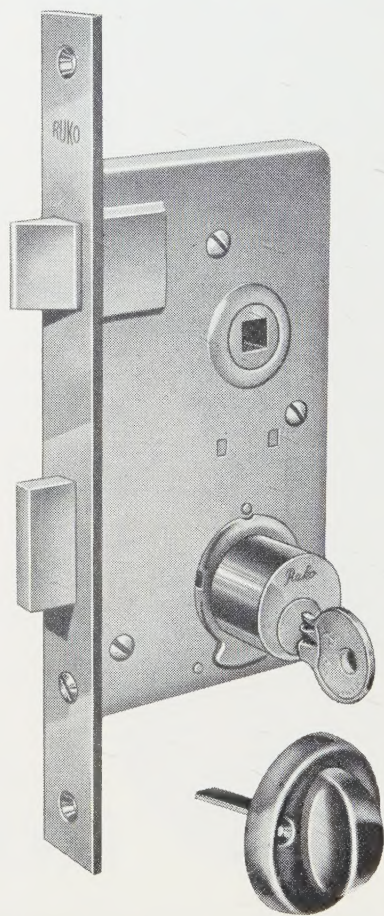
En almindelig udbetaling på et enfamiliehus i USA vil oftest ligge på mellem 20 pct. og 33 pct. af prisen og da amerikaneren i forvejen er udsat for svære frikstelser fra afbetalingshandelens side, er opsparing ti-

- i det uendelige

BOIZENBURG FLISER

RUKO RIGLELÅSE MED VRIDERGREB!

Bestillingsnumre:

- 253: Falde-rigellås med 1 cylinder og 1 vrider
- 263: Rigellås med 1 cylinder og 1 vrider
- 283: Kugle-rigellås med 1 cylinder og 1 vrider

Borgergade 14 A . København K . C. 343

eget hus vanskeliggjort, når udbetalingen ligger f. eks. \$ 2000 til måske \$ 5000.

En reduktion af udbetalingen mener man derfor vil sætte langt videre kredse i stand til at realisere ønsket om eget hus. Dette gælder især den store gruppe med konstante mellemindtægter, som vil kunne spare måske \$ 1000-15000 op, og derefter ved siden af afbetalingen på bil, fjernsyn og køleskab – vil kunne finde plads til nok en afbetaling i form af højere prioritetsydelse.

For at muliggøre denne lavere udbetaling findes der allerede i USA et større antal finansieringsformer med garanti for en vis procent af en normal 1. prioritet – som almindeligvis også er den eneste prioritet – eller placering af en 2. prioritet. Mange af disse låneformer er af privat karakter, nogle indebærer uomtvistelige fordele, mens andre er farlige både for sælger og køber.

Garanti for den del af lånet, der overstiger 70 %

Blandt de låneformer, der også her i landet vil kunne påkalde en vis interesse i den nuværende situation, skal her nævnes to, der begge beskæftiger sig med at garantere for de sidste 20 pct. af et lån, idet man gik ud fra en egenkapital hos køberen på 10 pct.

På privat basis har et af USA's store pengeinstitutter, United States Savings and Loans League, oprettet et kreditinstitut til finansiering af køb af eget hus. Dette kreditinstitut – „Home Loan Guarantee Corp.“ – står under tilsyn af forbundsmyndighederne. Både prioritetslånet og garantien for den yderste del af lånet ordnes af institutionen, idet garantien udvikles på forsikringsmæssig basis. Instituttets kapital er bl. a. tilvejebragt af forskellige spare- og låneorganisationer, men enhver, der kan opnå instituttets godkendelse, kan indskyde kapital efter nærmere regler:

Lånemaximum er \$ 20.000 eller 90 pct. af en sikkerhedsværdi eller købesum (det laveste beløb gældende), og lånet løber over 25 år. 20 pct. af lånet sikres ved en garantiordning på gensidig forsikringsmæssig basis, og låntagerens udgift hertil vil ligge fra 1-2 pct. af låneværdi. Instituttet regner med ca. 50.000 udlån det første år og senere 200.000 om året.

Statsgaranti

Forbundsmyndighederne administrerer i forvejen forskellige låneordninger, der for de flestes vedkommende tager sigte på bestemte grupper, som f. eks. krigsdisplaced tagere fra sidste verdenskrig eller tvangsforflyttede familier fra saneringsområder. Man har nu i kongressen liggende et forslag til statsgaranti for de yderste 20-25 pct. af sædvanlige prioriteter i énfamiliehus. Lånegrænsen er sat til 90 pct. af ejendommens værdi efter vurdering, og maximumsbeløbet menes at blive på \$ 30.000 med en løbetid på 25 år. Enhver panthaver, der kan opnå forbundsmyndighedernes godkendelse gennem FHA – Federal Housing Administration – vil kunne indgå under garantiordningen udfra sin egen vurderingsforretning, idet forbundsmyndigh-

Grus og gadesnavs slider som slibestene

og kun de allerhårdeste materialer kan i længden modstå denne store, mekaniske påvirkning. Derfor er Hasle Klinker suveræne, hvor der er tale om stort slid og lang levetid.

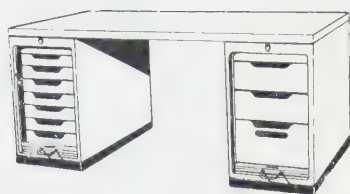
Samtidig er Hasle keramiske gulve meget nemme at renholde, og de mange former og farver åbner rige muligheder for smukke og særprægede fladevirkninger ude som inde.

HASLE

keramiske gulve

A/S HASLE KLINKER- & CHAMOTTESTENFABRIK . ØSTERBROGADE 6 . KØBENHAVN Ø . C. 12.254

Vi præsenterer her Organisations-skrivebord B 12000 tegnet af arkitekt Hans J. Wegner M.A.A. Plademål 164 x 82 cm med fuldstændigt frit ud- og omskiftelige skuffer.

Af nyheder kan nævnes:

Den ny PLANA-skrivemaskinestol med alle tekniske raffinementer og 5 års garanti på fabrikationsfejl.

Usynlige staver på samtlige jalousiskabe.

Samklappelig talerstol med el-installation.

Kontormøbler til alle formål i flere serier og størrelser.

A/s PLANMØBEL

BORBERGGADE 17 . MI 3881

ÅRHUS: SKANDERBORGVEJ 108 . TELF. 2 86 66

GRANIT MARMOR SKIFER SAND- & KALKSTEN

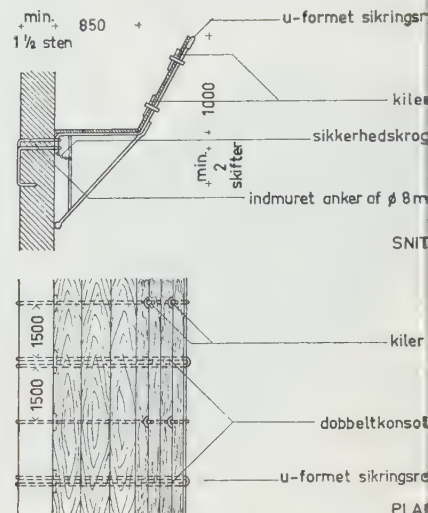
VALD. HANDBERGS
STENHUGGERIER & STENBRUD 1/3
H. C. ANDERSENS BOULEVARD 33
CENTRAL 3051 - 3059

dernes kontrol indskrænker sig til en godkendelse af pantet, medens de også i USA kendte „statslånskrav“ af konstruktiv og administrativ art ikke kommer i anvendelse i forbindelse med denne garantiordning.

SBI-T

Kilde: *Practical Builder*, Maj 1958. USA.

Hængestillads til højt byggeri

De store byggehøjder har skabt nye problemer for stilladsarbejdet. Mange byggeformer, f. eks. anvendelse af prefabrikation, kan i alt væsentligt klare sig uden udvendige stilladser, men ved de traditionelle byggemetoder, hvor facaden måske skal pudses eller fuges, er udvendigt stillads under én eller anden form stadig nødvendigt.

Et højt stillads, opbygget fra terrænet, er ensbetydende med øgede sikkerhedskrav og større økonomisk investering, og i befærdede gader giver det måske gener for trafikanterne ved „råden over gadeareal“.

Et flytteligt hængestillads, udført efter de gældende vesttyske stilladsnormer, yder en forbedret sikkerhed mod nedstyrtning og udmærker sig ved at være meget let at håndtere og overordentlig holdbart.

Stilladset bygges op ved hjælp af konsoller af specialstålrør, der hægtes på indmurede ankre, der ender i en øsken. Ankrene indmures i en lejefuge og bliver sidende i det færdige murværk. De må dog kun indmures i mindst 1 1/2 stens mur og skal være gennemgående. De udragende øskener kan siden skæres bort og pudses inde.

Konsollerne – eller bukkene – anbringes med 1,5 m's afstand, og hveranden er en dobbeltbuk, der holdes sammen med et u-formet sikringsrør for at forhindre sideværts forskydninger. På den udvendige side er konsollens rør ført op i 1,0 m's højde for anbringelse af sidebeklædning (rækværk).

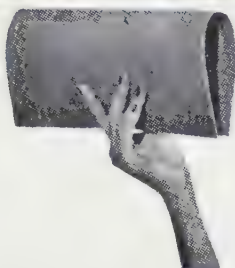
Når konsollerne er anbragt, lægges der stilladsbrædder ud, også op ad den udvendige rækværkside, hvor brædderne fastgøres med kiler.

Hængestilladset overflødiggør tilmuring af bomhuller og er hurtigt og let at anbringe og nedtage.

Kilde: *Bau-Trichter*, 4/1958 (Tyskland).

SBI-T

HOLMSUND GULVE

Gør denne prøve

inden De vælger vinyl-gulve, så får De bevist, om materialet er brudsikkert! HOLMSUND vinyl er ikke lagdelt, men homogent, smidigt, gennemfarvet og gennemmarmoreret. — Husk! Vinyl er en fælles varebetegnelse, forlang derfor altid attest for slidstyrke fra Statsprøveanstalten. HOLMSUND er en kvalitetsbetegnelse indenfor vinyl. Skriv derfor HOLMSUND foran vinyl!

HOLMSUND

-det danske vinylgulv

Holmsund fås i femten smukke farver i størrelserne 30×30 cm og 20×20 cm, 2,5 og 1,6 mm tykke. Tager ikke skade af olie, fedt, benzin, syrer eller alkalier. Holmsund er ideelt til skoler, hospitaler, kontorer, forretningslokaler, køkkener, entréer etc., overalt, hvor man stiller store krav til gulvene. Forl. prøver og brochurer.

Interiør fra damefrisør Eigil W. Larsen, Amagertorv 33

Hidtil har gulvmateriale til brug i en damefrisørsalon været et problem. Nu har jeg fået HOLMSUND gulv i min nye salon, som foruden at være et smukt, tiltalende materiale, er let at holde rent og er modstandsdygtigt overfor de mange kemiske præparater, jeg anvender. HOLMSUND gulvet er endvidere behageligt at gå på og virker ikke trættende, selvom det meste af arbejdet udføres stående.

Eigil W. Larsen
damefrisør

EVERS

EVERS & CO Frederiksberg Allé 18-20 · København V · Hilda *2001

Oversigtstidsplaner og skitsetidsplaner

Selv om bedre planlægning ikke nødvendigvis giver nogen væsentlig forkortelse af byggetiden, vil det, at byggearbejdet gennemføres efter en forudlagt plan alligevel åbne mulighed for økonomisk gevinst. Ved fornuftig planlægning bliver det f. eks. først nødvendigt at investere penge i materialer på det tidspunkt, hvor de skal bruges. Er byggeriet *ikke* ordentlig planlagt vil ofte nogle af håndværkerne gå forgæves på byggepladsen, fordi de ikke kan komme til, eller arbejdet sinkes, fordi andre håndværkere ikke kommer i tide.

Hvis håndværkeren ved tilbudsgivningen gennem tidsplaner leveret fra de projekterende er orienteret om begyndelsestidspunkt, bliver det muligt for ham at skønne, om det økonomiske grundlag for at påtage sig entreprisen er tilstede, om den fornødne arbejdskraft er disponibel, om stillads og andet materiel er ledigt o.s.v. Arbejds- og tidsplaner giver håndværkeren mulighed for en mere effektiv planlægning af sin virksomhed. Ordre til leverandører kan afgives i god tid og med præcis leveringsdato, værkstedsarbejde kan planlægges, og det er lettere at sikre en jævn beskæftigelse af det faste mandskab. Endelig, og for håndværkeren af ikke mindst interesse, kan planlægningen danne grundlag for en mere realistisk rateudbetaling.

Byggeforskningsinstituttet arbejder for tiden også med disse problemer i forbindelse med byggeriets planlægning. Som første led i en serie publikationer

på området er udsendt en anvisning om oversigtstidsplanen og skitsetidsplanen. Anvisningen, hvor denne artikel bygger, omhandler den planlægning, projekterende kan og bør foretage, før håndværkerne udvælges. Selve arbejdet på byggepladsen kan selvfølgelig ikke udføres efter oversigts- eller skitsetidsplaner, hertil må håndværkerne udarbejde mere detaljerede planer, de egentlige arbejdsplaner. De næste to emner er det meningen at behandle i senere anvisninger fra instituttet.

Oversigtstidsplan

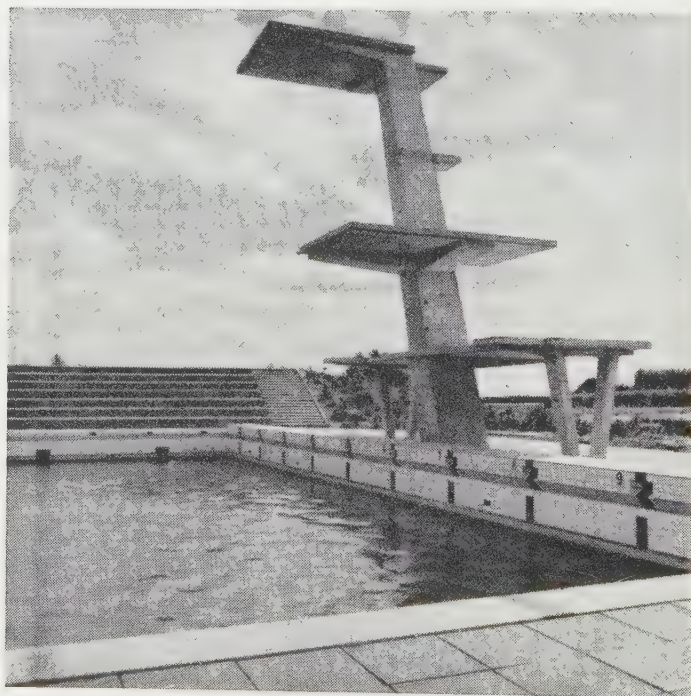
Den tidsmæssige planlægning af et byggeri sker i flere etaper, mere og mere detaljeret efterhånden som projektet tager form og håndværkerne udvælges.

På et tidligt tidspunkt, hvor der kun foreligger et skitseudkast til et projekt, udarbejdes den første tidsplan – oversigtstidsplanen.

Den udarbejdes af bygherre og projekterende i fællesskab og omfatter den samlede byggeproces, fra tanken om byggeriet opstår til garantitilsynet efter indflytningen. Oversigtstidsplanen angiver den planlagte tid til projektering, udbud, kontraktafslutning, byggetilladelse, ansøgning om lån, opførelse af huset, prioriteringen m. m. Den tjener som vejledning for bygherrens og de projekterendes dispositioner.

Skitsetidsplanen

Som en del af udbudsmaterialet udarbejder de projekterende skitsetidsplanen. Skitsetidsplanen opdel-

Gladsaxe friluftsbad

HÖGANÄS

GLASEREDE
FACADEKLINKER

UGLASEREDE
GULVKLINKER

SINTREDE
GULVFLISER

GLASEREDE
LERRØR

ILDFASTE
MATERIALER

SYREFAST
STENTØJ

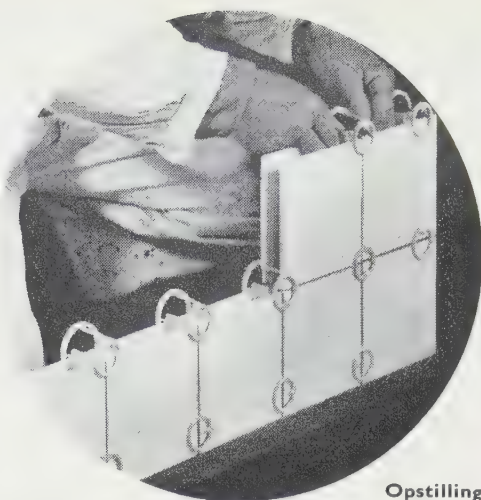
A/s **STEN- & KLINKER-KOMPAGNIET**

Frederiksberg Allé 18-20
København V – Hilda 2012

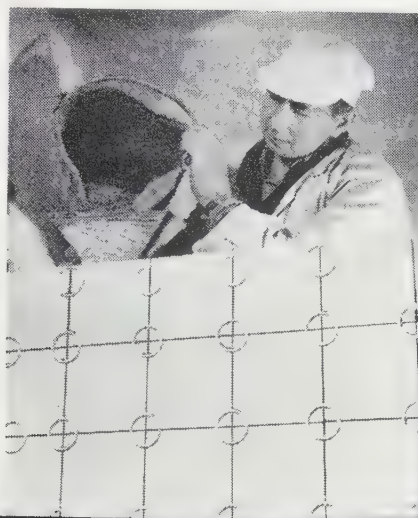
Så let er det blevet

med LUX

... den ny patentklemme, der gør bygning af fliseskillevægge prisbillig og tidsbesparende samt overflødigger godkendelse af flisefabrikkens arbejdstegning, da projektet kan ændres til det sidste

Opstilling

Udfyldning

MATERIALER

Meissner eller Boizenburg Vægfliser, LUX patentklemmer, betonmørtel 1:4 samt evt. betonjern.

ARBEJDSUDFØRELSE

Fliserne samles på stedet med LUX patentklemmer over sokkel eller bærejern. Mørtel ihældes, evt. betonjern ilægges. Flisevæggen renses. Efter ca. 2 dage slås de synlige dele af LUX-klemmerne af med et let hammerslag ... fliserne fuges ... kanterne afdækkes med flisestrimler eller jern ... skillevæggen er færdig.

DATA

Vægtykkelse ca. 33 mm – Fugebredde ca. 2 mm – Vægt ca. 56 kg/m².

Arkitekten foreskriver:

„Alle flise-skillevægge udføres efter systemet LUX med Meissner eller Boizenburg vægfliser. Vægbelægninger med fliser skal overalt tilsvare de udførte skillevægge.“

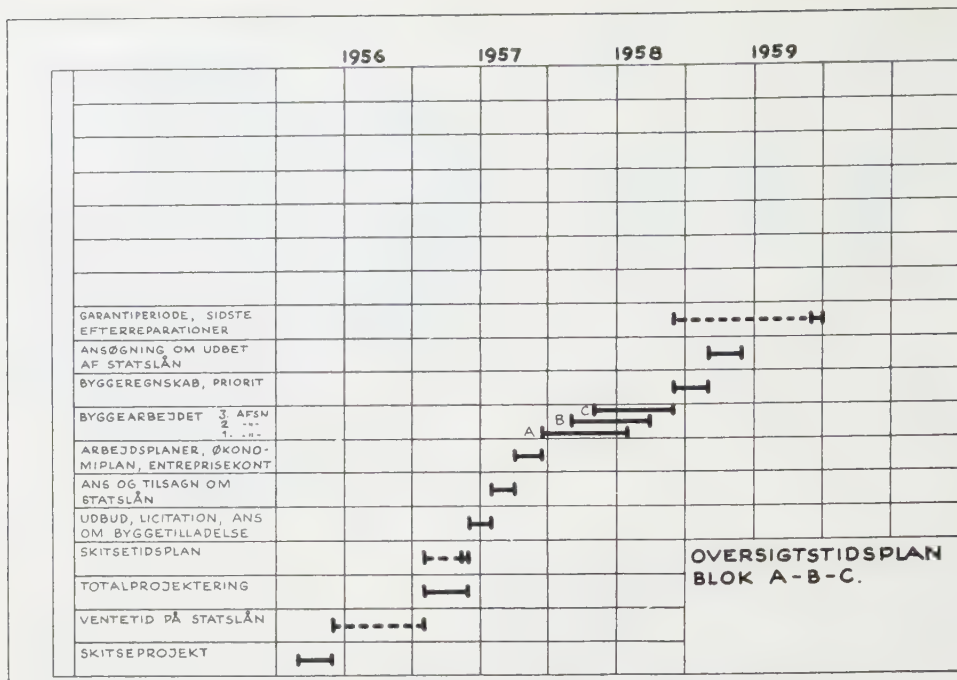
Rensning

Spørg efter yderligere oplysninger hos:

CHRISTENSEN & JENSEN

SPECIALFORRETNING I BYGNINGSMATERIALER · RÅDHUSPLADSEN 4 · KØBENHAVN V · TELEFON C. 930 - 13790

* LUX er patentanmeldt og må kun anvendes i forbindelse med MEISSNER og BOIZENBURG vægfliser

Oversigtstidsplan. Der er regnet med en ventetid på 8 måneder for forhåndstilsagn om statslån. Byggeriet består af 3 byggesnit. Byggetiden er anslået til 12 måneder pr. byggesnit med indbyrdes forskydning på 2 måneder. Ved det første byggesnit tillagt 14 dages ferie til byggesnitslederen.

opførelsen i en række perioder, som fastlægges tidsmæssigt. Formålet med skitsetidsplanen er at tjene som orientering for håndværkerne under udregningen af tilbudene og at være udgangspunkt for den videre planlægning.

Når håndværkerne er udvalgt, udarbejder projek-

terende og håndværkere i fællesskab de egentlige arbejdsplaner. Først nu er det nemlig muligt at tage hensyn til de individuelle forudsætninger: mestrerens rådighed over mandskab og materiel, andre arbejdsforpligtelser, leveringstider for materialer og bygningens dele o.s.v.

(Teksten fortsættes side A 674)

- igen en vigtig isoleringsnyhed

GLASULDFILT

leveres nu også i lange baner

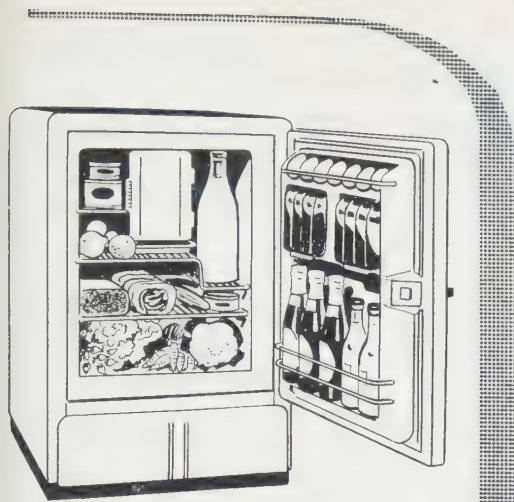
- ★ GLASULDFILT i ruller reducerer antallet af samlinger til et minimum — og jo færre samlinger des bedre isolering.
- ★ GLASULDFILT i ruller vil ofte kunne erstatte de hidtil anvendte, noget dyrere måttetyper med papir.

DIMENSIONER:

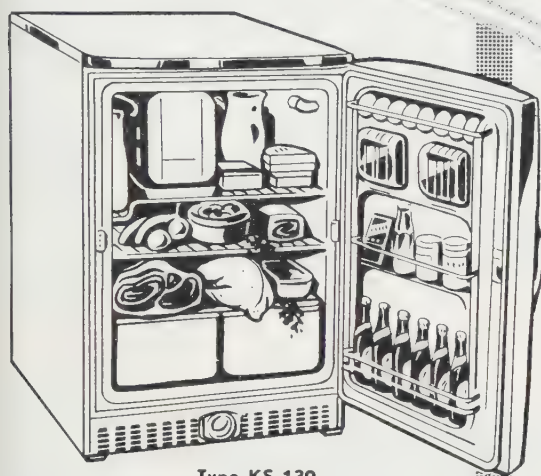
Tykkelse: 50 mm
Bredder: 60 og 90 cm
Længde: 5 meter

AKTIESELSKABET
DANSK GLASULDFABRIK

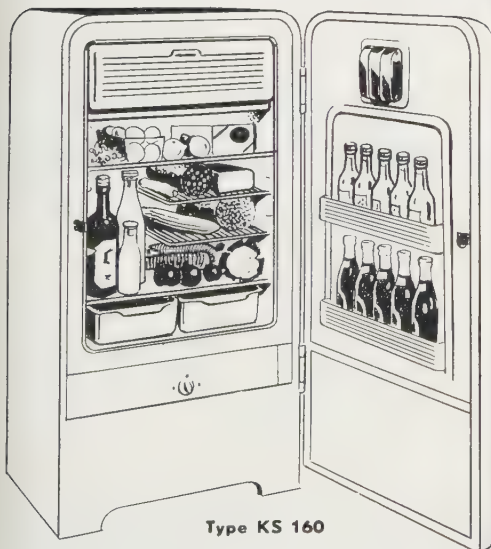
AMALIEGADE 15 ★ KØBENHAVN K. ★ CENTRAL ★ 63 8

Type KS 80

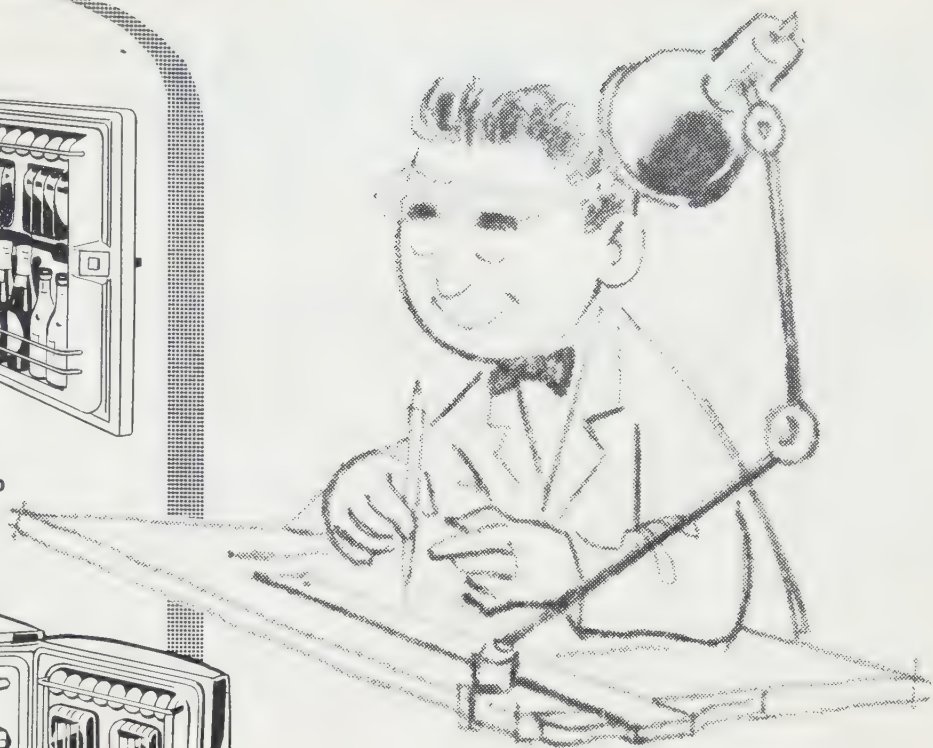

Type KS 130

Type KS 160

*- der kan være
mange kilo i et GRAM...*

Regn med

GRAM

når byggeriet projekteres...

— der er en **GRAM-løsning** på ethvert køleteknisk problem

— f. eks. husholdnings-køleskabe som de her viste modeller til køkkener af alle størrelser.

Overvej derfor straks fra starten, hvorledes De bedst kan udnytte de mange muligheder, som **GRAM** byder Dem — det gælder også centralkøleanlæg, industrielle køleanlæg samt kølediske og salgskonservatorer. — Gør brug af **GRAM's** køletekniske erfaringer — forlang overslag og brochurer — **GRAM** står til Deres disposition på enhver måde

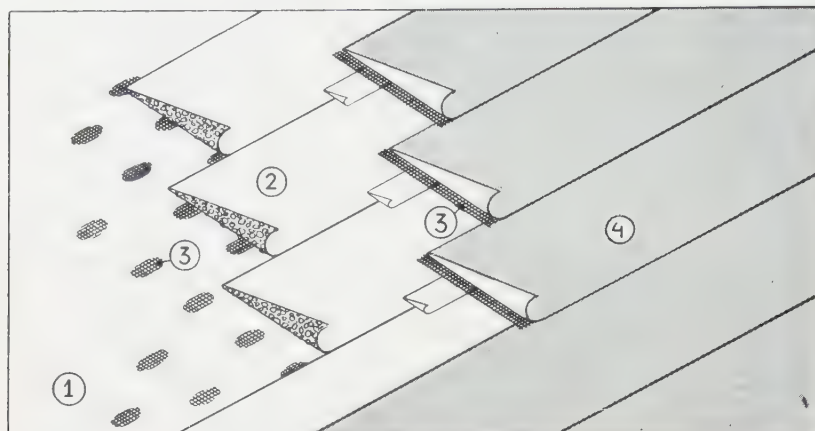
— det er altid en byggeteknisk fordel at vælge **GRAM** — og flere og flere gør det!

Tal med

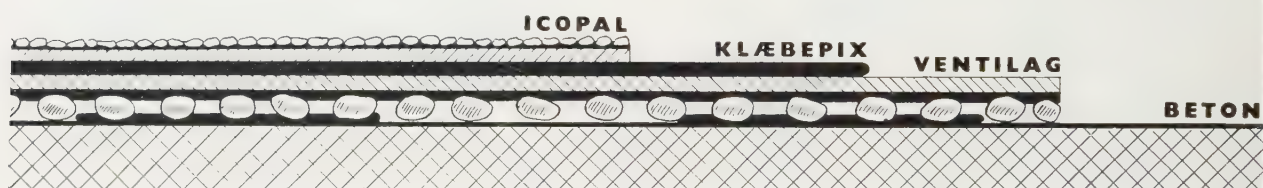
BRØDRENE GRAM A/S - VOJENS

1 VENTILAG

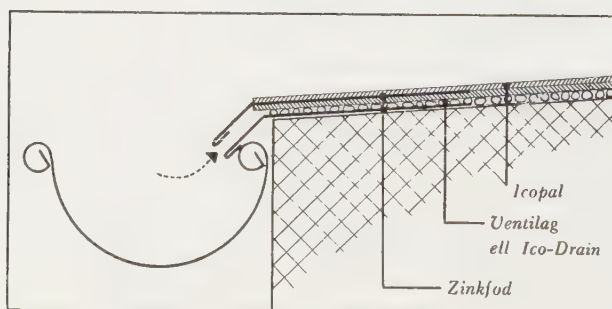
ARBEJDSBESKRIVELSE

1. **Grundning:** Betonfladen stryges med Ikodon Special, koldflydende asfalt. Forbrug ca. 0,5 kg/m².
2. **Første lag:** Et lag Ventilag asfalt-mineralfilt i 100 cm bredde punktklæbes (ca. 20 %) til betonfladen. Ventilag-banerne udrulles kant til kant, og over fugen klæbes en 10 cm bred Sicoralstrimmel.
3. **Klæbemasse:** Ca. 2,0 kg/m² fast Klæbepix.
4. **Øverste lag:** Et lag Icopal B (belægning og farve) i 100 cm bredde påklæbes over hele fladen.

VENTILAG METODEN

Inddækning ved tagfod

Tilkald os under projekteringen!
 Henvendelse til teknisk afdeling
 Asta 2800 - lokal 47 og 48

A 676

Ventilag fremstilles på basis af Sicoral asfaltmineralfilt, som på bagsiden er forsynet med et stenmateriale, hvis kornerørrelse er valgt, således at mellemrum - luftspalte - opnås mellem tagdækningens overflade og tagdækningen. Denne luftspalte kan sættes i forbindelse med yderluften ved for eksempel tagfod og tagryg, således at en vis luftgennemstrømning opnås.

Forbindelsen mellem luftspalten i Ventilag og yderluften sker i princippet som vist på omstående to detailtegninger.

Da Ventilag er armeret med glasfilt, påvirkes Ventilag ikke af fugt og er derfor formbestandig og vil uafhængigt af vejret ligge plant til tagfladen.

Ventilag og Ico-Drain anvendes som underlag ved dobbeltdækninger med Icopal, hvor man kan risikere, at for eksempel byggefugt bliver inde spærret i tagkonstruktionen og hermed kan forvolde skader.

Udtørring af en nybygning sker som regel ikke, før tagdækningen er udført, og da en traditionel tagdækning hindrer udtørring udad, forlænger tørretiden. Dette kan medføre, at skader kan opstå, specielt i de tilfælde hvor der i tagkonstruktionen indgående materialer tilføres meget vand i byggeperioden.

Ventilag-metoden og Ico-Drain-metodens formål er at forhindre fugt

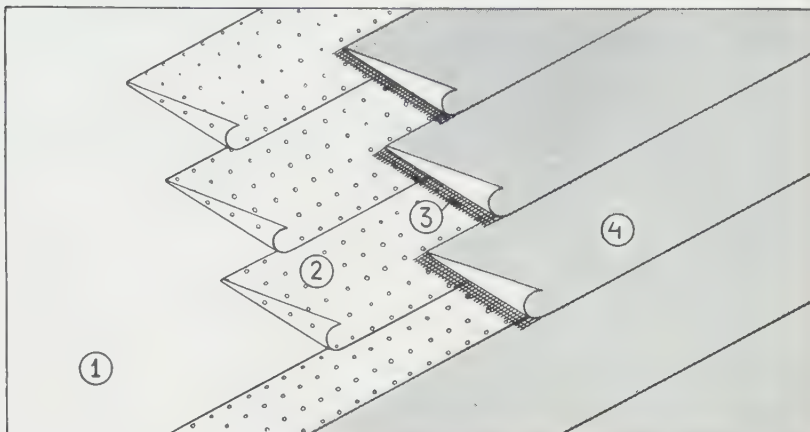
2 ICO-DRAIN

ARBEJDSBESKRIVELSE

Ico-Drain fremstilles af Sicoral asfalt-mineralfilt, der er perforeret og på undersiden belagt med et groft bestrøningsmateriale, således at der opstår en luftspalte mellem Ico-Drain og tagfladen. Da Ico-Drain er armeret med glasfilt, påvirkes den ikke af fugt og er derfor formbestandig og vil uafhængig af vejret ligge plant til tagfladen.

Med Ico-Drain-metoden opnås, at både Ico-Drain og Icopal fastklæbes i én arbejdsgang, idet man gennem perforeringen opnår punktklæbning til betonen samtidig med, at Icopal-banen helklæbes.

Forbindelsen mellem Ico-Drain og luftspalten sker i princippet som vist på de to detailtegninger.

1. Grundning:

Betonfladen stryges med Ikodon Special, koldflydende asfalt. Forbrug ca. 0,5 kg/m².

2. Første lag:

Et lag Ico-Drain asfalt-mineralfilt i 100 cm bredde udrulles løst på betonfladen med 6 cm overlæg.

3. Klæbemasse:

Ca. 2,0 kg/m² fast Klæbepix.

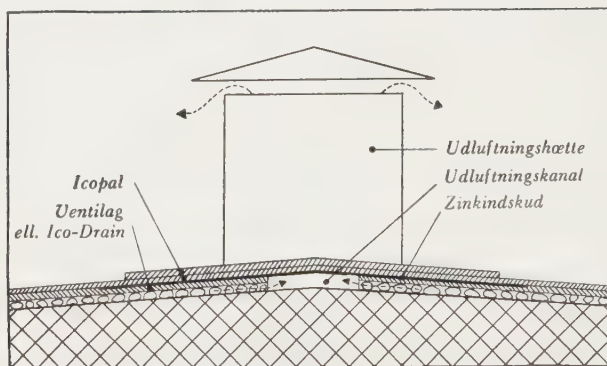
4. Øverste lag:

Et lag Icopal B (belægning og farve) i 100 cm bredde påklæbes.

ICO-DRAIN METODEN

skader ved at løfte den diffusions-tætte dækning fra tagkonstruktionen, således at man kan opnå en udluftningsmulighed også mod ydersiden. Denne udluftning er naturligvis begrænset, men erfaring har vist, at den normalt er tilstrækkelig til at give et godt resultat.

Både Ventilag og Ico-Drain er i princippet punktklæbet til underlaget, og begge metoder vil derfor modvirke eventuel sprængning af tagdækningen forårsaget af bevægelser i underlaget.

Inddækning ved tagryg

CHARLOTTEHØJ

udført i hovedentreprise af

ELMAN HANSEN & ENNGAARD

Aalborg

i samarbejde med

TØMRERMESTER

PALLE W. HANSEN

Istedgade 37 . Aalborg

SANITETSFIRMAET

ICA

Tværgade 4 . Aalborg

SNEDKERFIRMAET

K. S. NIELSEN & SØNNER

Odinsgade 6 . Aalborg

ISOLERINGSFIRMAET

IKAS

Gugvej 95 . Aalborg

MALERFIRMAET

BRDR. CHRISTENSEN

Ryesgade 15 . Aalborg

CENTRALVARMEFIRMAET

BRDR. THOMSEN

Godthaabsvej 1 . Aalborg

BLIKKENSLAGERMESTER

BØRGE JENSEN

Ryesgade 29 . Aalborg

GLARMESTERFIRMAET

VIGGO JENSEN

Danmarksgade 33 . Aalborg

EL-INSTALLATØRFIRMAET

KJÆRULFFS EFTF.

Gravensgade 4 . Aalborg

ANLÆGSGARTNER

EMIL RAFN

Kg. Eriksvej 5 . Aalborg

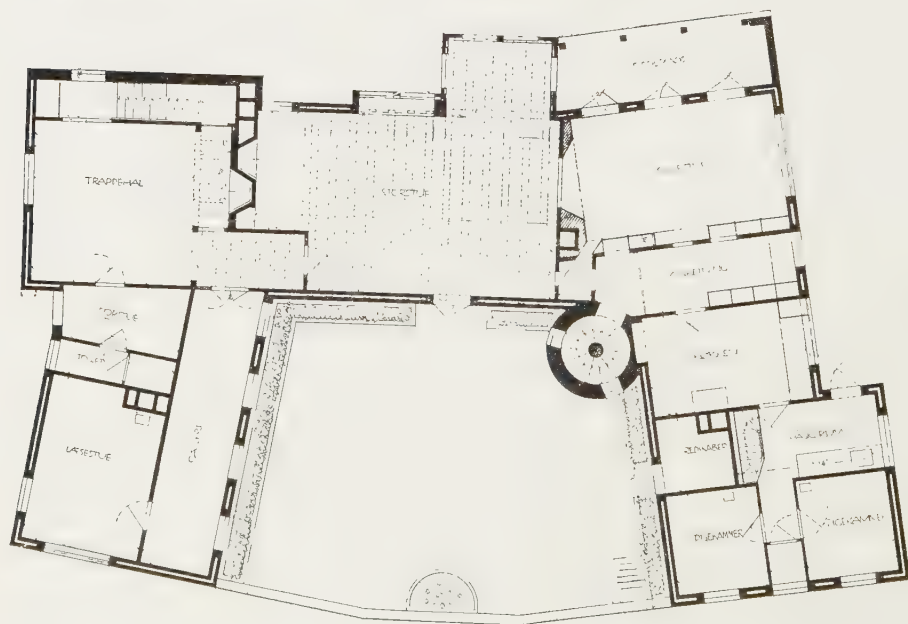
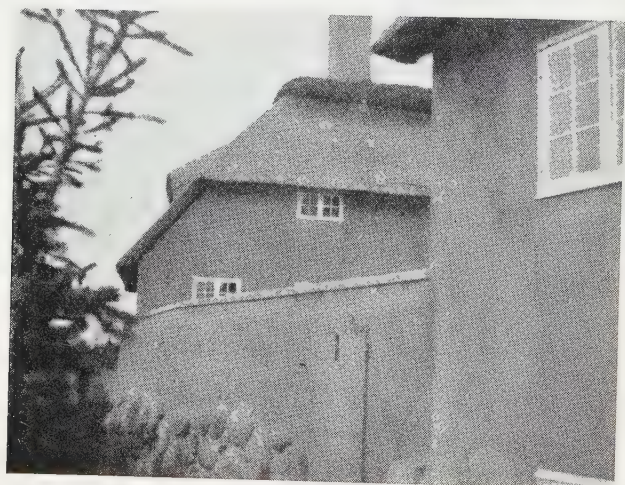
Rågegård i Rågeleje, opført for grosserer Henri Odewahn 1915. Set fra nord

Povl Baumann fylder 80 år

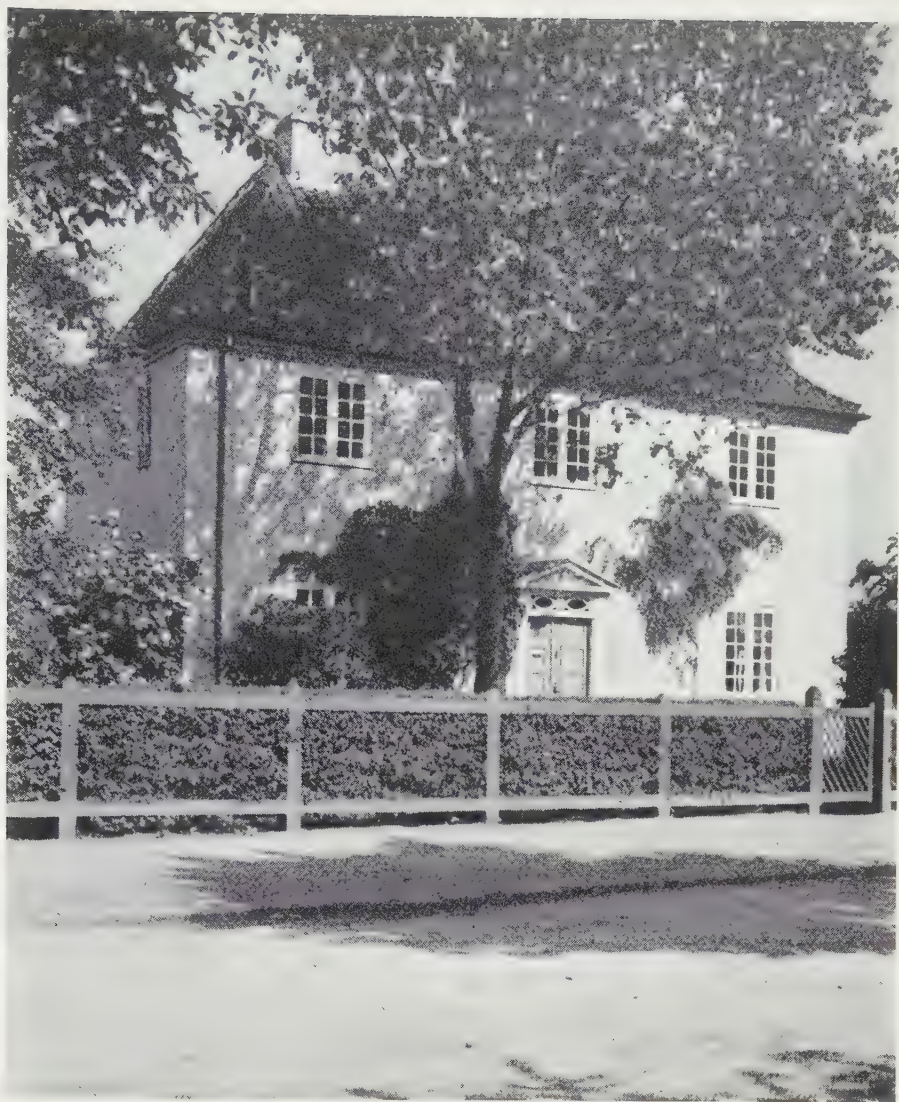
Thorkild Henningsen har engang sagt, at Povl Baumanns arkitektur var Ivar Bentsens i folkeudgave. Opfattet i positiv betydning er dette rigtigt. Ivar Bentsens paradoksale og ekstreme standpunkter, hans særprægede former, talte kun til kendere. Populær blev hans arkitektur aldrig. Baumanns arkitektur er jo, så vel som Bentsens, nær tilknyttet Jensen Klints. Men de former, Baumann gav sine huse, er på en helt anden måde end Bentsens tilgængelige for folk. Det venlige, det menneskelige, en gang imellem det måske overdrevent maleriske, blev i høj grad populært. Det er karakteristisk for Baumann, at i den aldeles fortræffelige afhandling, han har skrevet om murerarbejdets æstetik (Arkitekten M. 1-1944), bruger han gang på gang udtrykket pynteligt. Der er netop noget pynteligt, noget pillent og pertentligt over hans arkitekturformer. Mens Bentsen fæstnede sig mest ved en idé, en helhed, er for Baumann detaljen noget væsentligt. Og han arbejder grundigt med tingene. Han slipper dem ikke, før de har nået den form, han mener er rigtig.

I sin ungdom arbejdede Baumann på Statsbanernes tegnestue hos Wenck sammen med Carl Petersen og Hans Koch. Der blev grunden til Den Frie Arkitekt-

forening lagt. Denne forening i forbindelse med Carl Petersens Faaborg Museum kom til at danne epoke i dansk arkitektur. Den Frie Arkitektforening opstod som en protest mod Meldahls akademi. Den blev ganske vist ikke startet, før Meldahl var efterfulgt af Nyrop og Kampmann. Men også disse var man i stærk opposition til, selv om Klint vel – ligesom Nyrop – må karakteriseres som hørende til den Holmske skole. Man forsøgte også at skabe en fri arkitektskole med Martin Borch og Ulrik Plesner som lærere. Det lykkedes dog ikke. Den Frie Arkitektforening virkede i mange år som et incitament – også som et irritament – på Akademisk Arkitektforening. Foreningen bestod væsentligt af folk, der havde tilknytning til Jensen Klint (selv om Klint selv meldte sig ud af foreningen som protest mod et eller andet). Den hårde kerne bestod – foruden af Baumann – af Bentsen, Thorkild Henningsen, Hygom og Charles Schou. Senere optog man akademikere som Edvard Thomsen og Gottlob i foreningen, hvad der – uanset disses fortjenester – svækkede linien. Efterhånden som Carl Petersen og Ivar Bentsen kom til at præge Akademiet, og Akademisk Arkitektforening viste sig åben for Den Frie Arkitektforenings kritik, mistede forenin-

*Hus på Caroline Amalievej,
Lyngby, opført 1916*

gen sin betydning, og den gled naturligt ind i den store forening. Det er i og for sig beklageligt, at man ikke stadigvæk har en selvstændig arkitektforening, der er i opposition, og det er også beklageligt, at vi ikke har en fri arkitektskole, hvor synspunkter, der er forskellige fra Akademiets, kan prøves og virke inspirerende på læreanstalten.

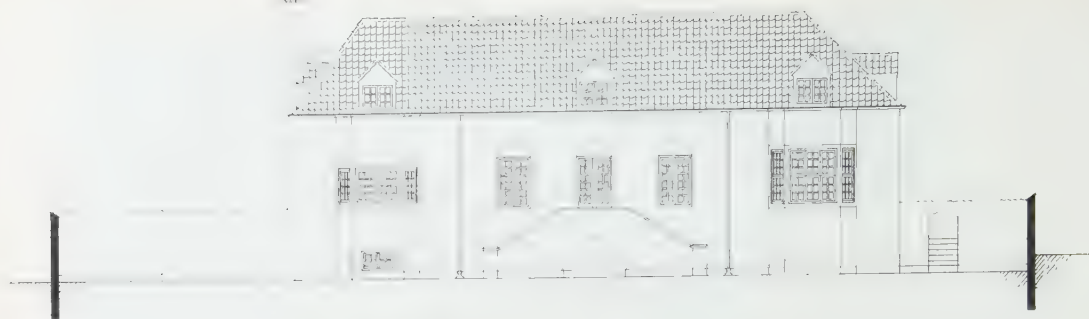
Men i de år, Den Frie Arkitektforening eksisterede, var Baumann sjælen i foretagendet. Han var den, der havde initiativet, den, der stærkest var i opposition. Og disse egenskaber har præget ham stadigvæk op til hans høje alder. Han hører til de gamle radikaler, der aldrig giver op. Fornylig protesterede han, ene mand, mod undervisningsministerens lovforslag om arkitektnavnets benyttelse.

Jeg har ofte hørt Baumann af modstandere karakteriseret som en dreven politiker, undertiden endog som en intrigant politiker. I de mange år, jeg har stået ham nær, er jeg aldrig stødt på disse egenskaber. Han er tværtimod totalt blottet for diplomati. Han har stærke meninger, og han har sine meningers mod. Han siger sine meninger ligeud. Det er ikke egenskaber, man bliver populær på. Men de skaber respekt.

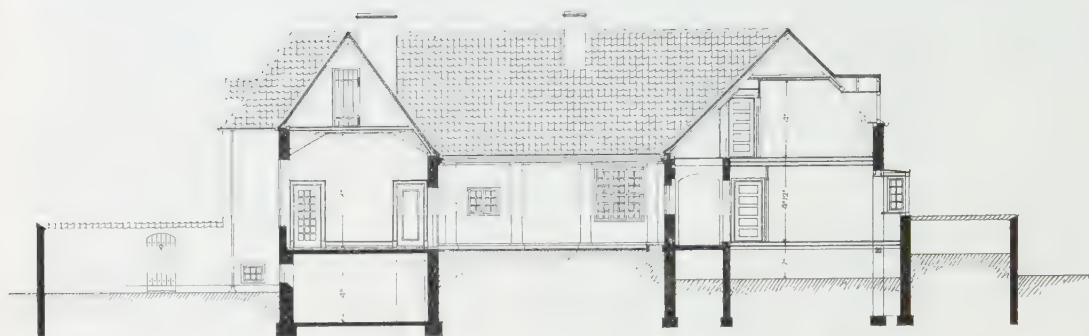
Baumanns huse har hele livet igennem været stærkt påvirket fra England, stærkest i hans ungdom. Lutyens og Baillie Scott har i særdeleshed betydet meget for ham. I Helsingør byggede han i 1907 sit første hus. Det er The Studio-stilen, der indføres i Danmark. Men også en række senere arbejder viser engelsk påvirkning, f. ex. Rågegården i Rågeleje, som vist er ret ukendt. Også i vekslerer Aage Lunns hus i Ryvangen, et stort atriumhus, og i komponisten Hakon Schmedes' hus i Kokkedal finder vi de smukke male- riske virkninger, som præger engelsk arkitektur fra perioden omkring århundredskiftet, da den var på sin højde. I Ryvangen har Baumann iøvrigt bygget et hus på Norgesmindevej med en meget karakterfuld gavl.

På Onsgårdsvej har han bygget et hus ved siden af et af Jensen Klint, og i Lyngby har han på Caroline Amalievej bygget et par 3-fags huse, med fine, stilfærdige empire-former. På Gl. Vartovvej har han ved siden af Holger Jacobsens hus bygget et lille, smukt og beskedent hus for konsul Ludvigsen.

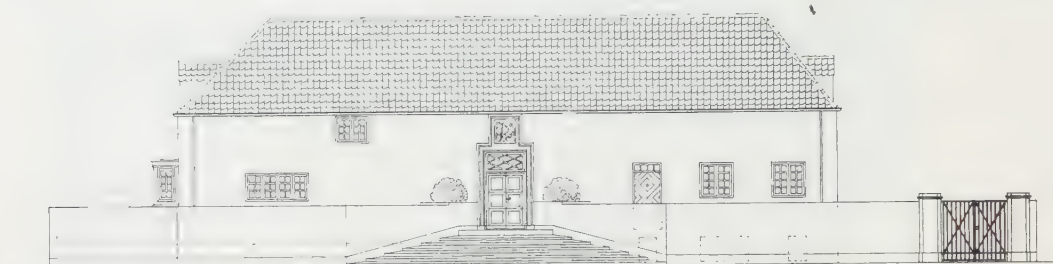
Baumann har tegnet flere projekter, som ikke er blevet virkeliggjort, deriblandt et hus for dr. scient.

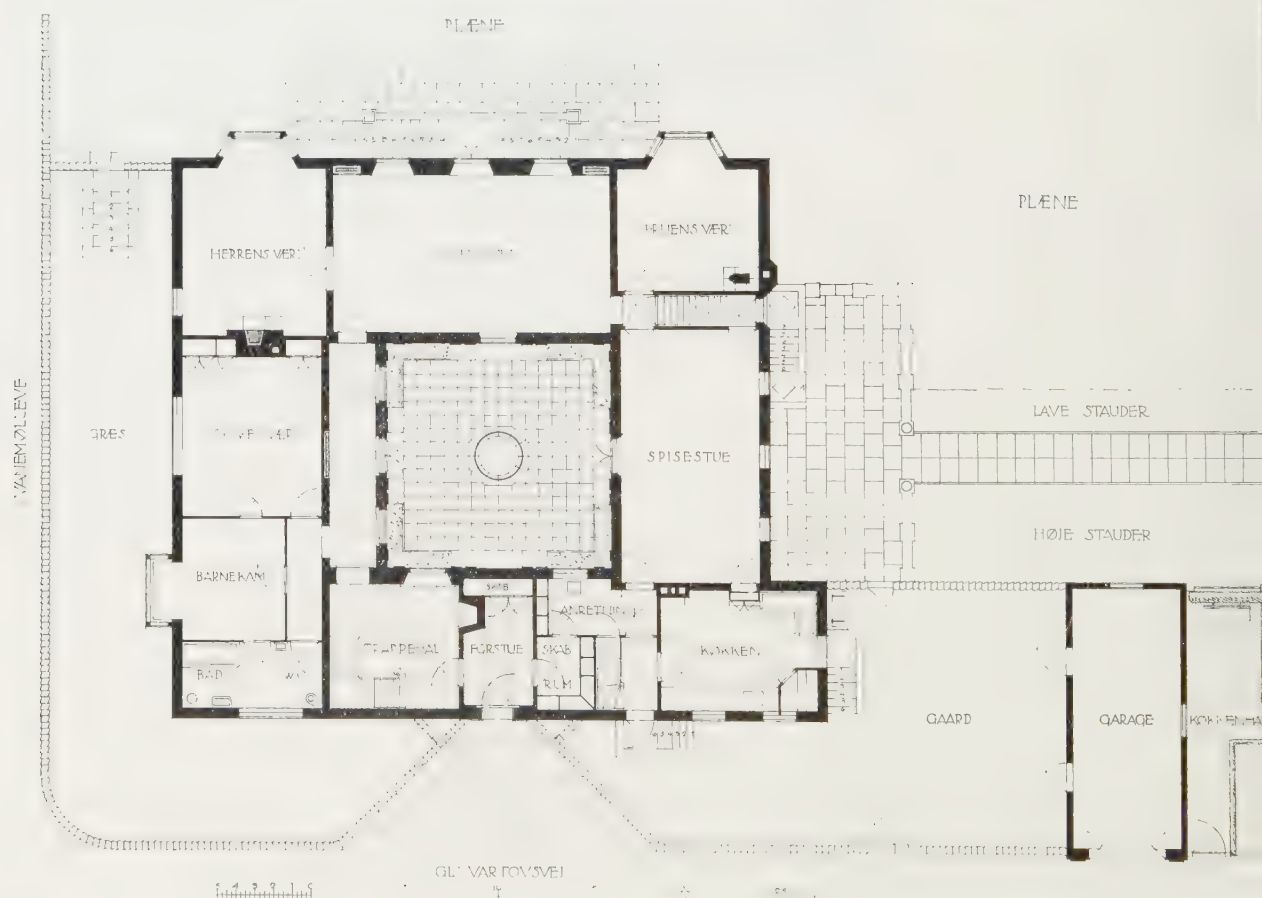
Sydfacade mod have

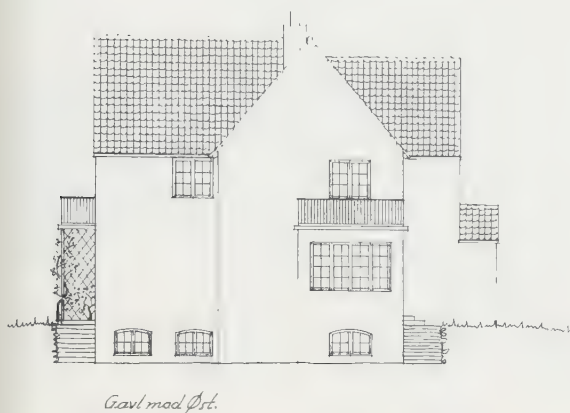
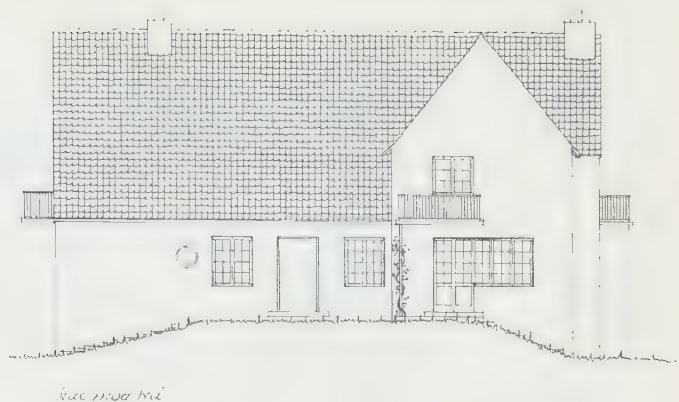
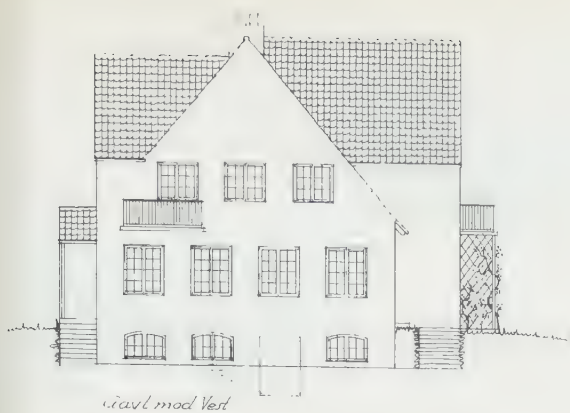

Snit og nordfacade mod
den lukkede gård

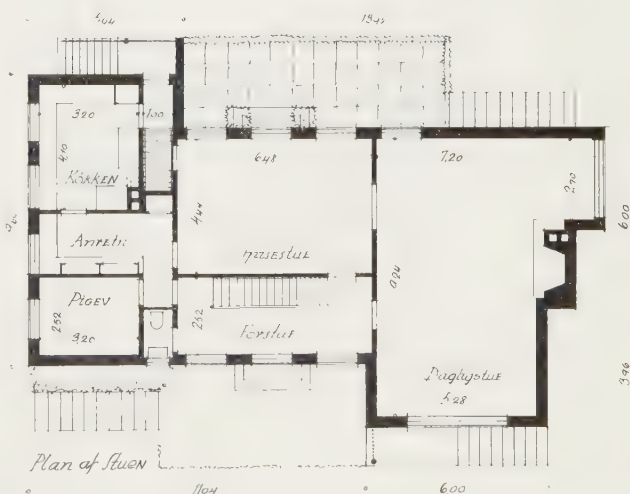
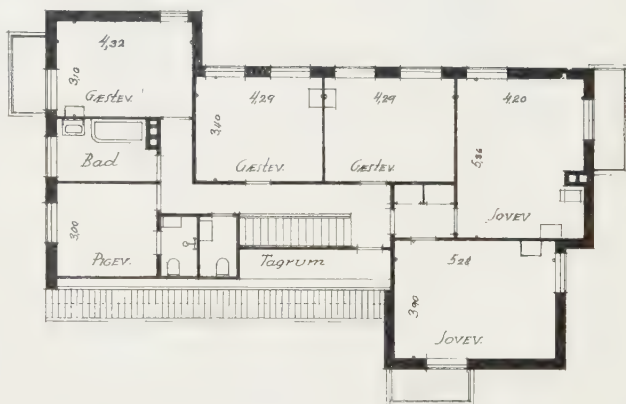
Facade mod nord mod
Gl. Vartovvej. 1:250

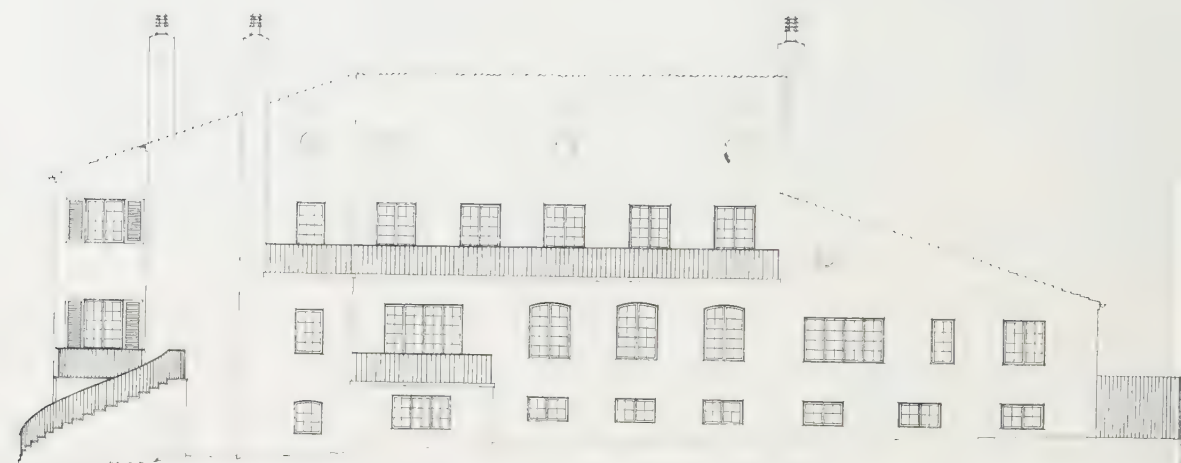

Bøje Benzons i Springforbi, senere opført af Henning Hansen. Til de ikke opførte huse hører også et hus for ingeniør Ejnar Foss og et hus ved Esbønderup. Disse projekter viser en personlig formgivning, som endnu ikke er blevet slidt af ved forhandlinger med bygherrerne. Baumann eksperimenterer her, ligesom i enkelte senere konkurrenceforslag og skitseprojekter, med en interessant virkning af ensidige tegltage og store murflader, en slags bagmurs- og brandgavlarkitektur, som indeholder muligheder for en stor slået virkning, og som han har udnyttet med en stærk kunstnerisk fornemmelse.

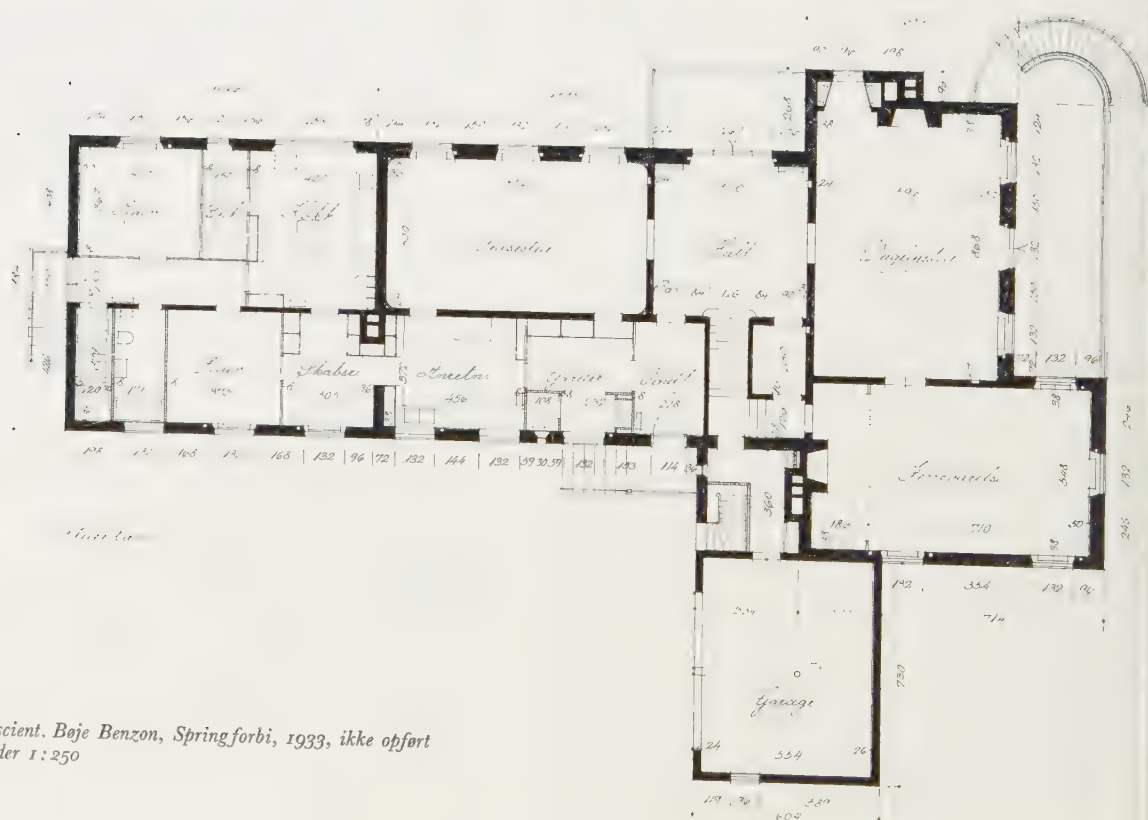
Baumanns mest markante indsats er dog de store boligbyggerier. Først Struenseegade-bebyggelsen, som han fik overdraget af Københavns kommune, og hvor man for første gang brød med den Plesnerske tradition i københavnsk boligbyggeri. Det blev til ensartede gadebilleder med ensartede empireinddelinger, det lille klassicistiske 5-fags etagehus forstørret op til hele gader. Struenseegade-bebyggelsen er et af de fineste eksempler fra nyklassicismens periode herhjemme. En række bebyggelser fulgte efter, deriblandt Møllegården ved Amager Boulevard, Ryparken og K. A. B.'s store bebyggelser ved Mågevej og Borups Allé. Frigørelsen fra nyklassicismen viste sig – samtidig med Ivar Bentsens Kastelsvejsbebyggelse – i Linoleums-huset ved Hans Egedesgade, det mønstrede hus med runde hjørner, formentlig inspireret af hans opmåling af Landkadetakademiet i Fredericiagade. Senere følger Storgården (i samarbejde med Knud Hansen), sikkert det bedste etagehus herhjemme fra 30'erne. Efter Storgården fulgte en del boligbyggeri i det samme

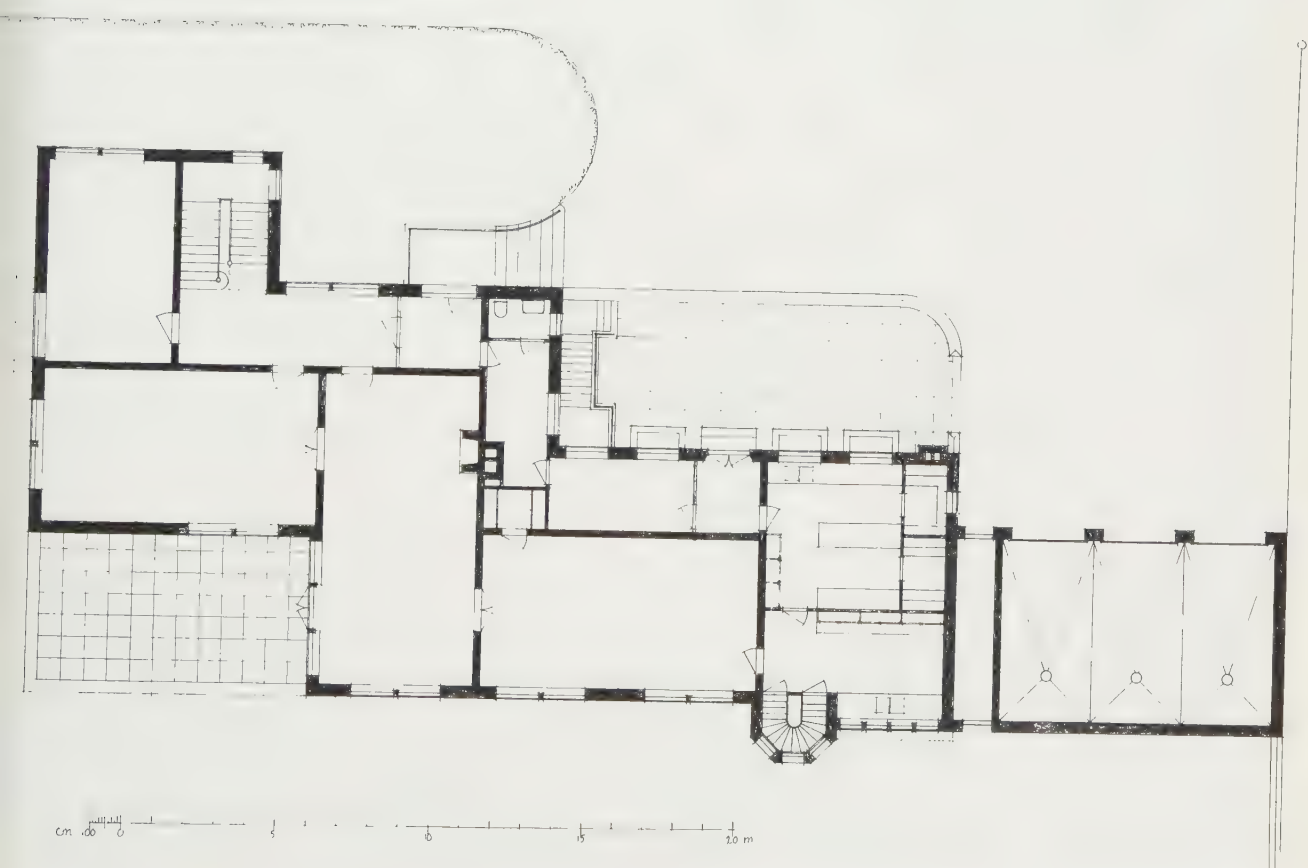
Landhus ved Esbønderup, 1936, ikke opført
Planer og facader 1:250

Nord Gæt

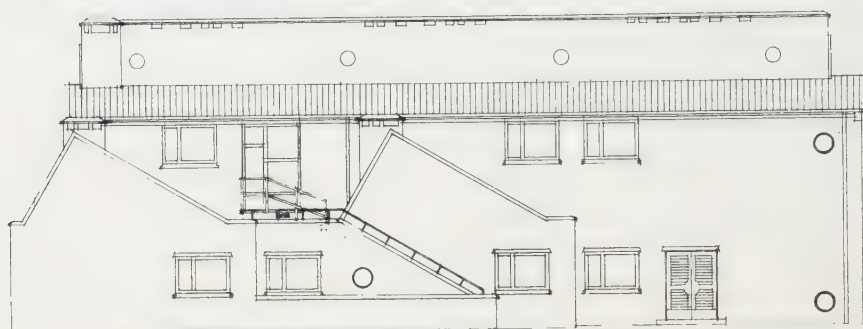
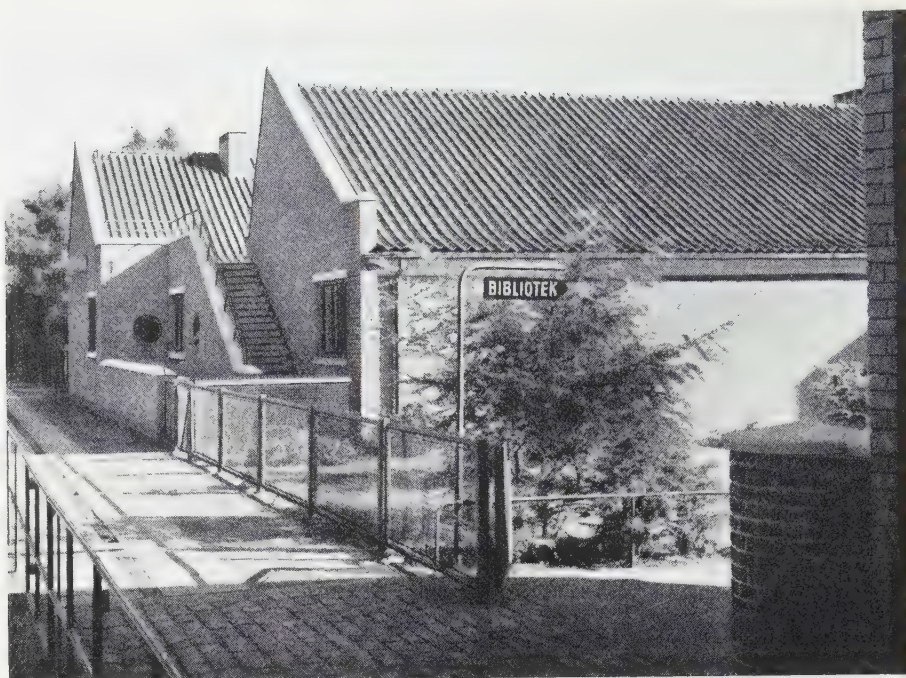

Hus for Dr. scient. Bøje Benzon, Springforbi, 1933, ikke opført
Plan og façader 1:250

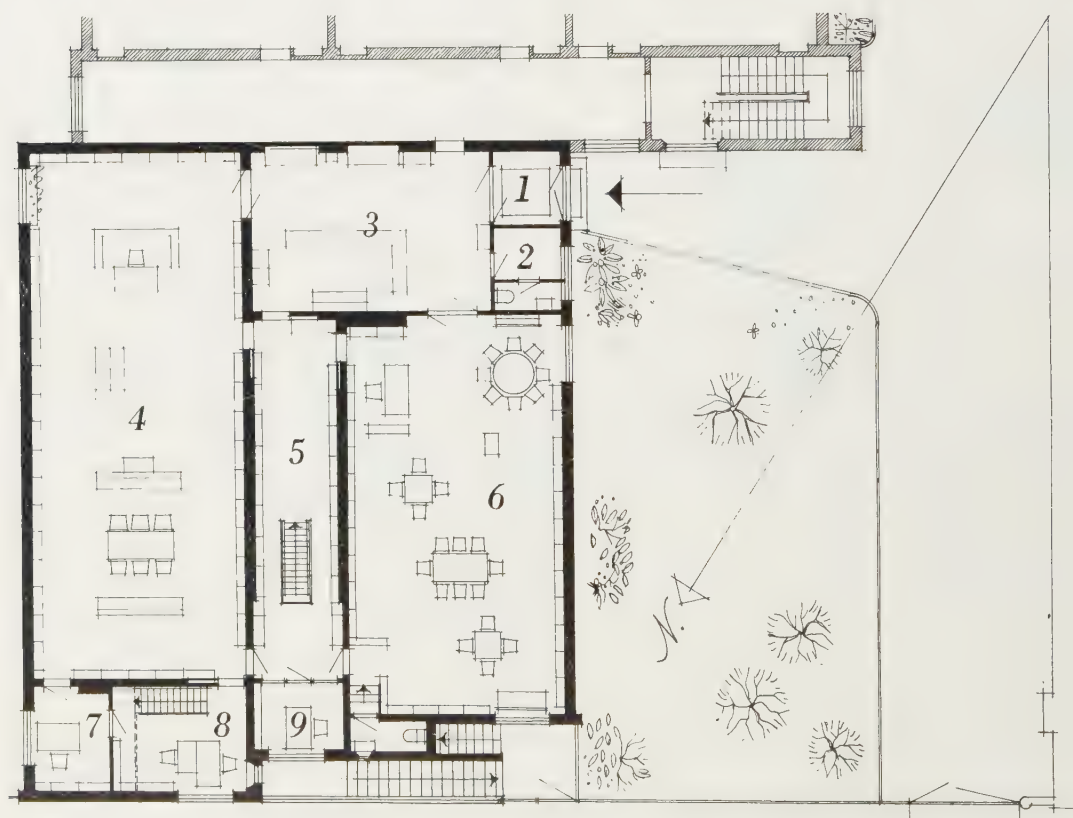

Hus for ingeniør Ejnar Foss ved Vilvordevej 1936, ikke opført. Plan og façader 1:250

Kommunbibliotek ved Ellebjerg skolen, opført 1954-1955, sammen med Aage Müller

Façade mod P. Knudsens Gade

1. Vindfang
2. Garderobe
3. Skranke
4. Bibliotek
5. Nærmagasin
6. Børnebibliotek
7. Bibliotekar
8. Kontor
9. Børnebibliotek

Plan 1:250

Ellebjerg skolen

Ellebjerg skolen ved P. Knudsens Gade, 1946–1949, sammen med Aage Müller

Konkurrenceprojekt til bebyggelse ved Langebro, 1941, sammen med Aage Müller

kvarter, for størstedelens vedkommende for Socialt Boligbyggeri. Hans sidste boligbyggeri er kommunens boliger for aldersrentenydere ved P. Knudsens Gade, et smukt og stilfærdigt fagdelte hus med røde og gule skifter. Af forretningshuse er der grund til at nævne det fine hus for Jernindustrien på Nørrevold, et smukt eksempel på engelsk Georgian-arkitektur, gennemarbejdet indtil den mindste detalje, med fornem skiltning af Gunnar Biilmann Petersen og møbler af Mogens Koch. Der er også grund til at omtale Vesterport, som han byggede sammen med Ole Falkentorp. Det var, da det blev bygget, banebrydende i sin konstruktion og i sine former. Det er interessant, at nøjagtig samme konstruktion nu er anvendt i Mies v. d. Rohes seneste hus, Seagram building på Park Avenue i New York. Seagram bygningen har samme fremspringende skeletkonstruktion, der er indklædt med bronzeplader, og samme smalle fagdeling som Vesterport. Der forekommer mig at være flere svagheder ved Vesterport, bl. a. den symmetriske opbygning på midten, men i forhold til alt det roderi, der er kommet efter i de følgende år, hævder dette hus sig stærkt blandt Banegårdsterrænets huse.

Et af Baumanns bedste arbejder er den skole, han i 1947 har bygget for Københavns kommune. Det er en af de sidste skoler, inden man begynder at lægge klasserne ned på jorden i een etage. Han har i dette store hus eksperimenteret videre med de virkninger af mure og gavle og ensidige tage, som også findes i projekterne til de ovennævnte rigmandshuse. Særlig det lille kommunebibliotek, der er sammenbygget med skolen, er en fin studie over disse virkninger. Også i projektet til en kommunal administrationsbygning ved Langebro eksperimenterer han med lig-

nende virkninger. I disse sidstnævnte arbejder synes jeg, hans kunstneriske særpræg viser sig stærkest.

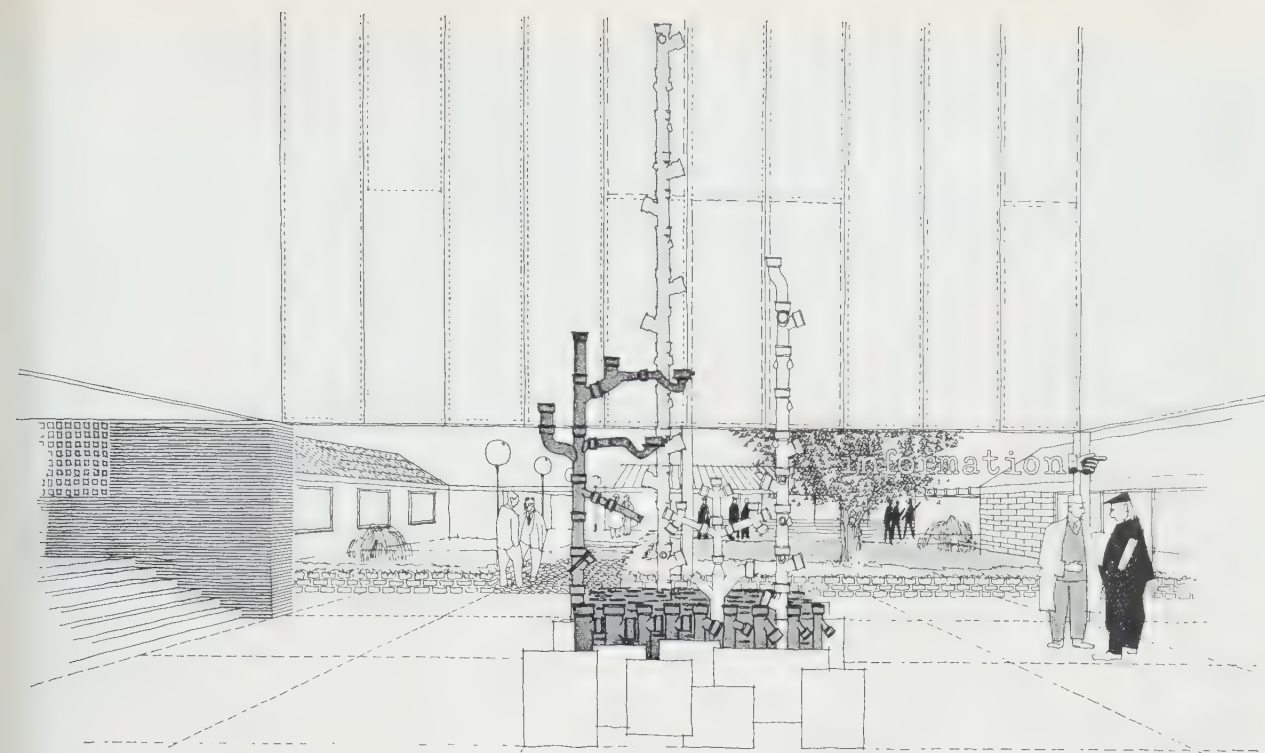
Det ligger nær at sammenligne Baumanns betydning med Ivar Bentsens. Han har måske ikke den kunstneriske originalitet, som prægede Bentsen. Men han har i langt højere grad end Ivar Bentsen en rene linie og en klar overbevisning i sine arbejder. Og han har i langt højere grad end Bentsen formået at gøre Klints idealer kendt og beundrede. Han er en stærk og markant personlighed i vor arkitektur, og hans arbejder vil bevare deres plads i dansk arkitekturhistorie.

Kay Fiske

Arbejder af Pool Baumann, gengivet i Arkitekten

„Svastika“, M. 5-1927. Ryparken og Lundevænget (sm. m. Karl Larsen, Edv. Heiberg, Frederik Wagner) M. 1-1936. Vibevænge (sm. m. L. Hygom), M. 6/7-1936. Grønnegården (sm. m. L. Hygom), M. 6/7-1936. Ved Classenshave (sm. m. Carl Petersen, Ole Falkentorp, Peter Nielsen), M. 6/7-1936. Storgården (sm. m. Knud Hansen), M. 6/7-1936. Storgården, M. 4-1939. Bygning for Industrifagene og Jern- og Metalindustriens Sammenslutning M. 8-1940. Murerarbejdets Æstetik, M. 1-1944. Villa på Caroline Amalievej, M. 7-1944. A/S Jernkontoret, M. 1-1944. Linoleumshuset, M. 1-1944. Storgården (sm. m. Knud Hansen), M. 1-1944.

Rækkehuse v. Hulgårdsvej, U. 27-1928. Badehotel i Klampenborg, U. 32-1928. Karré, V. Kirkegårdsvej, U. 36-1928. Karré v. Enghavevej, U. 39-1928. Fuglevænget, U. 5-1929. Fuglevænget II, U. 25-1929. Vesterport (sm. m. Ole Falkentorp), U. 29-1930. Linoleumshuset, U. 52-1930. Vesterport (sm. m. Ole Falkentorp), U. 36-1931. Kommunal Beboelsesbygning Aaboulevard 82, U. 28-1932. Nordre Vænge, U. 45-1936. Vinkelgården (sm. m. Knud Hansen), U. 5-1937. Bygning for Metalindustrien og Jernindustrien, U. 12-1938. Klokkergården, (sm. m. Knud Hansen), U. 36-1938. „Ved Skolen“, U. 25-1940. Klerkegården (sm. m. Aage Müller), U. 14-1942.

Udstillingen Huset i Haven

Siden Akademisk Arkitektforening afholdt den første store bygge- og boligudstilling i Forum i 1929, har arkitekterne gennemsnitlig hvert 10. år afholdt en sådan udstilling. Formålet med disse udstillinger har været med passende mellemrum at gøre status over udviklingen indenfor byggeriet i den forud liggende periode og at pege på de muligheder, fremtiden indebærer.

I april 1959 vil Danske Arkitekters Landsforbund påny afholde en stor udstilling i Forum, det sker i samarbejde med dagbladet Politiken. Emnet bliver denne gang det mest populære indenfor boligbyggeriet: *Huset i Haven*. Interessen for énfamiliehuset har næppe nogensinde været større end i øjeblikket. Eget hus med have har ganske vist altid været en boligform, som mange familier drømte om, men det er først i den sidste snes år, at dette mål er nået for større kredse af befolkningen. Statslånsordningen har muliggjort, at selv familier med beskedne indtægter har kunnet bygge eget hus. Samtidig har den tekniske udvikling indenfor byggeriet skabt helt nye muligheder for det lille hus' konstruktion og indretning, muligheder som arkitekterne har forstået at udnytte, og som har skabt nye hustyper, hvilket igen har stimuleret større befolkningskredsers interesse for *Huset i Haven*.

Selv om den hidtidige form for statslån til énfamiliehus med den nye byggestøttelovs vedtagelse vil blive afløst af andre former for finansiering, vil interessen for eget hus næppe aftage. Snarere vil de forventede stigninger i huslejeniveauet virke stimulerende på denne interesse. Den almindelige fremgang i levestandard, som har kunnet konstateres i de senere år, og som uden tvivl vil fortsætte, vil endvidere medføre, at der i fremtiden vil blive stillet stadig større

krav til boligens kvalitet, med hensyn til såvel indretning som udstyr.

Arkitektforbundet vil med den nu planlagte udstilling søge at gøre status på énfamiliehusets område.

For at vise udviklingen på det individuelle énfamiliehus' område i de sidste 10 år og derigennem anskueliggøre, hvor langt vi er nået i dag, vil arkitektforbundet indbyde sine medlemmer til at vise deres bedst opførte huse. Denne revue over det bedste danske énfamiliehusbyggeri vil blive gennemført på en sådan måde, at emnet bliver levende og fængslende også for den almindelige udstillingsgæst. I tilslutning hertil vil der blive opført et énfamiliehus, som viser, hvilke resultater der kan opnås, når kravet om kvalitet – såvel æstetisk som teknisk – sættes i højsædet. I et teoretisk eksempel vil man vise de muligheder, som de nye materialer og tekniske installationer frembyder.

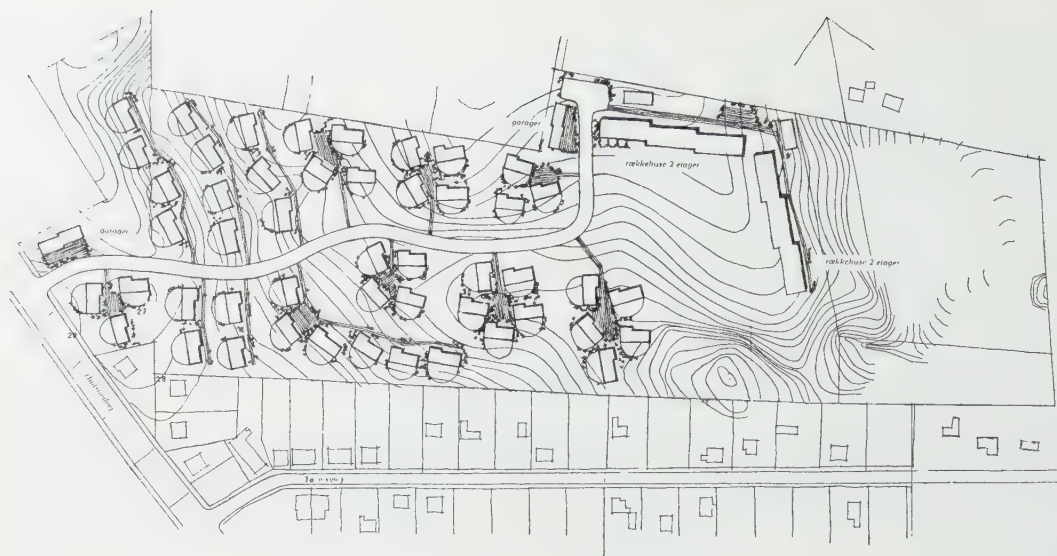
Særlig interesse vil der knytte sig til de to typehuse, der opføres som et resultat af de meget omfattende undersøgelser, som et udvalg indenfor arkitektforbundet har gennemført vedrørende mulighederne for en typisering af det mere beskedne énfamiliehus.

Ved de opførte huse vil der blive anlagt haveanlæg, som viser samspillet mellem hus og have.

Et stort afsnit af udstillingen vil præsentere alle de mest moderne byggematerialer, herunder installationer, isolering, opvarmning etc. Et andet afsnit af udstillingen vil omfatte énfamiliehusets indretning: teknisk udstyr, køkken, møbler, belysning m. m.

Blandt udstillingens øvrige emner kan nævnes det allermindste hus i haven: kolonihavehuset, hvis problemer og muligheder for første gang vil blive behandlet på en bygge- og boligudstilling.

Erik Herløv og Tormod Olesen er udstillingens arkitekter, Bent Røgind er dens generalsekretær.

Charlottehøj, Aalborg

Arkitekter: Torben Stokholm, M.A.A. og Willy Hyldig

Medarbejder på tegnestuen arkitekt Willy Christensen, M.A.A.

Større, samlede bebyggelser af énfamiliehuse er ofte ensformige og uden særpræg. Det er forsøgene på at undgå risikoen for monotoni, der i de senere år har stimuleret interessen for klyngehuse.

I denne bebyggelse, som Torben Stokholm og Willy Hyldig har projekteret for et boligselskab i Aalborg, er klynghusmotivet anvendt på en del af bebyggelsen, og det kuperede terræn har yderligere motiveret en uskematisk planlægning. De 49 huse er så vidt muligt placeret parallelt med terrænkurverne, og det har for en del af husene været foreneligt med en tættere gruppering. 30 rækkehuse i 2 etager skærmer en sænkning, der er lagt ud som fælles friareal.

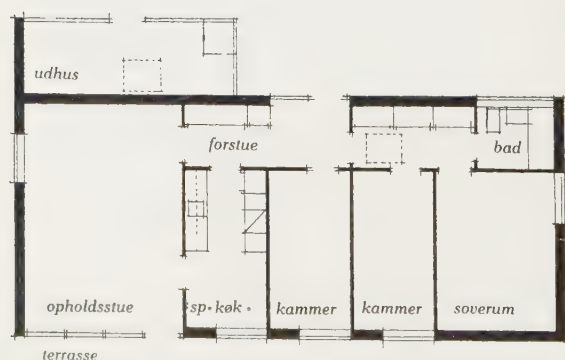
Selvom bebyggelsen hist og her virker tilfældigt formet, når man bevæger sig ad de lokale adgangstier, er de klart karakteriserede miljøer dog de overvejende. Man føler sig overbevist om, at der i dette værdifulde eksperiment ligger muligheder for en videre udvikling af nye former for bebyggelsesplaner.

Husene er upretentiose typer, velproportionerede og velplanlagte. De er meget rummelige og med store møbleringsmuligheder. Selvom man tager det nordjyske prisniveau i betragtning virker det overraskende, at håndværkerudgifterne kun har været omkring 320 kr. pr. etagemeter.

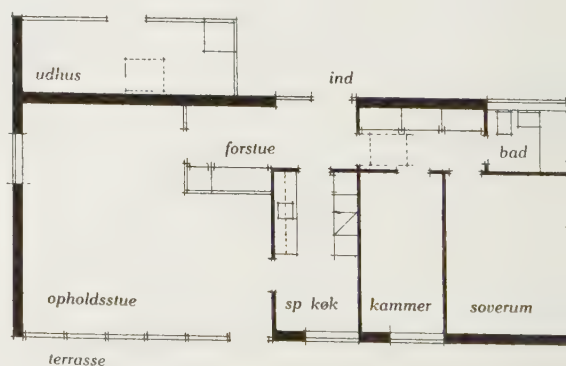
I etplanshusene er materialer og byggemetoder traditionelle. De er opført af gule mursten, tækket med grå bølgeeternit. Husene er enkle i udformningen med veludstyrede med garderober, elkomfur, fliser og badekar. Bebyggelsen er tilsluttet fælles varmecentral og fælles vaskeri.

Der er altså ikke tale om skrabet byggeri. Forklaringen på de lave byggepriser må sikkert søges i byggeriets planlægning og idé. Håndværkerne har fået stillingen som en opgave, der var enkel og overskuelig og som skulle løses med kendte metoder. Risikomomentet har været begrænset til et minimum, og det vil altid påvirke prisen i gunstig retning.

Skriv

Type med lille opholdsstue og 3 soverum

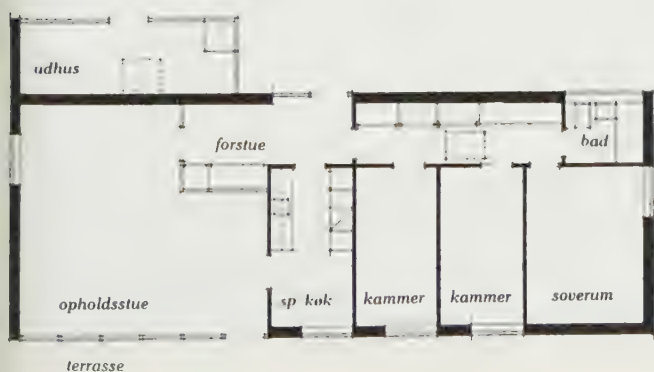

Type med stor opholdsstue og 2 soverum

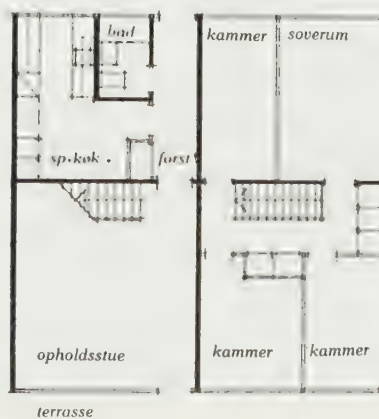

Husene er samlet i klynger, der er trukket lidt tilbage fra den centrale boligvej. Den ensformighed, der ofte præger samlede bebyggelser af énfamiliehuse, er helt undgået

Alle planer er i mål 1:200

Type med stor opholdsstue og 3 soverum

Type i 2-etagers rækkehus

Charlottehøj. Man aner den beplantning omkring terrassen, der i løbet af et par år helt vil skærme mod indblik

Ved husene, der er grupperet i klynger, opstår der beskyttede haverum, hvor den gamle beplantning bidrager til den maleriske virkning

Sovesteds-stalde

I Dansk Kunsthåndværk har Bent Salicath skrevet en lang og meget omfattende anmeldelse af udstillingen i Søllerød Krat.

Et enkelt afsnit med overskriften „Sovesteds-stalde eller aktive rum“ synes at være rettet mod synspunkter, der ved et par lejligheder har været gjort gældende her i bladet. Vi citerer derfor hele afsnittet:

„Der er ved enkelte af husene, som har adskilt soverumsafdeling og et opholdsareal for sig, blevet fremhævet det klare i opfattelsen af at foretage en sådan adskillelse imellem disse to funktioner. Det er efter min opfattelse fuldstændig forkert. Hvor dejligt det end kan være at lægge sig til ro i et ikke tidligere på dagen benyttet rum, så forudsætter tilfredsstillelsen af dette behov et socialniveau, hvor man har så udstrakte agre i areal og en så givtig indkomst, at man har råd til at gennemføre et sådant markskifte imellem døgnets timer. Men har man ikke det, vil respekten for de kølige soverum kun føre til en overbefolkning på et for snævert boligareal i dagens lyse timer, når det drejer sig om en familie. Betragtningen hører til, før 8-timers arbejdsdagen blev opnået, og før fritiden er blevet en belastende faktor i boligens udformning. Hvis det i boligplanen er lykkedes at få en fornuftig anbringelse af sengestederne med de hårde madrasser, som nutidens sundhedsapostle kræver, så er det ikke søvnens tilstand, men fritidens aktivitet og afkobling og de forskellige alderstrins lange samvær i boligen med alle de muligheder og de konflikter, dette rummer, der er et hovedproblem i planlægningen af familiebølgen. Lad os derfor afskrive denne fjerne snak om den klart adskilte soveafdeling som en eenfyldig funktion, den er forældet som Kiplings sang om Mandalay, den hører en anden tidsepoke til eller et så velstående socialt niveau, som har råd til at holde disse pladskrævende sovestalde intakte i dagtimerne.

Arbejdstidens forkortelse har gjort hjemmelivet og fritidslivet demokratisk. I den jævne mands familiebølg kræver *dagen* en stadig større prioritet.“

Trods den påståede aktualitet i betragtningen, og den tilsyneladende praktiske begrundelse, er der noget verdensfjernt teoriserende ved dette afsnit.

Den jævne mands bolig har altid været lille – men den er blevet større. Familien i den lille bolig har altid måttet anvende opholdsstuen som soverum, men har ønsket en større og mere differentieret bolig. Hævingen af levestandarden har heldigvis også betydet bedre boliger. De er både blevet større og bedre udstyret. Det boligpolitiske mål må være stadig større boliger for „den jævne mand“. Forhåbentlig går ikke hele levestandardøgningen til fjernsyn og biler.

Målsætningen for boligens udformning må være i overensstemmelse med de familiepolitiske mål.

Alle er vist enige om, at den øgede fritid ikke må medføre yderligere splittelse af familien. Børnene og de unge skal ikke stavnsbindes til hjemmet. Det er værdifuldt at de mødes med andre unge i klubber og foreninger. Men de må også have mulighed for at dyrke fællesskabet med kammeraterne i hjemmet, og de skal gøre det af egen lyst. Børnenes og de unges selskabelighed hjemme kan kun foregå ét sted, nemlig i opholdsafdelingen. Og alle forældre ved, at børnene helst er fri for forældrenes direkte deltagelse. Forældrene må altså have et sted at være ved disse lejligheder, og det må blive i et fornuftigt indrettet og isoleret beliggende soveværelse, hvor de kan sidde med deres læsning og håndarbejde. Når forældrene har venner på besøg, betragter man det jo som en selvfølge, at børnene kan passe egne sysler i kamrene. Den typiske bolig må kunne deles i to afdelinger – én for fællesskabet og en for individuel udfoldelse. I den specielt udformede bolig er man naturligvis friere stillet. De undersøgelser D.A.L.'s typehusudvalg er i gang med, synes at vise, at en sådan planløsning er mulig indenfor et bruttoareal på 85–90 m². Er det utopi at sætte denne størrelse som målet for en minimumsfamiliebolig?

Salicaths betragtninger er uklare – selv når man befrier dem for markskifte, Mandalay og sovestedsstalde. Hvis han mener, at forældresoveværelset i direkte og utvungen forbindelse med opholdsstuen er en acceptabel eller ligefrem ønskelig typeløsning, er vi bunduene. Glem heller ikke, at denne løsning næsten altid medfører, at forældrene må passere opholdsstuen for at komme til bad og W.C. Desuden udelukker man, at det store soveværelse anvendes som børneværelse, hvilket kan være rimeligt for familier med tre børn og derover.

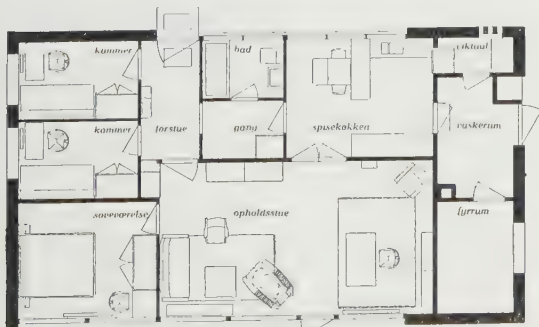
Skriver

Betonstøbning om vinteren

P. Nerenst, E. Rastrup og G. M. Idorn: *Betonstøbning om vinteren*.

SBI-anvisning nr. 17. 2. reviderede udgave. København 1958. 92 s. A 5. Ill. Kr. 8,-.

Den 2. reviderede udgave af SBI-anvisning 17 „Betonstøbning om Vinteren“ følger i hovedtrækkene førsteudgaven, men visse ændringer er foretaget. Bl. a. angives en ændret sammensætning for beton til vinterstøbning og det ikke specielt betontechnologiske stof er udeladt i denne udgave og vil blive bragt i en kommende anvisning om vinterbyggeri omfattende også

Typeplan fra udstillingen Søllerød Krat

andre materialer, vinterbyggemateriel, arbejdsplads-problemer m. v.

Anvisning 17 henvender sig især til de teknikere, der er beskæftiget med beton- og jernbetonbyggeri, og teksten er opdelt i tre dele, en teoretisk del, diagrammerne og en praktisk vejledning. Diagrammerne og den praktiske vejledning er direkte anvendelige ved tilrettelægning af beton- og jernbetonstøbning, og der er gjort meget for at forklare fremstillingen, således at den praktiserende let og hurtigt skulle kunne få tilstrækkeligt nøjagtige svar på de fleste spørgsmål, der kan opstå ved betonstøbning om vinteren. Hvor meget er presenninger, halmmåtter og andre anvendte isolationsmaterialer værd? – Hvor længe skal isolationen ligge på plader, vægge, søjler, bjælker? Hvad forskel gør det, om man bruger Rapid-, Record- eller Superrapid-cement o.s.v.?

Det teoretiske afsnit beskriver, hvad det egentlig er, der sker, dels når jord fryser, dels når frisk beton fryser, og denne forklaring giver en god baggrund for forståelsen og den rigtige brug af de praktiske anvisninger.

Ravenna-mosaik

Mosaiken von Ravenna af Anna Maria Cetto. Serien Orbis Pictus bd. 15 Hallwag, Bern, 48 sider, 19 farvetryk, format 19×12 cm. Pris 7,00 kr. Tilsendt fra Arnold Busck's boghandel.

Denne lille og tiltalende bog om mosaikkerne i Ravenna indeholder en kort oversigt over byens enestående seværdigheder.

Betydningen af Galla Placidia's mausoleum der udefra forekommer så uanseeligt, understreges. Rummets poesi udtrykkes fint: – „fra de 16 smalle muråbningers alabasterskiver flyder det honninggulfarvede lys kun sparsomt ind i rummet. Disse mosaikker kræver et flakkende lys fra olielamper, i hvis skær den mørkeblå grund udvider sig som nattehimlen i det uendelige,

Illustrationerne er i bogen i flerfarvetryk

medens det nære lyser fra tusinder og atter tusinder grønne, forgyldte, hvide og lyseblå sten i et blinkende spil“.

I den efterfølgende beskrivelse af kirkerne savner man dog gengivelser af de interessante grundplane.

De 19 farvesider, der næsten alle viser billedudsni- ledsages på modstående sider af korte karakteristiske der også omhandler forbindelsen mellem komposition og indhold, og her er mange morsomme iagttagelser som De kan glæde Dem til at få del i.

Flere af farvegengivelserne viser tydeligt tekniske mindste detaljer, og har man en god lup, vil man kunne iagttage variationerne i mosaikstifternes størrelse og en rigdom af farvenuancer.

Tilbudsberegning

„Prisdannelsen inden for byggeriet“. Rapport fra konsulentfirmaet T. Bak-Jensen ved Bjarke Fog, dr. polit. Håndværksrådets forlag 1958. 135 s. Pris kr. 19,50.

Rapporten, som er muliggjort ved en bevilling fra Boligministeriets produktivitetsfondsudvalg, gennemgår de forskellige faktorer, som har indflydelse på et håndværksmesters tilbudsudregning.

Arbejdsformen har været indsamling af oplysninger ved direkte henvendelse til 68 forskellige håndværksmestre i København og nærmeste omegn, idet man har bedt hvert laug inden for byggefagene om at udpege 10 mestre, som samtidig er tilsikret anonymitet.

Rapporten har særlig interesse for arkitekter ved den kritik, som fremføres mod udbudsmaterialets beskaffenhed, idet rapporten hævder, at tegninger og arbejdsbeskrivelser ofte er ufuldstændige, urigtige og indeholder krav, som ikke kan overholdes.

Det er beklageligt, at Håndværksrådet ikke har fundet anledning til at gå ind i et samarbejde med andre repræsentanter inden for byggeriet som f. eks. et af de store boligselskaber, enkelte større arkitekter eller ingeniørvirksomheder, Boligministeriet eller Statens Byggeforskningsinstitut.

Det grundlæggende materiale kunne derved være blevet forøget og forbedret, og rapporten kunne have fået en mere objektiv karakter. Forfatterne er dog klar over denne skævhed og understreger i et bilag, at problemerne først og fremmest er belyst fra håndværkerside.

Man kan altså konstatere, at dette er håndværksmestrenes mening i al almindelighed om udbudsmaterialets beskaffenhed – og dog må man også her tage forbehold, idet rapportens forfattere meget ærligt konstaterer, at der er grund til at antage, at de 68 adspurgte håndværksmestre ikke udgør et repræsentativt udsnit af byggehåndværkets mestre.

Da rapporten bygger på anonyme, lidet objektive oplysninger, og da det benyttede materiale er ret lille, må man se med forbehold på det fremlagte materiale, som ikke kan betragtes som ufejlbarlig. Rapportens titel er misvisende. En titel som „Håndværksmesterens tilbudsberegning“ havde dækket bedre over indholdet end den nuværende titel „Prisdan-

nelsen inden for byggeriet“, som kræver undersøgelser på langt flere områder.

Trods disse fejl giver rapporten et godt indblik i de vanskeligheder håndværksmestrene har at slås med, når de skal afgive en pris. Som det første hovedpunkt i rapportens generelle konklusioner nævnes, at prisdannelsen er meget stærkt påvirket af variationer i byggerytmen. Det samme har igennem mange år været fremført i redaktionelle ledere i dette blad og i andre fagtidsskrifter. Det vigtigste for en fast prisdannelse er en fast byggerytme.

Der er grund til at håbe, at rapporten kan give anledning til en omfattende faglig diskussion, og at resultatet kan blive et snævert samarbejde mellem et stort antal repræsentanter for det praktiske byggeri med det formål ad samarbejdets positive vej at finde midler og metoder, hvormed byggeriets prisdannelse kan analyseres og bringes under kontrol. a.

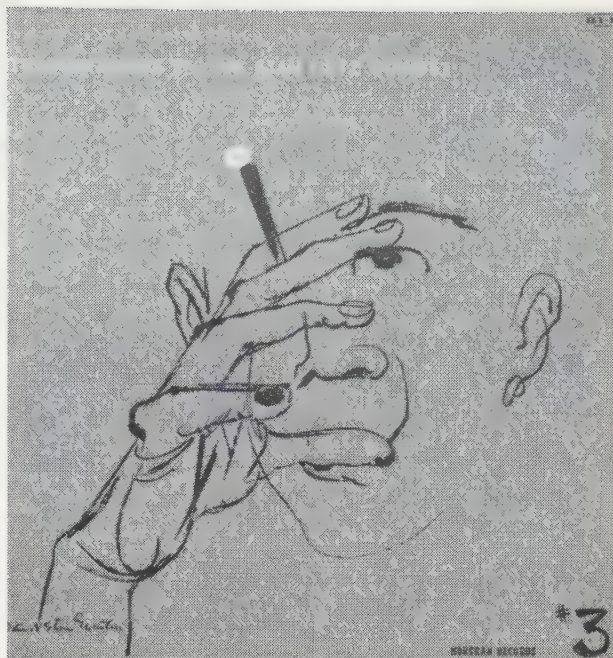
Grafisk årbog

Graphis annual 58/59. Redigeret af Walter Herdeg. Amstutz & Herdeg, Graphis Press, Zürich, 1958. 203 sider, 782 illustrationer, heraf 75 i farve. Pris 90.- kr. Tilsendt fra Victor Schrøders Bladimport.

Den grafiske kultur, spillet mellem tegning og typografi, er meget høj i Schweiz. Det letkøbte og smarte findes næsten ikke. Trykteknisk er de suveræne i det lille bjergland. Selvfølgelig må en årbog med grafiske arbejder udsendes af schweizere, og man indrømmer dem gerne en betydelig plads til at vise egne arbejder.

Arbejder fra 23 lande er samlet i 14 grupper, hvoraf de væsentligste er annoncer, bogomslag, tidsskriftsomslag og plakater.

Danmark er kun repræsenteret med et par eksempler. Selvfølgelig vil det være muligt at finde betydeligt flere af den gennemsnitskvalitet, der præger bogen. Men det svarer nok ganske godt til den beskedne

Omslag til gramfonplade. David Martin Stone, U.S.A.

plads vi indtager i det internationale selskab. Der ofres beklageligt lidt på grafiske arbejder i Danmark.

Det er de tegnede ting, der dominerer. Og selvom langt de fleste af bogens illustrationer er sort-hvide reproduktioner i stærkt formindskede udgaver af originalerne, ser man dog tydeligt, hvor meget arbejde og omhu, der lægges i udformningen af tryksager. I USA, med de store oplag, er økonomien uden betydning. Det er kun kvaliteten og effekten, der tæller. Humor synes at være dagens løsen i amerikansk avertering. Bemærkelsesværdigt er det at se så mange eksempler, der er medtaget fra Polen og Japan. Polen har fremragende tegnere, som i den socialrealistiske periode fik lov at arbejde friere end de fleste andre kunstnere, med det resultat, at de i dag er helt på højde med illustratører i Vesteuropa.

De japanske eksempler viser en klarhed og styrke, som kunstnerisk placerer dem meget højt.

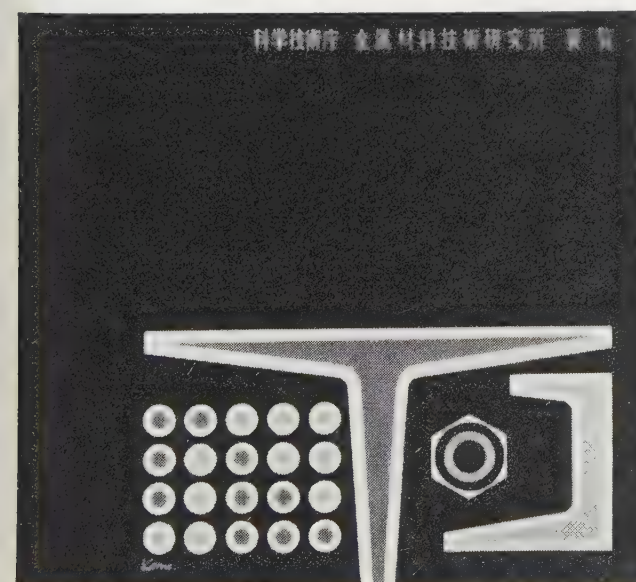
Fra schweiziske tidsskrifter ved man, at næsten al avertering i Schweiz er udformet med bistand af erfarne grafikere. For alle, der interesserer sig for merkantil grafik er Graphis annual en underholdende og opbyggelig bog. For vore mange annoncører burde den være en stimulans til bedre udformede annoncer. For grafikere er den uundværlig. graf

Akustisk planlægning

Ove Brandt: Akustisk planering. Byggmästarens Förlag, Stockholm 1958. 266 sider, ill. Pris indb. sv. kr. 18.-.

Alle anerkender, at man allerede på projekteringsstadiet må tage hensyn til løsningen af de akustiske problemer. Og de findes i ethvert byggeri. Når det alligevel sjældent sker, kan det skyldes mangel på lettilgængelig litteratur om emnet. Dette savn må være afhjulpet med det svenske byggeforskningsinstituts nye bog om akustisk planlægning.

Det er en håndbog, der henvender sig til ingeniører

Bogomslag i grønt og rødt på sort bund. Yusaku Kamekura, Japan

og arkitekter, der ikke er eksperter på området. For at stoffet ikke for hurtigt skal blive forældet behandles både de teoretiske og praktiske problemer. Derved bliver det forøvrigt også en fortræffelig lærebog for de tekniske skoler og højere læreanstalter.

Stoffet er delt i emnerne: akustisk materiallære, lydisolering, rumakustik, planlægning samt mindskning af støj. I alle afsnit gives principielle eksempler med råd og anvisninger på egnede løsninger. Derimod findes der ikke konkrete løsninger på aktuelle opgaver – dertil udvikles byggemetoderne for hastigt.

Iøvrigt omfatter akustikken ikke alene tekniske spørgsmål, men influeres også i høj grad af psykologiske og fysiologiske faktorer. Det gør det vanskeligt at give entydige løsninger på visse afgrænsede opgaver.

Bogen er forsynet med en omfattende litteraturliste. Den typografiske tilrettelægning er smukkere end sædvanligt i bøger af den art.

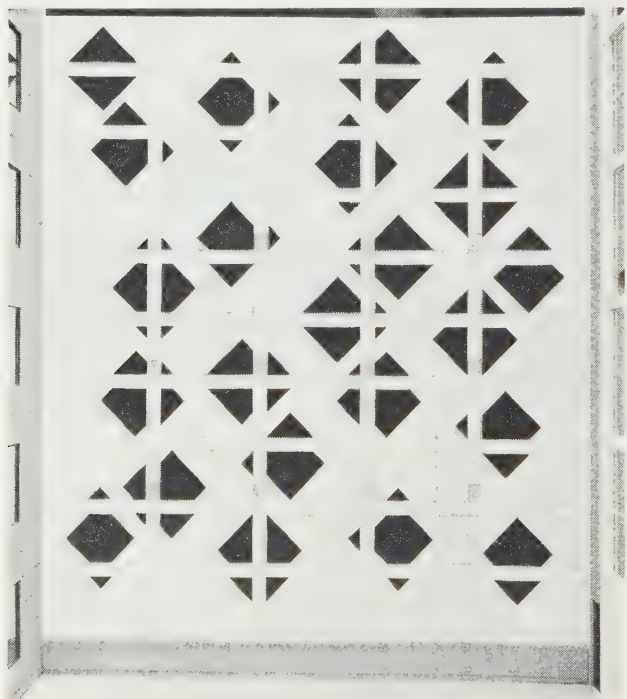
Vægdekoration i Baltica

I Assurance-compagniet Baltica's nye kontorbygning i København har maleren Aagaard Andersen dekoreret en væg i den mindste af gårdene. Med sans for det fængslende, der ligger i det let magiske, har han skabt en morsom ting af stor dekorativ virkning.

Det er ikke muligt at få et helhedsbillede af det originale kunstværk. Billedet her er et modelfoto, der imidlertid giver en fuldkommen illusion.

Relieffet er 14 m bredt og 16 m højt. Det er udført i sorte aluminiumsplader ophængt 10 cm fra den hvide mur. Omkring de enkelte former ses på muren et farvet reflekslys, rødt, gult eller blåt.

Relieffet består af 23 kvadrater, der er anbragt på spidsen. Disse kvadrater er alle gennemskåret af vandrette og lodrette fuger i puds, der svarer til konstruktionen i de øvrige bygninger. Spredningen af stykkerne har gjort hvert enkelt af de oprindeligt en kvadrater til nye figurer.

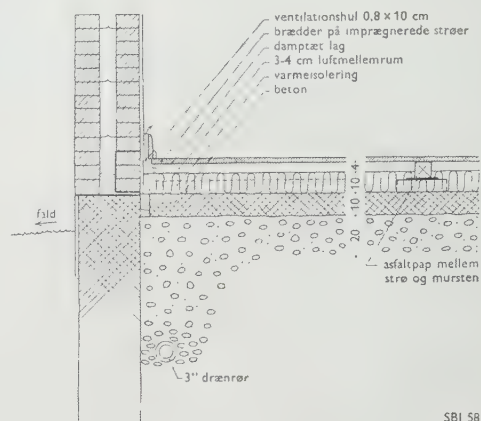

Model af Aagaard Andersens dekoration i forsikringsselskabet Balticas gård

struktionen i de øvrige bygninger. Spredningen af stykkerne har gjort hvert enkelt af de oprindeligt en kvadrater til nye figurer.

Der er således søgt skabt en stor variation af ensartet geometrisk materiale. Det svarer til en plante, der har et geometrisk princip, men som på grund af omgivelsernes indflydelse får sin specielle form.

Farvepletterne på væggen er opstået ved en tilbagetrækning af det lys, der har ramt pladernes farvede bagsider. Hvor disse f. eks. er røde kastes kun det røde af dagslysets farver over på væggen.

SBI 58

Fig. 7. Uopvarmet trægulv uden eller med ikke særlig effektiv ventilation.

På figuren er luftrummet mellem varmeisoleringen og gulvbræddernes underside ventileret. Gulvet er derfor opløst så meget, at dette fri mellemrum bliver 3-4 cm. Ventilationen sker gennem huller bag fodpanelerne langs yder- og indervæg. Mellemrummet må ikke ventileres direkte til det fri, da trægulvet så bliver koldt og dermed fugtigt.

Der må lægges et dampet lag lige under brædderne over stroerne, se nærmere herom side 13.

Hvis varmeisoleringsmaterialet er kapillarsugende eller ikke tåler fugt, må der indskydes et dampet lag under varmeisoleringen. Hvad enten gulvet ventileres eller ej, skal stroerne imprægneres og lægges på ikke kapillarsugende opløsningsrør eller mursten med asfaltpap over.

15

En side i SBI-anvisning nr. 40

Gulve direkte på jord

Poul Becher og Harry W. Petersen: *Gulve direkte på jord*. SBI anvisning nr. 40. København 1958. 20 sider, ill. Kr. 4,-

De mange kælderløse eenfamiliehuse, der er bygget i de senere år, har næppe alle været helt forsvarligt konstruerede. Det lyder besnærende enkelt at kunne bygge gulvet direkte på jorden. Triste erfaringer viser at det er nødvendigt at handle med omtanke.

Specielt i Sverige har man forsket de fugtproblemer, der melder sig ved kælderløse huse. På grundlag af denne forskning, og sammenholdt med erfaringer fra de øvrige nordiske lande, har Statens Byggeforskningsinstitut ladet udarbejde denne overordentlig nyttige anvisning. Den er kort og fyndig. Foruden den principielle anvisning på udførelsen af denne type gulv indeholder anvisningen en række konstruktionseksempler beskrevet i tekst og tegninger.

En af Odd Brochmann's fine illustrationer, her i ca. 1/2 størrelse

By og bolig

Odd Brochmann: By og bolig. Oslo Byes Vels boligundersøkelser, nr. 1. J. W. Cappelens forlag, Oslo 1958. 124 sider, illustreret.

Dette er det sidste af tre bind om Oslo's boligforhold. Det første, kaldet bind 2, udkom i 1948. Det var selve boligundersøgelsen, der blev publiceret under titlen „Mennesker og Boliger“. Odd Brochmann var hovedforfatteren. Bind 3, der udkom det følgende år var en ren teknisk redegørelse om varmeisolation.

By og bolig er en beretning om boligkulturens udvikling i Oslo. I virkeligheden er det en sociologisk studie, men skrevet uden videnskabelige prætentioner. Næppe andre end Odd Brochmann kan gøre det med så stort held. Han ejer evnen til at placere tingene i sammenhæng, og har dertil en eminent evne til at beskrive en situation.

Hvem andre kunne skrive Oslo's historie fra Harde-råds tid til i dag på 120 sider. Han gør det ved hjælp af situationsbilleder fra Gamlebyens middelalderboliger, fra en håndværkergård i forrige århundrede, fra Oslo's første villakvarter, fra arbejderboliger og rig-mandshjem o.s.v.

Fængslende læsning er det blevet, og særdeles læ-re-rikt. Enhver med blot den mindste interesse for Oslo må læse denne bog.

Odd Brochmann har selv illustreret og tilrettelagt bogen – så det kunne ikke have været i bedre hænder. s.

Vand i haven

Paulhans Peters/Ludwig Roemer: Wasserbecken im Garten. Callwey, München 1958. 88 sider, ill. Pris 12.50 DM.

Callwey har med held i bogform behandlet en lang række af byggeriets sidetemaer. Og nu er man altså nået til havebassiner.

Ordet har efterhånden fået en ilde klang her i landet. De mange triste drukneulykker maner i hvert fald til omtanke ved anlægningen af havebassiner. Enten må man ved selve udformningen eller ved passende sikkerhedsforanstaltninger hindre enhver mulighed for ulykker – eller lade planen falde.

Et vandspejl i haven byder imidlertid på så mange

æstetiske muligheder, at det ville være urimeligt ikke at regne med denne havearkitektoniske detalje.

Den foreliggende bog viser storartede eksempler, der spænder fra det lille fuglebad til det luxuøse svømmebassin. Billedmaterialet er smukt og inspire-rende. Bogens nytteværdi forøges ved et indledende afsnit om konstruktionsprincipper og detaljer. Den er absolut værdig at anbefale. "

Énfamiliehuse af i dag

Svend Erik Møller og Helge Nissen: Enfamiliehuset af idag. 3. samling. Høst og Søn's forlag, København 1958. 142 sider, ill. Pris kr. 19.50.

Markedet for énfamiliehuslitteratur synes umætteligt. Det er drømmen om eget hus, der til stadighed skal næres. Denne bog er tilrettelagt efter samme linjer som de to tidligere i samlingen. Der har ikke været øvet nogen særlig hård kritik overfor materialet. De bedste af husene er gengangere fra andre publikatio-ner. Enkelte har man set så ofte, at det er ved at være pinligt.

Indledningen er kort og ikke meget sigende. Tekst-terne til de enkelte huse er uinteressante. Men iøvrigt er det et nydeligt rutinearbejde, der næppe er uden interesse for lægfolk. x

Nyttige småskrifter

Gennem Socialpolitisk Forenings småskrifter har man mulighed for til stadighed at holde sig orienteret om emner, der berører vort fagområde. Selvfølgelig kan vi bygge uden at kende noget til socialpolitik. Men for den, der vil placere sig selv og sit arbejde i et større sammenhæng, er metoden med skyklapper ikke god. Småskrifterne er lettilgængelig læsning og bil-lige. De fås i Socialpolitisk forening, Holbergsgade 23, København K. De 3 seneste skrifter er *Familien og samfundet*, 257 sider, pris 10,75 kr., *Vore skatter og hvad de går til*, 52 sider, pris 3,00 kr., *Socialpolitik og samfundsudvikling*, 36 sider, pris 2,25 kr.

Vandgennemslag

Hjalmar Grenholm: Om vattengenomslag i murade väggar. Chalmers tekniska Högskolas handlingar, nr. 195. Gumperts Förlag, Göteborg, 1958, 172 sider, ill. Pris sv. kr. 16.00.

Den svenske vestkyst er i modsætning til den danske tæt beboet. Selvom det svenske vestkystklima ikke kan kaldes hårdt og ugæstfrit, er bygninger i dette område dog udsat for hårdere vejrpåvirkninger end i den øvrige del af landet. Der findes usædvanlig mange skader fremkaldt af slagregn.

Det er baggrunden for det forskningsarbejde, der nu er resulteret i ovennævnte rapport. Det er en om-fattende og omhyggelig undersøgelse, det også for danske teknikere er nyttigt at stifte bekendtskab med. En hovedårsag til ulemperne synes at være dårligt håndværk. Der kræves megen omhu ved opmuringen for at få et absolut vejr sikkert murværk.

»K. V. E.« Mindelegat

Den 11. februar 1959 uddeles „K. V. E.“ Mindelegat, stort 500 kr. Det tildeles en mand eller kvinde under 40 år, der indenfor den anvendte kunst har vist sig i besiddelse af særlige formgivende evner, fortrinsvis på de områder, der udgjorde det centrale i Knud V. Engelhardts virke, og dertil således formet, at tingene altid på praktisk måde opfylder deres formål under brug. Under disse områder falder: Gadeinventar (fast og bevægeligt), bohaver af enhver art til såvel offentlig som privat brug, værktøj, bogtryk, skrift under alle former og i alle materialer, tekstil.

Ansøgninger om legatet, hvortil der ikke findes særlig blanket, indsendes tilligemed oplysninger om ansøgerens arbejder til overretssagfører Svend Engelhardts kontor, H. C. Andersens Boulevard 51, senest 1. december 1958.

Michelangelo som arkitekt

Det fortræffelige norske tidsskrift Kunst og Kultur, der udgives af Harry Fett, har netop udsendt et hæfte af særlig interesse for arkitekter. Det optages helt af en artikel skrevet af Christian Norberg-Schultz. Han forsøger at sammenfatte, hvad man for øjeblikket ved om Michelangelos arkitektur. Det er et udpræget arkitekturhistorisk arbejde, der ikke så meget beskæftiger sig med den umiddelbare oplevelse af arkitekturen som dens datering, forskningen af de oprindelige motiver, dens historiske placering o.s.v.

Der er stadig muligheder for forskning og ny erkendelse på disse områder. Man kan stærkt anbefale arkitekturhistorisk interesserede, at anskaffe sig det pågældende hæfte af Kunst og Kultur. Det er 3. hæfte, 1958.

Fritbærende spærfaq af træ

TRÆ₃ – det er vanskeligt at udtale – er nu udsendt af Træbranchens Oplysningsråd. Denne pjece tager sig af de fritbærende spærfaq i nøje fortsættelse af sin forgænger, TRÆ₂, og ud fra de samme givne forudsætninger m. h. t. spændvidder, tagfald og konstruktionsprincipper. TRÆ₃ indeholder typetegninger til tre forskellige træspærfaq med taghældning på henholdsvis 15, 25 og 40° og en underopdeling for spændvidder på 6,0 m og 7,2 m for hver taghældning. Som TRÆ₂ fremtræder den i forbilledlig opsætning med styklister, detailtegninger og dimensioneringstabeller for andre spændvidder.

At pjecerne opfylder et behov ses bl. a. derigennem, at det har været nødvendigt at trykke nyt oplag af den første pjece, der nu er trykt i 15.000 eksemplarer, og Træbranchens Oplysningsråd har derfor straks ladet TRÆ₃ trykke i samme oplag, og forbereder efter sigende endnu 5000 eksemplarer af hver pjece. Pjecerne vil ivoirigt blive udsendt af Statens Byggeforskningsinstitut til abonnenterne på institutets sædvanlige publikationer.

LF

Ansigtsløftning

For nogen tid siden fremdrog *Information* et eksempel på, hvor vanskeligt det kan være at beskytte den moderne bygningskunst. Den gamle nyder dog en vis beskyttelse.

Det fremdragne eksempel var Arne Jacobsens bygning for Massey Harris ved Roskildevej. Bygningen blev i 1956 prisbelønnet ved den internationale arkitektbiennale i Sao Paulo.

Direktør Jens Yde fra Nordisk Diesel, der nu ejer bygningen, har forsynet den med et højt reklameskilt. Herom siger han bl. a. til *Information*:

– Personlig synes jeg gevaldigt godt om bygningen, som den tager sig ud nu. Takket være skiltene er den løftet, hvor den før kunne virke noget flad. Vi har fjernet hækken og sat lys på, og det har gjort den fri, festlig, flot. Der er mange, som har sagt til os, at det er et stort fremskridt, og at de

er glade for ændringen. For en måneds tid siden fik vi henvendelse fra gruppe arkitektstuderende, der gerne ville ud og se bygningen, og jeg sendte et par ingeniører ud med dem og sagde: Lad dem endelig se sig om og sige deres mening, kritisere, om det skal være. Men så vidt jeg forstår, var de godt tilfredse og kritiserede ikke ændringen.

Der er aldrig før nogen, som har kritiseret dispositionen. Ikke engang Arne Jacobsen har ladet høre fra sig, og jeg ventede egentlig, han havde ringet og skældt mig ud.

I et interview et par dage senere udtalte Arne Jacobsen bl. a.: På Massey Harris bygningen er det først og fremmest ødelæggende, man har sat høje skiltestilladser oven på den. Jeg har netop arbejdet med den horisontale virkning, og så må det nødvendigvis være i modstrid med arkitekturen at „løfte bygningen med skilte“, som Jens Yde siger. Det er også i modstrid med ethvert reklamemæssigt formål, for hele facadens reklameværdi lå i de indirekte belyste udstillingsrum og i, at der netop var afstået fra andre virkninger.

Når Jens Yde siger, han synes bygningen er blevet smukkere ved ændringerne, forstår jeg i øvrigt ikke, hvorfor han ventede, jeg ville ringe og skælde ham ud over dem. Hvis jeg havde forskønnet en ting, ville jeg være glad og ringede og takkede mig.

Konkurrencen om en højskole i Helsingør

I konkurrencen om en ny højskole i Helsingør indkom 76 forslag. Jørn Utzon tildelte 1. og 3. præmie. Karen og Ebbe Clemmensen og Jarl Heger fik 2. præmie. Desuden indkøbtes forslag af M. Brühl, Gerhdt Bornebusch, Jørgen Selchau og Henning Larsen i samarbejde med havearkitekt Sven Hansen, af Gert Edström og Poul Erik Thyrring og af Salli Besiakov og Niels Andersen.

Automobilfabrik i Barcelona

I *Arkitekten* nr. 16/1958 bragte vi en omtale af de nye fælleslokaler ved en automobilfabrik i Barcelona. Den ene af arkitekterne, Manuel Barbero Rebollo, har meddelt os, at projekteringen er udført af ham i samarbejde med arkitekten Gonzalo Echegaray.

Dansk Kunsthåndværks udstilling

I anmeldelsen, i *Arkitekten* nr. 21, af Dansk Kunsthåndværks udstilling var der omtalt nogle møbler tegnet af Arne Karlsen, Peter Hjorth og Axel Thygesen. Møblerne, der var vist øverst side 35, er imidlertid tegnet af de to førstnævnte. Axel Thygesen har derimod tegnet det kvadratiske bord, der ses i Max Brühls interiør på side 350, ligesom han er medindehaver af det firma, der fremstiller disse nævnte møbler. Fejlen skyldtes en misforståelse i teksten i udstillingens katalog.

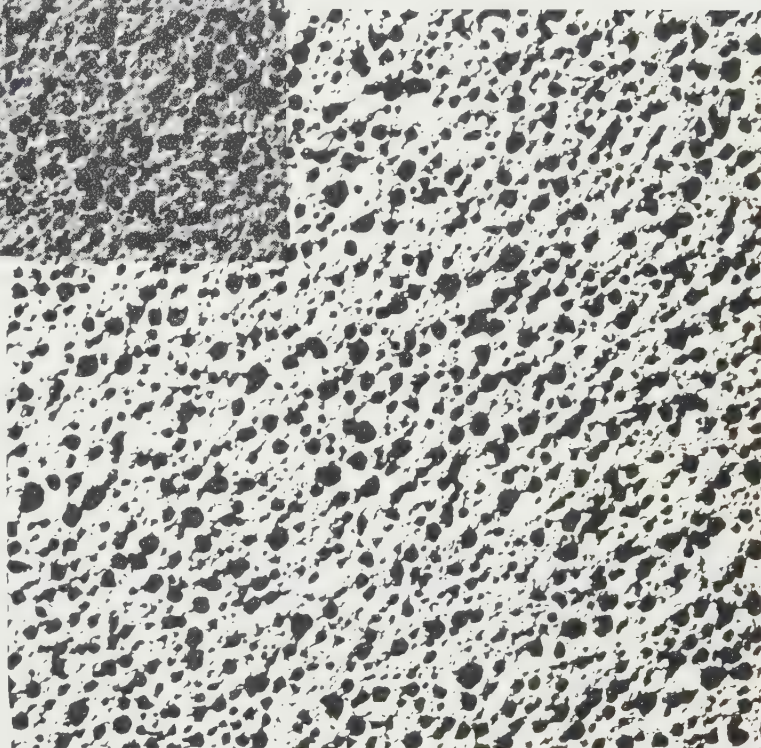
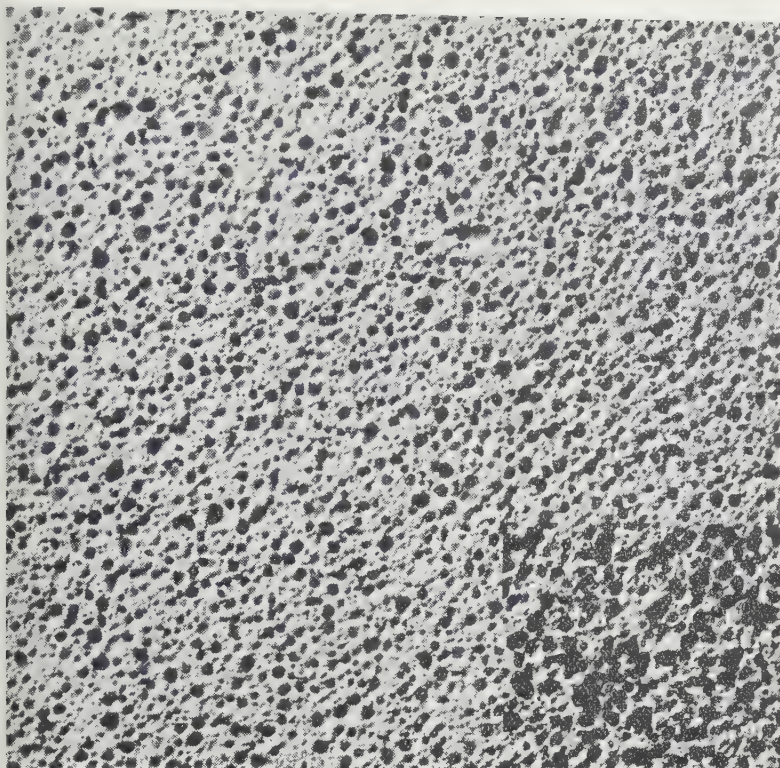
Møbelarkitekter til Sverige

En svensk møbelfabrik, Aktiebolaget Järbo Stol- & Möbelfabriks Järbo, er interesseret i at komme i kontakt med én eller et par danske møbelarkitekter. Firmaet fremstiller for tiden pindestole af forskellig slags og er interesseret i at udvide kollektionen med nye par modeller, tegnede af danske møbelarkitekter.

Interesserede møbelarkitekter må selv henvende sig til ovennævnte møbelfabrik, for dér at indhente nærmere oplysninger.

Byggeomkostningsindeks juli 1958

(1955 gnstl. = 100)	1955	1956	1957	1958
Januar	98	102	106	107
April	100	103	107	108
Juli	100	104	107	107
Oktober	101	106	108	
Gnstl. årsindeks	100	104	107	
Heraf { Materialer	100	104	107	
Arbejdsløn	100	105	108	

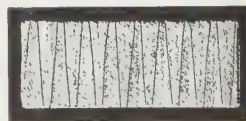
Gasbeton-muren er isolerende

**- det sørger millioner af små,
adskilte porer for...**

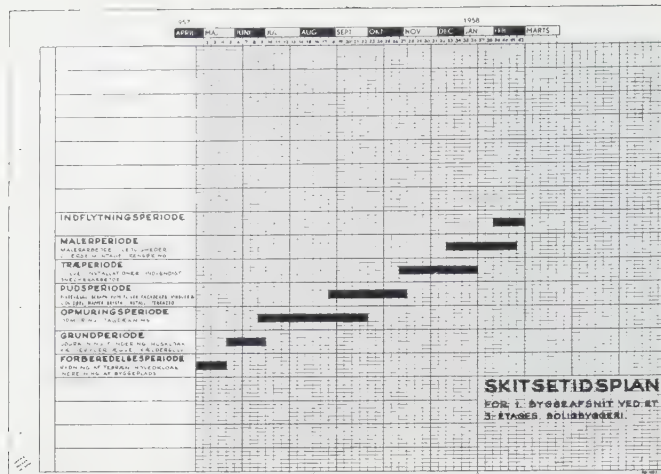
Materialet er nemt at bearbejde med almindelig sav, økse, bor
- har lav egenvægt - stort format - kræver ringe mørtelforbrug
... alt sammen egenskaber, der muliggør en kort opførelsestid.
I sig selv en besparelse - rentemæssigt en gevinst.
Gasbeton svarer til tidens byggekrav... også til etagebyggeri.

bygg med

GASBETON

DANSK GASBETON AKTIESELSKAB . FREDERIKSBORGGADE 18 . KØBENHAVN K . C. 9575

Eksempel på en skitsetidsplan for ét byggeafsnit ved et treetages ligbyggeri

Hvordan tidsplanerne laves

I det efterfølgende skal kort gennemgås, hvorledes oversigtstidsplanen og skitsetidsplanen udarbejdes.

Når hovedlinierne i et påtænkt byggeri er drøftet, og de første skitser foreligger, bør bygherre og projekterende i fællesskab udarbejde en oversigtstidsplan. Oversigtstidsplanen kan karakteriseres som en tidsmæssig huskeliste for alle byggeriets parter: myndigheder, håndværkere, projekterende, bank og bygherre.

Oversigtstidsplanen kan udarbejdes ud fra to forskellige synspunkter, enten: at fastsætte hele byggeriets varighed ved at afsætte rimelige terminer for

de enkelte led, projektering, udbud o.s.v., eller: ud fra ønsket om et bestemt færdiggørelsestidspunkt opdele den fastlagte varighed i terminer på bedst mulig måde. I praksis vil oversigtstidsplanen sandsynligvis ofte blive fastlagt ved en kombination af de to fremgangsmåder.

Planen starter med skitseprojekteringen, hvortil afsat 4 måneder, til forhåndsansøgning om statslån 3 måneder, til udarbejdelse af totalprojekt 5 måneder.

Udbud og ansøgning om byggetilladelse er tænkt at ske samtidig, og efter en foreløbig aksept af tilbudene indsendes byggesagen til fornyet statslånsbehandling. Ventetiden på statslånstilsagnet er anslået

»DISKOS« — TEGNET AF BERNT WINDING & JAMES ALLAN WRIGHT, ARKITEKTER M. A.

KEMP & LAURITZEN V. VOLDGADE 9 KØBENHAVN

Planlæg effektiv hulmurs-isolering med DANCO

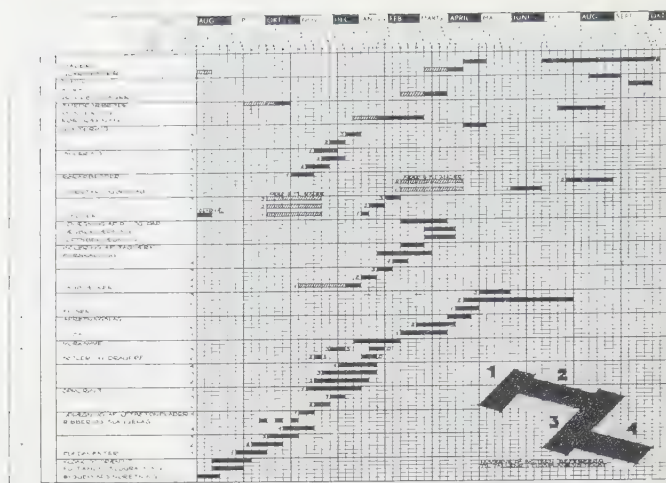
Arkitekter og bygnings-ingeniører ved udmærket besked om den moderne skum-isolering, der blæses ind i hulmuren. DANCO, det eneste danske mærke, indtager her en fornem plads, hvad myndighedernes godkendelse og anerkendelse vidner om. Arkitekter og andre bygningskyndige lader sig lede af viden og erfaring - ikke af smukke ord. Derfor har denne annonce blot til formål at invitere Dem til at rekvirere alle oplysninger og tekniske beskrivelser om det gennemprøvede DANCO.

Vi tror, en saglig gennemgang og vurdering af materialet vil resultere i et frugtbart samarbejde. Det er, hvad vi gerne vil gøre opmærksom på.

DANCO-
ISOLERING

DEN DANSKE SKUM-ISOLERINGS FABRIK • BROGÅRDSVEJ 49 • GENTOFTE

Arbejdsplan for 3-etages byggeri

til 3 måneder. Når endeligt statslånstilsagn foreligger, kan arbejdsplanerne udarbejdes i samarbejde med håndværkerne. På grundlag af arbejdsplanerne kan økonomiplanen lægges, og der kan forhandles med banken om byggelån.

Byggeopgaven tænkes delt i to byggeafsnit, hver med en byggetid på 11 måneder og en indbyrdes forskydning på 3 måneder.

Efter byggearbejdets afslutning er afsat 2 måneder til prioritering og 3 måneder til byggeregnskabs afslutning. Efter byggeregnskabet er skønnet 4 måneder til behandling af begæringen om udbetalingen af statslånet.

Oversigtstidsplanen afsluttes med en markering af håndværkernes garantiperiode og de sidste efterregninger 1 år efter indflytningen.

Efterhånden som enkelthederne i byggeriet fastlægges, må oversigtstidsplanen revideres. Men det, der foreligger en – omend usikker – plan, gør det muligt at overse konsekvenserne af afvigelser fra den plan og disponere i tide.

Byggeriets igangsættelsestidspunkt må først skønnes, men en foreløbig oversigtstidsplan er et grundlag for bygherren til at forhandle med boligministeriet, bl.a. m. m. om at fastlægge startdatoen.

Byggetiden må ved den første oversigtstidsplan a

-det rette element til byggeri

**HØJHUS VED
KORNBLOMSTVEJ, Aalborg.**

**32 lejligheder.
Ca. 2750 kvdm. etageareal.**

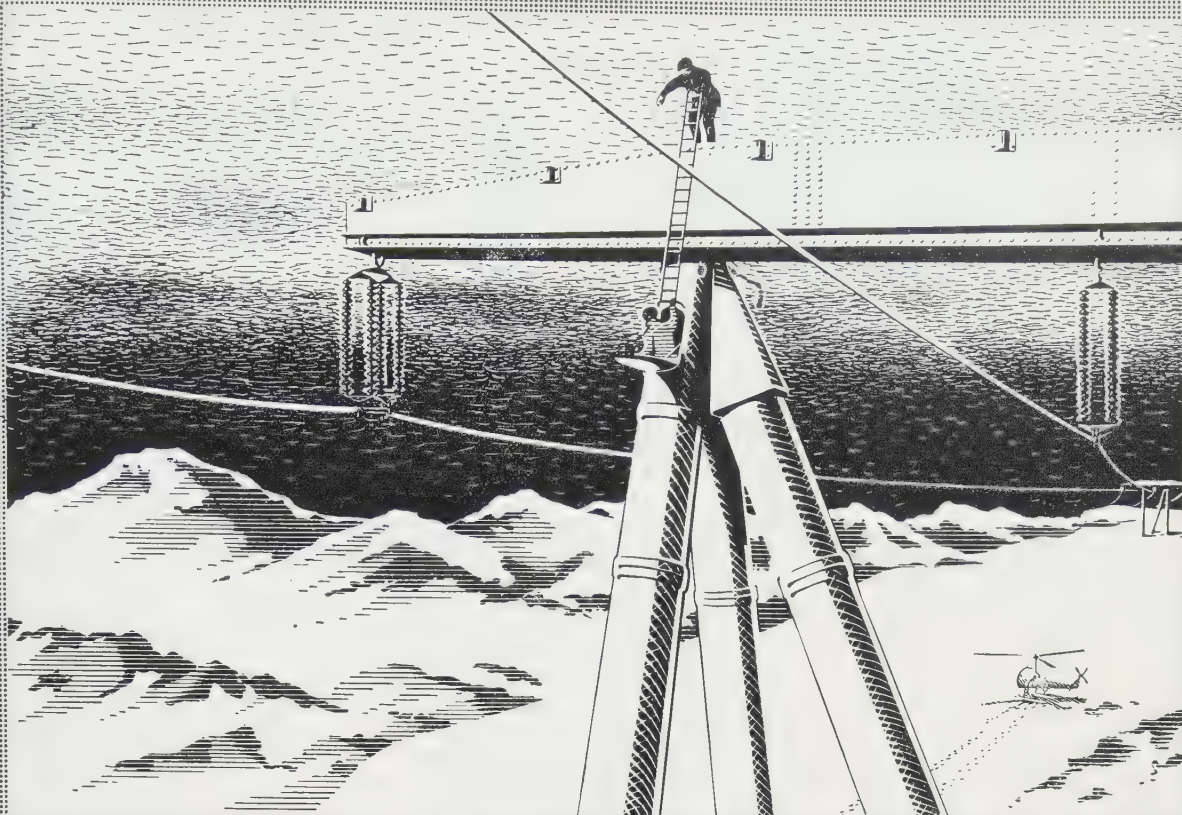
**Etageadskillelser, facade- og
altanbrystninger og bjælker.**

**Bygherre:
Boligselskabet, Østparken,
afd. 4.**

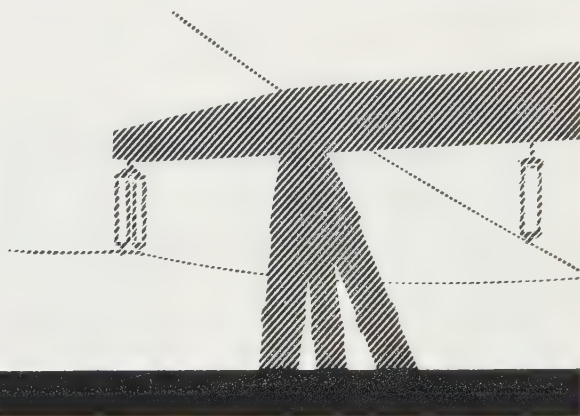
**Arkitekt
Vilh. Bøgh, Aalborg.**

**Ingeniør:
Civiling. Ole Mørch, Aalborg.**

1/3 ELCOBYG
BETONELEMENTFABRIK
HOBRO - TLF. 955

ALUMINIUM - det moderne materiale

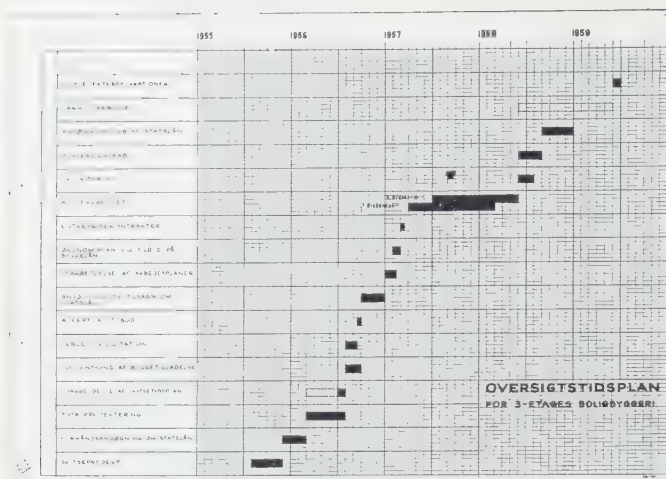
I en af de mest ufarbare egne af Britisk Columbia ligger Kildala passet - hvor problemet var overførsel af højspændt elektricitet på en 50 miles lang distance. Men teknikerne vidste, at opgaven krævede et materiale med særlige egenskaber - et materiale, der var vejrbestandigt og dertil både stærkt og let.

Derfor valgte man aluminium til bygningen af de kæmpemæssige højspændingstårne, der i dag rejser sig i det barske Kildala-pas.

NORDISK ALUMINIUM A/S

Borgergade 18 ★ Minerva 4312

Enerepræsentanter, salgskontor og teknisk oplysningskontor for: A/S NORSK ALUMINIUM COMPANY og A/S NORDISK ALUMINIUMINDUSTRI, OSLO
ALUMINIUM UNION LIMITED, LONDON. Formidler salg fra værker i NORGE, ENGLAND, CANADA, SCHWEIZ, HOLLAND, TYSKLAND, SVERIGE

Oversigtstidsplan for et tre-etages boligbyggeri med to byggeafsnit

	JAN.	FEB.	MARTS	APRIL	MAJ	JUNI	JUL
ONSDAG	•2 •9 •16 •23 •30 •6	•13 •20 •27 •6	•13 •20 •27 •3	•10 ••24 •1	•8 •15 •22 •29 •5	•12 •19 •26 •3	•
TORSdag	•3 •10 •17 •24 •31 •7	•14 •21 •28 •7	•14 •21 •28 •4	•11 ••25 •2	•9 •16 •23 •30 •6	•13 •20 •27 •4	•
FREDAG	•4 •11 •18 •25 •1	•8 •15 •22 •1	•8 •15 •22 •29 •5	•12 ••26 •3	•10 •17 •24 •31 •7	•14 •21 •28 •5	•
LØRDAG	•5 •12 •19 •26 •2	•9 •16 •23 •2	•9 •16 •23 •30 •6	••20 •27 •4	•11 •18 •25 •1	•8 •15 •22 •29 •6	•
MANDAG	•7 •14 •21 •28 •4	•11 •18 •25 •4	•11 •18 •25 •1	•8 ••22 •29 •6	•13 •20 •27 •3	•10 •17 •24 •1	•8
TIRSDAG	•8 •15 •22 •29 •5	•12 •19 •26 •5	•12 •19 •26 •2	•9 ••23 •30 •7	•14 •21 •28 •4	•11 •18 •25 •2	•

Datostokken er en kalender, hvori alle søndage og skæve helligdage er udeladt, og i vintermånederne afstanden mellem datoerne reduceret i forhold til den forkortede arbejdstid. Herved er opnået, at et antal millimeter overalt i datostokken svarer til samme antal effektive arbejdstimer

sættes ud fra erfaringer fra tilsvarende byggeri. Når skitsetidsplanen er udarbejdet, kan oversigtstidsplanen rettes ind herefter. Når senere selve arbejdsplanen er lavet i samarbejde med de udvalgte håndværkere, kan byggetiden herfra indføres.

Det første led i fastlæggelsen af skitsetidsplanen er at dele den samlede byggeopgave i byggeafsnit. Et

byggeafsnit er den del af byggeopgaven, som angribes samtidig. Det er vanskeligt at give generelle regler for opdelingen i byggeafsnit, men det er vigtigt, at byggeherren og de projekterende gør sig klart, hvorledes de ønsker opdelingen, og at denne opdeling fremgår af udbudsmaterialet.

Når byggeopgaven er opdelt i byggeafsnit, foretages

KRANER

ELEVATORER

JERN-KONSTRUKTIONER

BEHOLDERE

LØBEKRANER

AARHUS FLYDEDOK OG MASKINKOMPAGNI

TOLDBODGADE 22, AARHUS . TELF. 3 40 00
ORDRUP *4616

Telegram-adr.: FLYDEDOKKEN . TELEX 4262

Automatisk brandalarm

- *betaler sig* ...

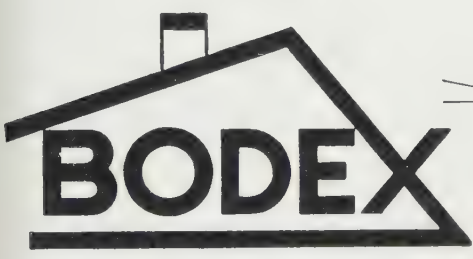
Brandkatastrofer, som blev undgået:

På Frederiksberg slot og hos A/S C. Olesen, Højbroplads, beviste L. M. Ericssons aut. brandalarmanlæg deres værd.

Ring eller skriv til os, så vi kan diskutere Deres problemer om automatisk brandalarm.

L. M. ERICSSON A/s . FINSSENSVEJ 78 . KØBENHAVN F . TLF. $\frac{\text{FASAN}}{0132}$ 6868

BODEX-krydsfiner er limet med en speciel fenol formaldehyd kunstharpikslim, der bevirker, at limfugerne er vandfaste, kogefaste og vejrbestandige og således opfylder kravene for type AX 100 ifølge British Standard specification nr. 1203. BODEX har overfladefiner af gaboon. De indvendige finerer er af dansk gran. Kombinationen af disse to træsorter med relativt lav vægtfylde har vist sig at være absolut gunstig, idet man derved får en krydsfiner, der vil holde sig plan og kun „arbejde“ lidt. BODEX-krydsfiner har derfor stor stabilitet. BODEX fremstilles i tykkelserne: 6, 9, 12, 16, 19 og 22 mm i standardstørrelsen 254 x 122 cm. Desuden kan på bestilling leveres 244 x 122 cm og 230 x 122 cm.

**PINDSTRUP MOSEBRUG
SAVVÆRK OG EMBALLAGEFABRIK**

NU ER

RUSTPROBLEMET LØST

Effektiv og varig rustbeskyttelse

CORROSTABIL er en ny tysk kemisk virkende rustbeskyttelsesmaling, der males direkte oven på fastsiddende rust, som dermed omdannes til magnetit (Fe_3O_4).

Magnetit er modstandsdygtig overfor salt, benzin, lud, syrer, olier, kemiske dampe, svovlbrinte m. m.

Pris kr. 12,50 pr. kg
rækker ca. 10-14 m²

CORROSTABIL kan efterbehandles med alm. dækfarve.

CORROSTABIL anvendes af stat, kommune og forsvar.

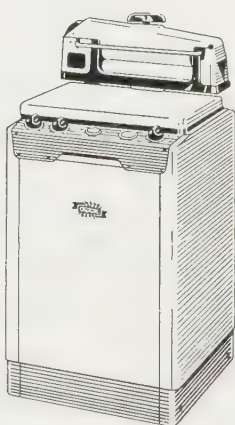
Fineste udtalelser foreligger fra Teknologisk Instituts Malerafdeling ved laboratorieforsvarer Svend Andersen samt Statsprøveanstalten.

E. POHLMANN

Sankt Peders Stræde 24, København K
Mi. 252 - 258

DET DANSKE
KVALITETSMÆRKE

LILLE FERM TYPE H

El-vaskemaskine „NY MODEL“

- Den rummer 50 liter vand og vasker 3-3½ kg tørt tøj pr. fyldning.
- har el-drevet, patenteret vridemaskine – og kar af rustfrit stål – et uforgængeligt materiale.
- kan vaske og opvarme samtidig.
- har kontrollampe, der lyser når varmelegemet er tilsuttet.
- har automatisk pumpe, der tømmer maskinen for vand på 2 minutter.
- har termometer, der viser vandets temperatur.
- har minutur, der ringer, når den fastsatte vasketid er gået.
- og relæer til beskyttelse af motor og varmelegeme.

Forlang venligst tilbud

AKTIESELSKABET FERM

ULSTRUP – TELEFON 30

Afdeling i København:

Kong Georgs Vej 11. Telefon Fasan 5548-7828

en opdeling af byggetiden i perioder. I denne skitidsplan er hele byggearbejdet opdelt i syv perioder. Projektet er en tre-etagers boligblok med seks gange, traditionelt muret byggeri med støbte dækbølgeeternittag.

Forberedelsesperioden indeholder de arbejder, som er påbegyndt før grundudgravningen starter. Forberedelsesperioden er i dette tilfælde skønnet til at vare fire uger.

Grundperioden starter med muremesterens afslutning af bygningen og udgravningens begyndelse. Den slutter med afformning af kældervægge og støbning af kældergulv, hvis dette udføres sammen med kældervæggene. Grundperiodens længde kan variere meget med jordens hårdhedsgrad og udgravningsmateriel. Ligeledes kan pilotering eller anden ekstrasundering forlænge varigheden. Ud fra en skønnet gravemaskinernes kapacitet sammenholdt med forventet varighed af støbearbejdet er grundperioden i dette tilfælde sat til fem uger.

Opmuringsperioden defineres som perioden, fra den første murersvend indfinder sig på pladsen, til tagdækningen er helt afsluttet.

Bestemmende for opmuringsperiodens varighed er afpasningen af takten opmuring-støbning af dæk til en etage. Ved større blokke kan der være tale om, at murersjakket venter på blokken. Ved mindre blokke må murersjakkets sandsynligvis flyttes til en anden blok under støbningen. I dette tilfælde er regnet med en dagsydelse på 1100-1200 sten pr. murersvend og en forventet bemanning på 1,5 svend pr. opgave. Tagrejsning og -dækning med bølgeeternit er skønnet til 3-4 dage pr. opgang. Disse forudsætninger skulle give en samlet varighed af opmuringsperioden på 10 uger. Opmuringen i kælderen kan starte, når støbningen er færdig i den ene ende af blokken, og der regnes derfor med en overlapning mellem grundperioden og opmuringsperioden på 1 uge.

Pudsperioden begynder med berapning i kælderen eller opstilling af pladevægge og slutter med terrazzoslibning.

Afgørende for periodens varighed er, om opmuringsjakkets skal udføre pudsearbejdet, eller om det kan forventes indsat nye pudseskak på alt pudsearbejdet. Ligeledes er det afgørende, om trapperne skal lægges færdigstøbte, eller opgangen spærres af arbejder med trapper støbt på stedet. I eksemplet tages murersjakkets delt med nogle af svendene til opmuring af gavltrekanter, skorsten m. m. og resten til opstilling af pladevægge og pudsearbejde. Erfaring mæssigt vil en sådan arbejdsangang medføre en varighed af hele pudsperioden på 10 uger. Overlapningen til opmuringsperioden skønnes til 5 uger.

Mange fag skal arbejde sammen i pudsperioden og det er da også en almindelig erfaring, at arbejdet forløbet er godt i de foregående perioder, hvor kun et enkelt eller to fag er engageret, og at spildtider og ventetider i særlig grad optræder i pudsperioden.

Træperioden starter, når udtørringen er slut, afsluttes, når det indvendige snedkerarbejde er

ET **NYT** **ABC** ELKOMFUR

A. B. C. fabrikkerne har **stadig** det største komfur til den billigste pris, og leverer nu et el-komfur, monteret med **EUROPAS BEDSTE ELEKTRISKE MATERIEL**. Kofurets lave pris skyldes et rationelt samarbejde mellem vort emailleværk og fabrik, i forbindelse med lave drifts-omkostninger og propagandaudgifter. Dette kommer **Dem** til gode... det fuldemaillerede luksuskomfur med stor ovn, 7-trins omskifter for ekspreskogeplader og hvid overplade leveres til

LANDETS LAVESTE PRIS

A/s O. BRUUN's FABRIKKER

SØBORG HOVEDGADE 23 . TLF. SØ 2549
5377 - 6736

En af de mange ejendomme der valgte

- det bedste anlæg
- den bedste installation
- den bedste service

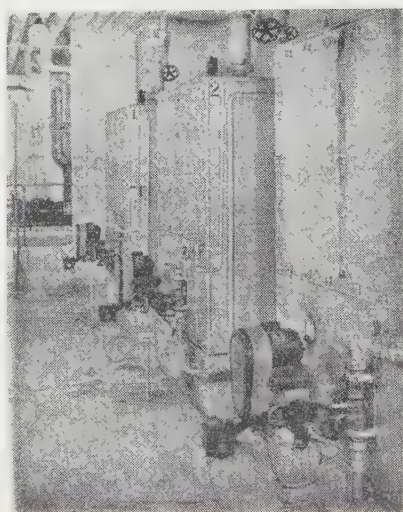
Wadsteds Kollegium • Solbak-
ken« ved Vigerslev allé, Valby.
Rådgivende ingeniører Birch &

Krogboe, Nyropsgade 26, Kbh. V.
3 stk. halvautomatiske Gilbarco
rotationsfyr monteret på Sempar
kedler.

ESSO's Gilbarco afdeling står til rådighed med alle oplysninger.

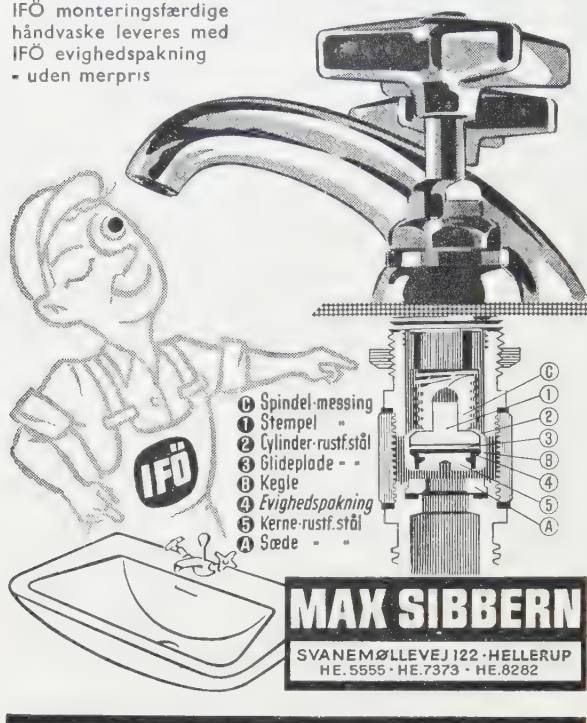

Gilbarco
OLIEFYR

-en drypfri NYHED

IFÖ monteringsfærdige
håndvaske leveres med
IFÖ evighedspakning
- uden merpris

stillet. Perioden omfatter gulvbelægning, varmeinstallation, snedkerarbejde, sanitet, el-arbejde og mindre reparationer.

En præcis beregning af træperiodens varighed vil forudsætte en detaljeret planlægning af arbejdet gang for gang med hensyntagen til, hvorledes en sjak ville følge efter det andet i de enkelte lejerheder. En så detaljeret planlægning vil dog være urimelig uden kendskab til, hvem håndværksmesteren vil blive, og hvilke specielle forhold der derfor skal tages hensyn til. Træperiodens varighed er derfor skønmæssigt ansat til ti uger. Af hensyn til udførelsen kan der ikke regnes med en større overlappning til pudsp perioden end 1 uge.

Malerperioden starter med indvendigt malerarbejde og slutter med rengøring af lejlighederne. Over malerarbejde kan perioden indeholde monteringen af diverse snedkerbeslag samt el-arbejdets afslutning. I eksemplet er regnet med, at det indvendige malerarbejde svarer til en svends arbejde i en uge pr. lejlighed. Blokken tænkes iøvrigt bemannet med 2 svende pr. opgang i tre opgange ad gangen. Når hertil lægges tapetopsætning skulle hele malerperioden kunne afsluttes på ni uger.

Hvis indflytningen sker successivt, vil det være rimeligt at afsætte en indflytningsperiode i skitsetidsplanen, ellers kan planen stoppe ved malerarbejdets aflevering. I eksemplet tænkes indflytningen at ske i to omgange med 4 ugers mellemrum. Sidste indflytning sættes 1 uge efter rengøringens afslutning.

Datostokken

I det foregående er de enkelte prioder blevet fastlagt uafhængigt af kalenderen. Når skitsetidsplanen er færdig, og byggeriets begyndelsesdato er fastlagt, eller skønnet - kan planen forsynes med en datostok.

Datostokken er en kalender, hvor alle søndage og skæve helligdage er udeladt, og i vintermånederne afstanden mellem datoerne reduceret i forhold til den forkortede arbejdstid. Herved er opnået, at et antal millimeter overalt i datostokken svarer til samme antal effektive arbejdstimer.

Kilde: SBI-anvisning nr. 38: Oversigtstidsplaner og skitsetidsplaner.

Charlottenhøj, Ålborg

Arkitekter: Torben Stokholm M.A.A. og Willy Hyldig

Håndværkere og leverandører

Hovedentreprenør: Elman Hansen & Enggaard, Beton- og elementer: Elcobyg, A/S, Hobro, Tømrerarbejdet: P. W. Hansen, Ålborg, Snedkerarbejdet: C. S. Nielsen Sønner, Ålborg, Glarmesterarbejdet: Viggo Jensen Richard Nielsen, Ålborg, Malerarbejdet: Brdr. Christensen, Ålborg, El-installation: Kjærulff's Eftf., Ålborg, Blikkenslager: Børge Jensen, Ålborg, Varmeanlægget: Brdr. Thomsen, Ålborg, Gas og vandinstallationen: Fabrikken „Ica“, Ålborg, Smedearbejdet: udført af hovedentreprenøren, Stålvinduer: A/S Dansk Stålvindue Industri, Lem St., El-komfurer: Lauritz Knudsen mek. etabl. A/S, Ålborg, Gartner: Emil Raab, Ålborg.

Silikonat

mod Regn og Fugt-
til Mur- og Tægsten m. m.

V. Meyer
BYGNINGSMATERIALER

NIELS JUELS GADE 9 · KØBENHAVN K · MINERVA 3925

GRECO DØRE

FABRIK
N. HELMER HENRIKSEN
KYSTVEJ AARHUS TELF. 24700
FORHANDLERE OVERALT I DANMARK

PLASTICFOLIEN
TIL BYGGEINDUSTRIEN

ISOFOL

CEMENTA A/S

KVÆSTHUSGADE 1 · KØBENHAVN
TELEFON: PALÆ 3269

Nylborg
VASKERIMASKINER

Vaskemaskiner

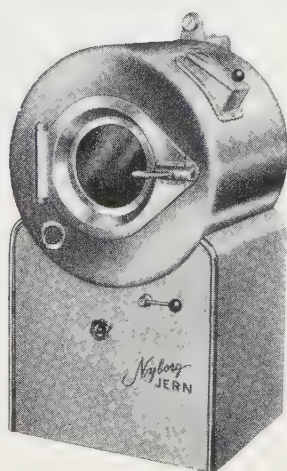
Centrifuger

Tumblere

Strygemaskiner

★

Forlang
brochurer og
tilbud

HANS L. LARSEN
NYBORG JERNSTØBERI I

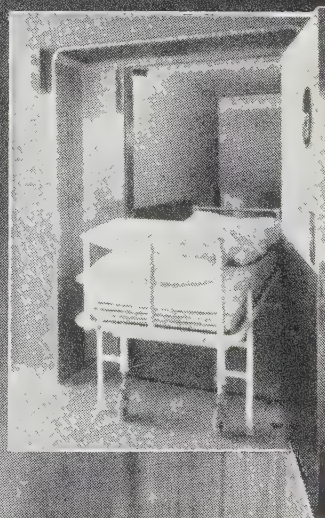
Grundl. 1841

NYBORG
76

KØBENHAVN
C. 3871

AARHUS
2 30 52

THRIGE

ELEVATORER

til Amtssygehuset i Glaxtrup er leveret 31 Stk.

MYNSTERSTVEJ 12
VESTER 9982

Fionia
DØREN

Leveres i alle
forekommende
træsarter.

FORHANDLES AF
TRÆ-FINÉR-OG TRÆLASTHANDLERE

PLASTOLITH

det fuglefri

VINYLGULV

A/s DANSK ASFALTFABRIK
Ø. Teglgade 7, SV · Tlf. Hilda 1648

Odense Tlf. 3681	Aarhus Tlf. 33844	Nysted Tlf. 871188
---------------------	----------------------	-----------------------

FRA TIDSSKRIFTERNE

Tidsskrifter modtaget indtil 15. oktober 1958

Dansk Pædagogisk Tidsskrift 8/1958
Hæftet indeholder en række artikler om skolebyggeriets problemer af stor interesse for arkitekter. Planlægning af skolebyggeri i landkommuner og købstæder, planlægning af den enkelte skole, de enkelte skolelokalers udformning, skolemøblerne og deres dimensionering, skolebygningen og dens omgivelser og lærernes deltagelse i skolebyggeriet.

Baukunst und Werkform 9/1958

Hæftets hovedemne: Dieter Oesterlens arbejder. 2 kontorhuse, 1 teknisk skole, Martinskirken i Hannover, udstillingsbygning, skole samt tropetempel i Hannover. – Arkitektkongressen i Moskva. – Aftryk af artikel i Deutsche Architektur i anledning af Prof. Raders artikel i Baukunst und Werkform 3/1958.

Bauwelt 31/1958

Hovedemne: Den tyske afdeling i Bruxelles. – Artikel om bygge-loven.

Bauwelt 37/1958

Kraft og varmeanlæg i lejlighedskompleks (Le Corbusier). – Demonterbar udstillingspavillon, arkitekterne Richter & Wilke, Hannover. – Tysk industriudstilling i Berlin 1958. – Om elektronstyrede byggemaskiner.

Bauwelt 38/1958

Hovedemne: Byplan og bebyggelser i Bremen.

Bauwelt 39/1958

Hovedemne: Badehuse og svømmehaller. Eksempler fra Japan og Tyskland.

Bonytt 10/1958

„Et hus, en arkitekt, en interiørarkitekt“, en familiehuse i Bergens omegn. – Glasskulpturen Willy Johansson og hans baggrund. – Ark. Magnus Poulsson, som jeg husker ham, artikel af Aage Schou. – Liv Schjødt om dansk kunst i brug. – Keramikk fra Romania ved Guttorm Kavli. – Arne E. Holm: Bøger udenfor handel.

Byggeindustrien 17/58

Paddemyren, montagebyggeri i Norge IV. – „Arkitekter i entreprenorfirmaer“. – Konjunkturoversigt pr. 1/7-58 for byggeri. – Nyt afløbssystem for nye bebyggelsesområder.

Byggeindustrien 18/58

„Den nordiske komite for bygningsbestemmelser, artikel af sekretær B. Winther, boligministeriet. – Indlæg og svar fra dir. E. Nymark og ing.

METALBOGSTAVER · SKRIFTE

**KØBENHAVNS
SKILTEFABRIK**

Knabrostræde 9
C. *693

**SIIM
MARCUSSEN**

LESSØESGADE 11
Tlf. Central 1158
Tlf. Luna 445

CENTRALVARME
Damp · Vand · Luft

HOBENCO A/s, HYLLINGE
TELEFONER 118 – 125

Rådgiv. ingeniør

Varme

★ Ventilation

★ Luftkonditionering

★ Kunstig kedeltræk

m. m.

H.E. SØRENSEN M. af l.

Tidl. afd. leder v. l. Krüger A/S
Katrinebjerg 35, Vanl., Da. 4874

Hørsholm Planteskole

Folehavevej
H. Glæsel . Tlf. Hørsholm 118-119

Alle planteskoleartikler føres

Specialitet:
STEDSEGRØNNE PLANTER
SIRBUSKE, ROSER M. M.

Kom og se! Åben søndag form.
i plantesæsonen

Forlang vort store nye
illustrerede katalog med priser

Varerne bringes overalt
i Nordsjælland, København
og omegn m. m.

NYE MØBLER

så husk
på...

LAUGSPLOMBEN!

Sadelmager- og Tapetsererlaugets **GARANTI**
for 1ste classes arbejde

SNEDKERARBEJDE

TØMRERARBEJDE

INVENTAR

TH. PEDERSEN & SØNNER

Frederiksgade 74

Tlf. 2 07 65

PATINAT

KOBBERFARVE TIL ETERNIT -
BETON - SORTE OG GALV. PLADER

Patinat sprøjtes eller stryges på med pensel.

Patinat er elastisk og har stor vedhæftningsevne, selv
på arbejdende underlag.

Patinat får efterhånden ved luftens indvirken kobbers
irgrønne fornemme udseende.

Brochure tilsendes på forlangende ved henvendelse til:

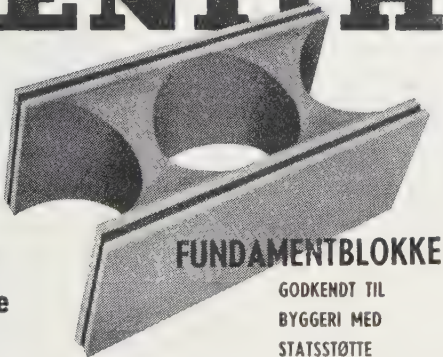
Eneforhandler for Danmark

A/s WILLIAM BOAS

Frederiksgade 11, K . C. #236

ZENITH

Byg
billigere
hurtigere
bedre

GODKENDT TIL
BYGGERI MED
STATSSTØTTE

Ang. tekniske oplysninger se **HFB** side 74

KR. NIELSEN & SØN

Maskinsnedkeri . Bygnings- og inventarsnedkeri

Kontor:

Stockflethsvej 11
Tlf. Fasan #7205

Fabrik:

Egegaardsvej 39-45
Rødovre
Tlf. 70 12 69

KUNSTMARMOR STUK

Peter Ove Christensens's Eftf.
v/ Nordahl Petersen

Stukkatur & Kunststensfabrik

Glentevej 69 - Kbhvn. NV
TA. 230 - TA. 6333

Se **HFB** side 433

O. HANSEN & R. J. MØLLER

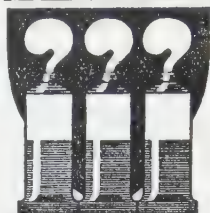
BYGNINGS- INVENTAR- OG MASKINSNEDKERI

BEFAS KØKKENELEMENTER

Islevdalvej 93, Brønshøj

Telf. 94 62 10

MALERFIRMA

**ROBERT
RASMUSSEN**

Skt. Gjertrudsstræde 6
Central 202 og 11.302

E. PIHL & SØN Uraniavej 12
Murer- & Entreprenørfirma

Indehavere

C. Pihl & K. Langvad, *Civilingeniører*

Monies & Andersens Eftf. A/s

K. K. L. Simonsen's eftf.

Centralvarme, sanitære installationer, højtryksledning

Frederiksborggade 22, K
Tlf. Minerva *2314

A. BARTHOLDY & SØN

**TØMRERMESTRE
ENTREPRENØRER**

JUNGGREENSVEJ 8, TLF. DAMSØ 1809-435

W. R. Simonsen. — „Modul for modulens skyld“, anmeldelse ved Erik Phaff Mørch af Sten W. Larswall: „Monteringsfærdigt rørbyggeri ved opvarmning av småhus med seriesystem.“

Byggekunst 5-6/1958

I anledning af BAF's (Bergens Arkitektforening) 50 års jubilæum: „Før funksjonalismen“ ved magister Alf Boe og „Etter funksjonalismen“ ved direktør, dr. philos. Robert Kloster.

Byggmästaren A 8/1958

Leif Reiners: Funderingar. Om arkitektens rumskabende opgaver. — Kristian Romare, 2 artikler om Bruxelles. Kritisk redegørelse for udstillingen og „Le Corbusier's elektroniska skapelse“. — „Sveaplatsen och detaljhandeln“, replik til Erik Thelaus' artikel i nr. A5/1958. Svar fra forfatteren. — Nekrolog Moje Bergström.

Byggmästaren B 7/1958

Roger Everett: Kommentar til Stockholm stads parkeringsutredning. — Nogle parkeringshuse i USA ved Sven Hultquist. — Lennart Holm, indlæg i anledning af præsentationen i nr. B 4/1958 af byggelementet „Hjärtat“. — Bo Bouvin, svar på Lennart Holms indlæg. — Hans Dührkop: Reparation av fasadputs.

Deutsche Bauzeitschrift 9/1958

Eksempler på boligbebyggelser, fabrikker, kontorhuse m. m. — Billeder fra opførte bygninger i Chandigarh (Le Corbusier). — Artikel om byplanlægning ved Konstant Gutschow. Undersøgelse af udnyttelsesgraden med eksempler fra forskellige lande (15 sider).

Form 6/1958

6 artikler om farver. — „Accidentisme“, artikel af Josef Frank. — Anmeldelser af Separators udstilling på Skansen og udstillinger af svensk design i Düsseldorf og Paris.

Plan 4/1958

G. Ekdahl: Sanering men hur? — K. Åström: Från stadsplanskiss till bostadsområde. — B. Lilliehöök: Amerikansk jordbruk. — Å. Janson: Tomtens planering vid nybyggnad av flerfamiljshus. — G. Essunger: Avlopp på nytt sätt.

Werk 9/1958

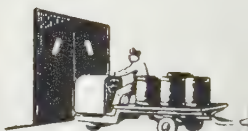
BSA (Bund Schweizer Architekten) 50 år. — Artikler om udviklingen i boligbyggeri, byplanlægning, skolebyggeri, hospitalsbyggeri, industribyggeri og kirker. — Maleri og skulptur i arkitektur, artikel af Heinz Keller.

**UDSKIFT DE
GAMLE DØRE**

Ekströms
PENDUL-DØR

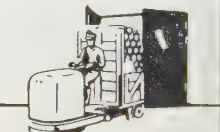
**AF TRANSPARENT
PLASTIC — ELLER
AF GUMMI**

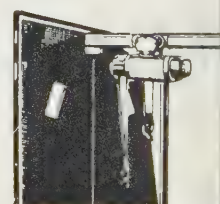
RATIONALISERER

DEN INTERNE

TRANSPORT

A. C. JØRGENSEN & CO
ØSTBANEGADE 15
KØBENHAVN Ø
TELF. CENTRAL 12660

Zinktryk og Lystryk

*Byen 7457 - Byen 3514

ATELIER ALFA

Lyskopieringsanstalt
Frederiksborggade 1

TØMRERMESTER

P. JUL. HANSEN

SOLSORTVEJ 49
GOTHÅB 1380

København :

AMAGER LINOLEUMSFORRETNING
L. BØJE

Amagerbrogade 96

LINOLEUMSLAGERET

Jorcks Passage

A/S EXPANKO

Godthaabsvej 142

EM. MEYER'S EFTF. A/S

Farvergade 15

H. BRAAE JENSEN

Julius Blomsgade 16

C. RIIS-BONNE LINOLEUM A/S

Chr. den 9s gade 3

CHARLES CHRISTENSEN

Gl. Kongevej 164

AUGUST BALSLOW

Østerbrogade 109

P. RASMUSSEN & SØNNER

Peder Skramsgade 7

CARL PEDERSEN & CO.

Østbanegade 15

Hillerød:

MELSKENS BOLIGUDSTYR A/S
Slotsgade 47

O. PEDERSEN

Gl. Holmegaardsvej 12

Slagelse:

BRDR. ALBERTSEN A/S

Bredegade 11

Aarhus:

DANIEL NIELSEN A/S

Østergade 30

MARINUS JOHANSEN & SØN

Immervad 2

LINOLEUMSEKSPERTEN

Skovvej 3

ARTHUR BLEGVAD

Otto Rudsgade 12

EXPANKO-AARHUS A/S

Rosengade 22

Aalborg:

SVEND HANSEN

Danmarksgade 3

Odense:

P. SCHWARTZ-SØRENSEN
& CO.

Vestergade 78

MARIUS HANSEN

Grønnegade 13-15

FA. LINOLEUM-HANSEN

Jernbanegade 8

ODENSE KORKISOLERING

Vesterbro 10

Rudkjøbing:

JENS OLESEN

Spødsbjergvej 48

GULVBELÆGNING

Aug. Harders Eftf.

ALFR. JENSEN

Gelændersnedker

Allersgade 4 . Taga 3765

Privat: Valby 3399

C. MØLLMANN & CO.

MALERMESTRE

NØRREGADE 18

TLF. MINERVA 1404

Hjalmar Bald

Tømrermester

Fælledvej 6

Tlf. 9677

TØMRERSVENDENES AKTIESELSKAB

Allt tømrerarbejde udføres

DEGNEMOSE ALLÉ 28 TELEFON BELLA 7170

Peter Johansen

Tømrermester

Runebergallé 22

Tlf. Søborg 145 - 1729

BRDR. CARNERA

GRUNDL. 1902

Mosaik

Terrazzo

Cementvarer

Granitogulve

KONTOR:

Ndr. Fasanvej 99 . Goth. 8007

FABRIK:

Kastanie allé 14 . Damsø 4265

PLASTIC

Vi leverer og opsætter plasticstof til vægge
GALON - STIGOLON - ROLAN

- lysægte
- tåler slag og stød
- vandtæt
- kan erstatte fliser

HENRY GUSTAVSEN

Vægbeklædning

ST. KONGENSGADE 92
BYEN 9330 (3 LEDN.)

HANS KONDRUP

TØMRERMESTER

MASKINSNEDKERI

Vangedevej 44, Gentofte 7110 & 7109

Lars Jørgensens Enke

v/ H. M. Jensen Brydegaard

BYGNINGS-, INVENTAR- OG MASKINSNEDKERI

Wesselsgade 20 . København N . Telf. Central 4647

★

FRODE OLSEN & CO. A/S

Maskinsnedkeri :- Bygnings- og Inventararbejde
ØRESUNDSVEJ 145 :- TELEFON: CENTRAL 592

★

LAURIDS JENSEN & Co's Fabrik C. 2410

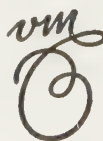
LÆRKEVEJ 17 KØBENHAVN NV

(6 LEDNINGER)

FABRIKEN GRUNDLAET 1919

INDEHAVER FABRIKANT LAURIDS JENSEN

Vi udfører: Metal- og smedearbejde
Trukne metalprofiler
Markiser
Montering af
fødevarerbutikker

Aktieselskabet

V. M. BROCKHUUS

Bygnings- og inventarsnedkeri
57, Gl. Køgelandsvej, Tlf. C. 11.012

J. Chr. Petersen Papirhandel

HVÆLVINGEN

TELF. C. 243

Specialitet:
TEGNEARTIKLER

Meddelelser fra

DANSKE ARKITEKTERS LANDSFORBUND

Bredgade 66, København K.
Telefon *Minerva 1290

Adresseforandringer

Arkitekt Olaf Andreassen, *bolig og tegnestue* fra Smallegade 35, Kbhvn. F, til Grønnevej 255, 3. sal, Virum. Tlf. 851378
Arkitekt Allan de Nully Brown, *tegnestue* fra Rudersdalsvej 56 A, Holte, til Kongevejen 36, Holte. Tlf. 535, *bolig* uændret Rudersdalsvej 56 A, Holte.

Arkitekt H. Bundgaard, *bolig* fra Riishøjsvej 23, Ålborg, til Hans de Hoffmannsgade 10, Fredericia.

Arkitekt Mogens Prip Buus, *bolig* fra Pilestræde 50, Kbhvn. K, til „Hellebo“, Strandvejen, Hellebæk. Tlf. Hellebæk 73.

Arkitekt Alfred Christensen, *bolig* fra Lindebjerggårdsvej 4, Næstved, til Gallemarksvej 39, Næstved.

Arkitekt Torben Christensen, *bolig* fra Smakkegårdsvej 99, Gentofte, til Jægersborg Alle 221, Gentofte.

Arkitekterne Mogens Christensen og Tyge Hvass (se u. Tyge Hvass).

Arkitekt Hans Munk Hansen, *bolig* fra Teheran, Iran, til Sophus Bauditzvej 9, Charlottenlund.

Arkitekterne Tyge Hvass og Mogens Christiansen, *nyoprettet tegnestue* Lille Kirkestræde 1, 1. sal, Kbhvn. K. Tlf. Byen 4057. *Tegnestuen* Tuborgvej 99, Hellerup uændret. *Boliger* uændret.

Arkitekt, professor Kay Fisker, *tegnestue* fra Tordenskjoldsgade 3, Kbhvn. K, til Kongens Nytorv 5, Kbhvn. K.

Arkitekt Kay Trap Hillers, *bolig* fra Mosevej 2, Kgs. Lyngby, til Frøjsvej 1, Holstebro. Tlf. Holstebro 1525.

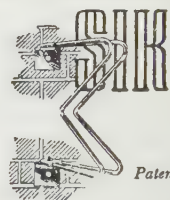
Arkitekt Frithiof Lange, *bolig* fra Bernstorffsvej 83, Hellerup, til Fuglegårdsvænet 20, Gentofte.

Malerfirmaet
PETERSEN & ANDERS

GRUNDLAET 1896 INDEHAVER SVENERIK
H. C. ØRSTEDSVEJ 22 B · CENTRAL
KØBENHAVN V

SIK CYKLESTATIV

anvendes overalt i landet af forsvaret, skoler, boligforeninger m. fl. Montage i kælder, på façade og som fortovsstativ.

R. Jørgensen

Strandvejen 8 A
Aarhus 3 47 76

MALERFIRMAET

AXEL SEEHUSEN

Central 3670

HEKLA Luft- varmeanlæg

HEKLA KEDELFABRIK
KØBENH. NV. ÆGIR 2870

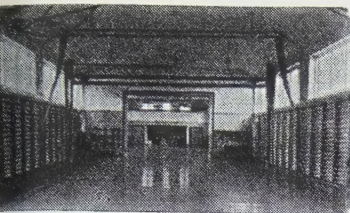
GOTH. 9212
GOTH. 2441

HOVERBY

Malerfirma

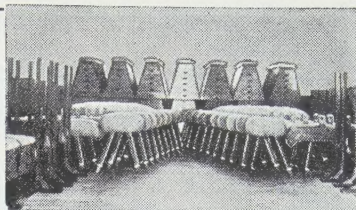
ALLEGADE 23

FIRMA POUL MADSEN DONS

Poststation: Alminde
Godsstation: Kolding
Telefon: Aagaard 200

GYMNASTIKREDSKABER

BYGNINGSSNEDKERNES A/S

Hillerødgade 30 — København N

Maskinsnedkeri og Listefabrik

Alt Bygningsarbejde udføres

Telefon 14769. 11234

K.T. DAMGÅRD-JENSEN

TELEFON *315 55 • ÅRHUS • ROSENKRANTZG. 12
LYSKOP. ZINKTRYK • TEKNISK FOTO • MASKINSKRIVNING

VERMICULIT

- Danmarks mest solgte
isolationsmateriale til
indblæsning i ydermure

**AERO
SYSTEMET**

ca.
6000 huse
isoleret...

VERMICULIT er godkendt af Boligministeriet, Københavns Magistrat og Bygningssk Kommissionernes Fællesudvalg.

Indhent oplysninger og forlang specialbrochure hos en af de over 100 trælast- og bygningsmaterialeforretninger landet over, der disponerer over AERO-indblæsningsmaskiner.

C.C. DANMARK

Skyllecisterner

- de støjsvage cisterner

**RINGSTED
JERNSTØBERI & MASKINFABRIK**
AKTIESELSKAB

Representant: Grosserer Aage Bredahl, Paul Ankersgade 2
København K. Telf. Central 1658

VANDTÆT BETON og MØRTEL

med **Sika**

SIKA gør beton og mørtel vandtæt og giver beskyttelse mod syreangreb. SIKA gør det muligt at beherske beton og mørtels afbindings- og hærdetid. Der er et SIKA-produkt til ethvert betonproblem. Vor service omfatter ikke alene brochurermateriale, men også instruerende besøg på byggepladser og tegnestuer overalt i Danmark. Vandtætning udføres med garanti. Forhandlere over hele landet.

Dansk Aktieselskab

CHRISTIANI & NIELSEN

Ørstedhus • København V • C. 1223

A. P. ANDERSEN

MURERMESTER . ENTREPRENØR

Godthåbsvej 110
København F

Kontor: Tlf. Fasan 1991
Privat: Tlf. Fasan 7695

Glarimester K. GUHLE's EFTF.

J. Søndergaard Hansen

Bygningsarbejde, Reparation,
Blyvinduer, Spejle.
Lager af alle Glassorter

Nyhavn 31 København K Telefon Central 7669

L.A. LARSEN & SØN

Blikkenslager og aut. gas- & vandmester
LØNGANGSTRÆDE 21

Telefon Byen 6946

anbefaler sig med alt til faget henhørende

Ung idérig Møbelarkitekt søges

Moderne førende møbelfabrik
søger forbindelse med dygtig,
idérig arkitekt, for hvem det
er en selvfølge at opfylde de
strengte, men inspirerende krav,
vi stiller til møbler:

hensigtsmæssighed - kvalitet
og formskønhed.

Vi har stort hjemmemarked og eksport, og for den rette
unge arkitekt, er der tale om store muligheder, såvel
økonomisk som for karrieren.

Henvendelse i billet mrk. 951 til Arkitekten, Bredgade 66, K

Lokaler til tandlægeklinik

I en af omegnskommunerne - gerne Hvidovre - søges
kliniklokaler til tandlæge, der ønsker at etablere sig.
Kliniken skulle kunne åbne indenfor halvandet år,
helst i nybyggeri, således at hensyn til klinikens ud-
rustning kan tages allerede ved projektering eller op-
førelse. Beliggenhed så vidt muligt forretningscentrum
på 1. sal over butikker - pladsbehov ca. 100 m²
Henvendelse i billet mrk. 5812, Bern Hansen & Ege-
berg A/S, Skindergade 23, K.

PREVENIT

SE SIDE 77 I SUPPLEMENT TIL GB3

Arkitekt Bent Mackeprang, *bo-
lig* fra Fuglegårdsvænget 9,
Gentofte, midlertidigt til c/o
Kruse, Esperance Allé 5,
Charlottenlund.

Arkitekt Richard Nielsen, *bo-
lig* fra Strandboulevarden 42,
Nykøbing F, til Vesterport 2,
Næstved.

Arkitekt Henning Nordholt,
tegnestue fra Jyllandsgade 111,
Esbjerg til Kongensgade 54,
Esbjerg, *bolig* uændret Jyl-
landsgade 111, Esbjerg.

Arkitekt Kaj Palmquist, *bolig*
fra Adilsvej 10, Kbhvn. F, til
Kochsvej 6, Kbhvn. V. Tlf.
Eva 6933.

Arkitekt Ole Mindedal Ras-
mussen, *bolig* fra Eleonore-
gatan 9, Eskilstuna, Sverige,
til Kvarnbergsvägen 4 B, Fa-
lun, Sverige. Tlf. Falun 6440.

Arkitekt Mogens Rützou, *teg-
nestue* fra Tordenskjoldsgade
3, Kbhvn. K, til Kongens
Nytorg 5, Kbhvn. K.

LOKALER TIL LEJE

Bagsværd. I nybygget ejen-
dom med butikstovr, posthus,
bank og apotek udlejes store
moderne lokaler til kontorer,
tegnestue etc. Intet indskud.
Landsretssagfører *Andreas Arden*,
98 00 08.

STILLING TILBYDES

Til mit Skodsborgbyggeri
søger jeg 1 konduktør med de
allerbedste kvalifikationer og 1
virkelig dygtig tegnestuemed-
hjælper. Tiltrædelse straks, kon-
duktør evt. senere. Lønnen vil
svare til de krav, der stilles til
kvalifikationerne. *Jean Fehmer-
ling*, arkitekt m.a.a. Gl. Kon-
gevej 9. EV. 9080.

2 à 3 medarbejdere søges
snarest til sygehusbyggeri.
W. Groth-Hansen, Puggaards-
gade 14, V. Telf. C. 4457.

Ung arkitekt D.A.L. (evt.
H 3) søges til projektering og
byggeledelse, rutine ønskelig.
Skriftlig henvendelse til *Alice
og Børge Kjær*, Bregnerødvej 38,
Birkerød.

STILLING SØGES

Kvl. boligkonsulent søger
stilling på tegnestue. Lige hjem-
kommet fra Amerika, hvor jeg
har været beskæftiget med bo-
ligundervisning. LU. 3174.

DUPLIKERING

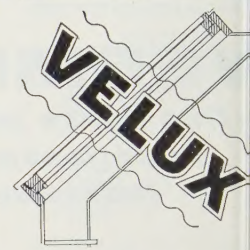
Byggebeskrivelser, referater og
renskrivning af statiske bereg-
ninger. Duplikeringsbureauet
Dania, Minerva 428.

HOLGER THAARU

MALERMESTER

CHARLOTTENLUND
JÆGERSBORG ALLE
TELF. ORDRUP 618

OVENLYSVINDUER

Se **HFB** 15 side 84, 388-

V. Kann Rasmussen & C
- Velux A/s

Maskinv. 4, Søborg. Tlf. *Sø. 63
Station: Buddinge

STEEN NIELSEN

MALERMESTER

TELEFON EVA 4955

Vesterbrogade 15

MUNCH-CHRISTENSEN & C

HARSDORFFSVEJ 8
TELEFONER: CENTR. 3314
OG VESTER 3314

Fibo BETON KLINKER

— de lette og stærke betonklinker
med den ubrudte cellestruktur —

ER VÆRD AT ARBEJDE MED

leveres i sorteringerne 0-3, 3-10 og
10-20 mm — Forsendelse overalt

Tal med Deres forhandler om FIBO

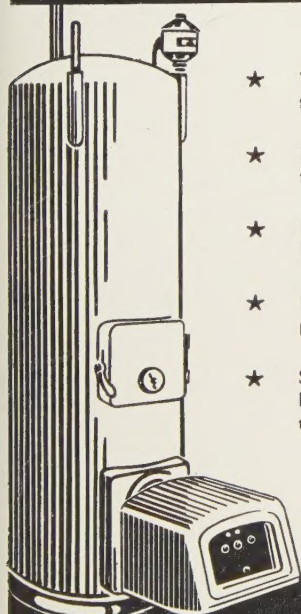

A/S FISKBÆK BETONKLINKERFABRIK
FISKBÆK PR. HERBORG
TLF. HERBORG 12

TROPE

OLIEFYR

BILLIGST I DRIFT

- ★ Trope lavtryks-oliefyre til kedler fra 0,7–3 m² hedeplade
- ★ Helautomatisk med reciprotor-fotocelle
- ★ Højeste nyttevirkning på den billige olie
- ★ Lydsvag strømsparende kompressor m. 3 års garanti
- ★ Strømforsøg kun 40 watt d. v. s. lavere end for alle andre helautomatiske oliefyre

Dansk produktion

H. SCHOU A/S FABRIK FOR OLIEFYR:
Saantesvej 13 - Gentofte - GE 7788

5 års garanti

PÅ HVER MÅTTE
FRA VOR FABRIK

MATERIALER

Gummilameller med impr.
lister i bøg, teak eller let-
metal

FARVER

sort, rød eller grøn efter
ønske

STØRRELSER

Efter ønske og i højderne
20, 25 og 35 mm (med let-
metal dog kun i 20 og
25 mm)

Forlang tilbud

SYEJBÆK

Lamel Gummimåttefabrik

Svejbæk - Tlf. 55 & 79

C. H. Jensen, Kaj Munksvej 8, Århus, Tlf. 4 39 88

A. Ramsing, Glentevej 1, Fredericia, Tlf. 1751

Birger Pedersen, Hvidovrevej 277a, Hvidovre,
Tlf. 78 39 23

C. Smidt Johansen, Tycho Brahes Allé 6,
Kbh. S, Tlf. ASt 2992

VAKUSKUM

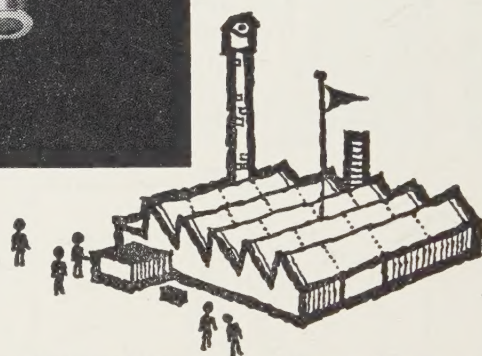
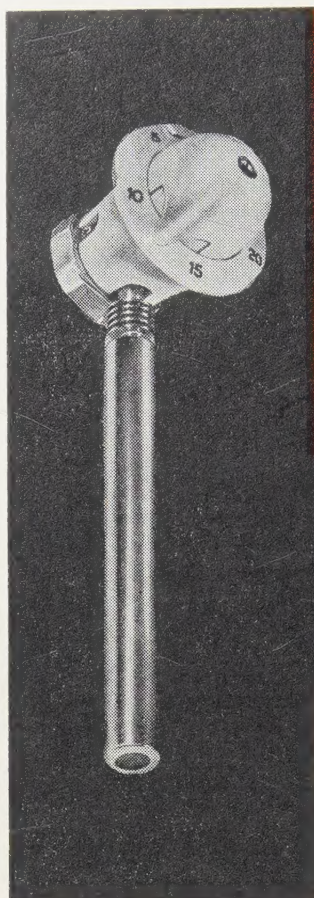
(Tidligere Original Isoskum)

— den højisolierende plasticisolation

- har det laveste varmeledningstal
- udfylder murhulrummene totalt
- isolerer effektivt mod varme og kulde
- falder ikke sammen, rådner ikke
- brænder ikke, suger ikke vand
- sætter sig ikke ved rystelser
- er syrefast, angribes ikke af uøje

DANSK FIBERPLASTIC
SALGSKONTOR

Kohavevej 51 . Trørød pr. Vedbæk . Tlf. Trørød 460 og 461

Danfoss termostatiske radiatorventil

NB. Som følerelement til den nye type RAD anvendes elementer med løs føler til højt tryk.

Type RA for varmtvandsanlæg leveres med fast føler, løs føler og med centralregulering.

RAD for damp leveres kun i udførelsen med løs føler.

Type RAD er, sammen med type RA for lavtryksdamp- og varmtvandsanlæg, den eneste eksisterende mulighed for effektiv temperaturregulering, fordi den monteres direkte på radiatoren som selvregulerende ventil, og regulerer temperaturen termostatisk i hvert enkelt rum.

Danfoss termostatiske radiatorventil for lavtryksdamp- og varmtvandsanlæg type RAD, som nu er kommet på markedet, fremstilles i rødgods med sæde og ventilplade af rustfrit stål, og leveres i størrelserne $\frac{3}{8}$ ", $\frac{1}{2}$ ", $\frac{3}{4}$ " og 1".

Ventilerne er forsynet med temperaturskala, der dækker området fra 5° til 25° C inden for hvilket område, den frit kan indstilles.

FABRIK FOR AUTOMATISKE KONTROLAPPARATER

NORDBORG . TLF. (044) 51111

KØBENHAVN
GL. KONGEVEJ 1
TLF. Hilda 3100

ÅRHUS
NY BANEGÅRDSGADE 45
TLF. 3 55 11

ODENSE
VESTERGADE 44
TLF. 11 50 75

AALBORG
NYHAVNSGADE 12
TLF. 3 54 11